DAŽOS VĀRDOS

Ernests Bēvins saslimis ar plaušu [illegible]soni. Viņa ārstēšanai pielieto jauno preparātu aureomicinu. Ņemot vērā Lielbritānijas ārlietu ministra vājo veselību, angļu presē klīst valodas, ka esot gaidāma Bēvina atkāpšanās. Bēvins 69 g. vecs.

Folksvāgа autors Dr. Porše smagi saslimis un ievietots slimnīcā Stutgartē. Dr. Poršes slimības cēloņi nav zināmi, bet pieņem, ka viņš saslimis ar kuņģa kaiti, kas to māca jau ilgāku laiku. Slimnieks nesen nosvinēja 75. dzimšanas dienu.

Trešā atomrūpnīca Lielbritānijā, Sellafildas tuvumā, Ziemeļrietumanglijā, šinīs dienās uzsākusi darbību. Tā galvenā kārtā ražos plutoniju. Rūpnīcas iekārta maksājusi 8 milj. mārc., un pie tās būvēšanas strādājuši daudz zinātnieku.

Pāsikivi olimpisko spēļu protektors. Šinīs dienās Somijas valsts prezidents uzņēmies protektorātu par 1952. g. Helsinkos paredzētām olimpiskām spēlēm. Tai pašā dienā olimpiskā komiteja izplatīja 30.000 plakātus angļu, franču, spāņu un skandināviešu valodās.

Padomju projekts informācijas „brīvībai" noraidīts UN komisijā. Tas paredzēja aizliegt privātos „monopolpasākumus" laikrakstu un informācijas nozarē. Amerikāņu delegāts Binders jautāja padomju pārstāvjiem, vai viņi tiešām domā pasaulei iestāstīt, ka Pad. sav. nepastāvētu ziņu dienesta monopols.

Bruņošanās notiks uz luksuspreču rēķina, deklarējis Lielbritānijas finanšu ministrs Geickels Lesterā. Apbruņošanās programma nedrīkst sagraut Lielbritānijas saimniecisko nākotni. Eksportam gan jāturpinājas par spīti tam, ka smagā rūpniecība būšot aizņemta citiem uzdevumiem.

Sniegs nogalina ģimeni. Besansonas tuvumā zem smagas sniega segas ielūzis jumts, kas nogalinājis trīs cilvēku ģimeni, to skaitā 5 mēn. vecu bērnu.

Labas gleznas, bet zagtas, saka vācu laikraksti, atzīmējot notikumu, ka Ļeņingradas Ermitāžā atklātas jaunas izstāžu zāles, kur sakopoti vācu mākslas darbi no 15.—19. g. s. Starp citu tur izstādīti Alberta Dīrera, Ādolfa Mencela, Maksa Libermaņa, Franča Lenbacha un Kātes Kolvicas darbi, kas visi atvesti uz Vācijas kā reparācijas.

100.000 Berlīnes jauniešu demonstrēja Šēnbergas rātsnama priekšā, protestējot pret Drēzdenes tiesas lēmumu, kas piesprieduši nāves sodu 18 g. v. Josefam Flādem par komūnistisko vēlēšanu traucēšanu.

[illegible] akcijas ietekmē atkal vairojoties pārbēdzēju skaits no austrumu zonas. Kā zināms, visus aizdomīgos [illegible] komisijas var uz vietas apcietināt, kaut arī viņiem kabatā ir partijas biedra karte.

Lichtenšteinas princis paliek cietumā Lērachā, kur viņš ievietots par kontrabandas lietām. Prinča aizstāvis bija piedāvājis 70.000 Šveices franku drošības naudas, bet pats vainīgais iespēju izkļūt no cietuma noraidījis. Viņš ticot taisnības uzvarai.

Vai jūs esiet ar savu dzīvokli apmierināti? Ar šādu jautājumu bija griezies Allenbachas iedzīvotāju noskaņojuma pētīšanas institūts pie 2000 personām. 11 proc. atbildējuši, ka apmierināti, 11 proc. būtu apmierināti, bet vēlētos tomēr citu, 46 proc. katrā ziņā grib [illegible].

[illegible] Austrumāzijas [illegible] amerikāņu tautas vietnieku [illegible], kas atspoguļo abu pušu uzskatus.

Slepenu ieroču noliktavu Itālijā atklājusi policija. Milānas priekšpilsētā kādā garāžā atrasti dažādi ieroči, to starpā arī bumbas ar laika degļiem.

Ļeņina 27. nāves dienu atzīmējot, Maskavas Lielajā teātrī svinīgo uzrunu teica augstākās padomes prezidija priekšsēdētājs Šverņiks. Svinībās piedalījās Staļins, Molotovs, Maļenkovs un citi politbiroja locekļi.

Jaunu vietnamiešu uzbrukumu Hanojai paredz ģen. Tasiņī. Šis uzbrukums varētu kļūt izšķirīgs, ja franču aizsardzības ministrijas ziņas izrādītos pareizas, ka Ķīna Indoķīnā rīkosies tāpat kā Korejā, t. i. sūtīšot vietnamiešiem palīgā brīvprātīgos.

Pazudis vācu ģenerālis Ramke. Francijā bija atbrīvots no cietuma uz goda vārda. Tuvākā laikā Ramkem vajadzēja stāties militāra tribunāla priekšā par pārkāpumiem kara laikā Francijā.

Garākais garīdznieks pasaulē ievests amatā Solsberijas katedrālē, Lielbritānijā. Angļu prese apgalvo, ka viņš esot „lielākais" garīdznieks pasaulē un proti 2,10 m garš.

Vācu drupas pērk holandieši Zuiderzē nosusināšanai. Līdz šim jau Holandes [illegible] Achenā nopirkuši 20.000 tonnas [illegible] dažādām celtniecības vajadzībām.

Padomju joslas slepenai policijai nododamas visu to pasažieru dzelzceļa biļetes, kas brauc uz Berlīni no Erfurtes dzelzceļu direkcijai pakļautām stacijām. Direkcija saņēmusi rīkojumu reģistrēt visu braucēju personas apliecību numurus, kuri pērk biļetes braucienam uz Berlīni.

7700 avīžu 119 valodās iznākot Pad. savienībā ar 33 milj. eksemplāru metienu dienā, lepni raksta Pravda. Bet laikrakstu sadale, kas nodota „Vissavienības preses pārvaldei", tomēr stipri klibojot un neesot izdevies nodrošināt pietiekamu skaitu avīžu brīvā pārdošanā. Pat daudzās stacijās avīzes un žurnāli vai nu esot nemaz dabūjami, vai arī pienākot ar lielu nokavēšanos. Arī žurnālu iznākšana nereti aizkavējoties par vairāk nedēļām.

„Kronēšanas akmens ir Skotijā un paliks tur tik ilgi, līdz Skotija pati piedalīsies sava likteņa noteikšanā," paskaidrojis kāds prominents skotu nacionālistu pārstāvis. Holandiešu [illegible] Peters Hurko apgalvojot, ka nozagtais akmens vēl atrodoties Londonā.

Zelta pulksteņi desās atrasti Lidas lidlaukā 8000 Izraelas mārciņu vērtībā. Desas ražotas Parīzē un piepildītas pulksteņiem. Telavivas policija pieļauj iespējamību, ka viens no lidlaukā apcietinātiem ir starptautiskās bandas pārstāvis, kas sevišķi specializējies Šveices pulksteņu kontrabandā. Pavisam pēdējās nedēļās lidlaukā apķīlāti pulksteņi 30.000 Izraelas mārciņu vērtībā.

Kominforma žurnāls uzbrūk Prāgas presei, ka tā pietiekami aktīvi neapkarojot titoismu un neveicinot paškritiku. Tāpat žurnāls savā laikā kā pirmais atklāja uguni 1948. g. jūnijā pret maršalu Tito. Visasāk kominforma laikraksts vēršas pret čechu komūnistu partijas orgānu Rude Pravo, ko vada prezidenta Gotvalda draugs Drda. Čechu komūnistu oficiozs nesen nosvinēja 30 gadu jubileju, un paši čechi to uzskata par priekšzīmīgāko un labāko laikrakstu visā tautas republikā. Masarika un Beneša laikā Rude Pravo kā esot apkarots. Krievu-čechu attiecībās pēdējā laikā vispār saskatāmas disonances, kas vedamas sakarā ar lielām padomju koncesijām Austrumvācijā. Arī satelītu starpā nav izzīdēta greizsirdība.

LATVIJA
Latvian Newspaper
Nr. 9 (453) Jan. 31, 1951
Publisher: Jānis Niedra, Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9—7, Phone Augustdorf 02. Printer: Remsdruckerei Sigg. Härtel & Co, Schwäbisch Gmünd, Paradiesstr. 12. Published twice weekly.
Circulation 11.000.
Sponsor — International Refugee Organization.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 9 (453)
Trešdien, 1951. g. 31. janv.
Iznāk trešdienās un sestdienās. Izdevējs: Latviešu Centrālā Komiteja. Galvenā redaktora v. i. Maksis Čulītis. Redaktori: P. Klāns, V. Lesiņā, R. Raisters, L. Švarcs. Apgāda saimniecības vadītājs A. Āboliņš. Austrālijas redakcijas vadītājs A. Šmits (11, Linden Avenue, Wendouree, Ballarat, Vic., Australia). Redakcijas adr.: (14a) Schwäbisch Gmünd, DP Camp Artillerie-Kaserne, tālr. Schw. Gmünd 2183

Jaunas izceļošanas iespējas izskrīnētiem

LABVĒLĪGI GROZĪJUMI KANADAS IEĻEĻOŠANAS LIKUMĀ — CERĪBAS ARĪ IZSKRĪNĒTIEM UN INVALIDIEM — NAV PAREDZAMA ASV IEĻEĻOŠANAS LIKUMA PAGARINĀŠANA — KARAVĪRIEM UZ ASV PRAKTISKI NEKĀDU IZREDŽU — LWF NO SAVAS PUSES DARĪS VISU IESPĒJAMO

Luterāņu vispasaules federācijas direktors amerikāņu joslā I. Fegrs nesen bija rīkojis konferenci izceļošanas jautājumiem ar LWF, nacionālo grupu un darba vienību pārstāvju piedalī. Konference īpašu vērību veltīja jautājumam par izceļošanas iespēju sagādi DP, kam pašlaik šādu iespēju vēl nav. Visnozīmīgākie bija LWF individuālās emigrācijas direktora Vincenta L. Haukinsona paskaidrojumi par pašreizējo izceļošanas stāvokli un izredzēm tuvākajā nākotnē. Kā tas apstiprinājies arī nesenajās apspriedēs ar IRO augstākajiem pārstāvjiem Ženevā, šis izredzes vienmēr ir labas un pavērs iespēju atstāt Vāciju ne tikai visiem veseliem, bet arī lielākam skaitam DP ar ar fiziskiem trūkumiem.

Vispirms paredzams, ka tuvākajā nākotnē atkal paplašināsies izceļošana uz Austrāliju. Ir domāts vecuma robežu paaugstināt un prasības veselības ziņā ievērojami mīkstināt — gan strādājošajiem, gan arī to ģimenes locekļiem. Tāpat paredzēts mazāku apmēru schēma, kuras ietvaros Austrālijā dzīvojošie varētu izsaukt radus un draugus. Tā kā jārēķinājas ar drīzu IRO darba izbeigšanos un jāņem vērā arī minimālais emigrācijas procesa laiks, izceļotājiem būtu jāpiesakās resp. tie jāpieteic seši nedēļu laikā — pretējā gadījumā nebūs vairs iespēju izceļot uz IRO rēķina.

Jaunas iespējas daudziem pavērsies arī uz Kanādu. Šī zeme nule pieņēmusi likumu, ar ko durvis ieceļošanai atvērtas ikvienam eiropietim, kas vien var atrast Kanadā darbu un dzīvokli vai arī ļaujas iekļauties kādā masu schēmā. Transporta izdevumus IRO aprūpē esošajiem segs IRO, bet pārējiem — galvotāji. Bez tam Kanādas valdība pilnos apmēros pati sedz ceļa izdevumus personām, ko var nodarbināt kādas t. s. masu schēmas ietvaros — protams, tikai pašam ģimenes galvam. Pašlaik LWF kopā ar IRO mēģina izstrādāt plānu par transporta izdevumu segšanu arī IRO aprūpē neesošo masu schēmu ietvaros nodarbināmo personu ģimenes locekļiem. Kanada paredzējusi tuvākajā laikā uzņemt 15.000 jaunus ieceļotājus masu schēmu ietvaros un apm. 5000 uz individuālas bazes, pie kam lielu daļu tieši no ļaudīm, kas neatrodas IRO aprūpē. LWF un IRO kopīgi pašlaik izstrādātais plāns šādu personu ieceļošanai Kanadā būs gatavs ap februāra beigām, kāds cits gādās piederīgajiem iespējas drīzā laikā pievienoties saviem apgādniekiem.

Jaunzēlande uzņems vēl 3000 ieceļotājus, taču tuvāki noteikumi pašlaik vēl nav zināmi.

Uz ASV aizsūtīti 1800 izceļošanas pieteikumi par apm. 2500 personām. No tiem vienai trešdaļai jau izdevies sagādāt galvojumus, otriem 600 gal-

(Turpinājums 2. lpp.)

ASV baznīcas protestē pret netaisnībām bij. baltiešu karavīriem

Iespaidīgākā protestantu baznīcu apvienība World Council of Churches, kuras ASV nozarē piedalās visas dažādās protestantu baznīcu organizācijas, paziņojusi, ka sadarbosies ar ASV luterāņu sinožu apvienību un Amerikas katoļu labdarības apvienību, lai vēlreiz Vašingtonā protestētu pret netaisnību, ko nodara bij. baltiešu leģionāriem, noliedzot vīzu izsniegšanu ieceļošanai ASV.

Luterāņu un katoļu organizācijas jau atsevišķi iesniegušas attiecīgām iestādēm vairākus protestus. Savā kopējā akcijā ar baltiešiem draudzīgi noskaņotu kongresa deputātu un senātoru atbalstu, tās grib. panākt jautājuma vēlreizēju pārlemšanu ASV augstākajās iestādēs. Vispirms domāts apellēt pie augstākā prokurora Makgrata, kas ir arī tiešais un augstākais iestāžu un antisubversijas likuma izpildīšanas pārraudzītājs. Baznīcu organizāciju juriskonsulti no jauna sakārtos plašu dokumentārisku pierādījumu materiālus, ieskaitot arī Nirnbergas starptautiskās tiesas spriedumu norakstus uc. Pie šīs kopīgās akcijas noorganizēšanas strādājusi arī Latvian Relief sadarbībā ar igauņu pārstāvjiem.

Pastiprinās DP darba spēka ieplūdināšanu ASV

DP komisija Vašingtonā jaunā priekšsēža Džibsona vadībā nolēmusi darīt visu iespējamo, lai pastiprinātu DP darba spēka ieplūdināšanu ASV pirms vīzu izsniegšanas termiņa izbeigšanās š. g. 30. jūnijā. DP komisijas koordinātoram Eiropā Korkerijam nosūtītas jaunas instrukcijas, kas starp citu prasa dokumentu pārbaudes laika saīsināšanu, kā arī uzdod pārbaudīt un sagatavot visus DP izceļošanai, neatkarīgi no tā, vai tiem jau ir galvojumi vai nav, atstājot vīzu izsniegšanu vēlākam laikam. Par šo metodi DP komisija izšķīrusies pēc tam, kad ieceļotāju nodarbināšanas jautājums apspriests vairākās sanāksmēs ar rūpniekiem un citiem darba devējiem.

DP komisijas darba veicināšanai uz Eiropu nosūtīti 10 ASV darba pārvaldes speciālisti, kas veiks speciālistu un kvalificēta darba spēka sameklēšanu to DP vidū, kam vēl nav galvojumu.

Līdztiesības arī Japānai?

Tokio (ni). — ASV prez. Trūmena ārpolitiskais padomnieks, republikānis Džons Fosters Dalles ieradies Japānā un uzsācis ar japāņu politiķiem un ģen. Mekarturu sarunas par Japānas miera līgumu. Kā no labi informētas puses ziņo, ASV šais sarunās uzskatīs Japānu kā līdztiesīgu partneri.

Šādas koncesijas no amerikāņu puses kļuvušas nepieciešamas, lai [illegible] spēcīgu pretsvaru [illegible] kā pretspēku komūnistiskajai Ķīnai, kas būtu neiespējami bez visu lielāko partiju atbalsta.

Jošidas valdības partijai — liberāliem — no nostājas deklarēšanas diplomātisku apsvērumu dēļ atturoties, pagaidām vienīgā partija, kas iestājas par Japānas remilitarizāciju ir labā spārna demokrati. Ja turpretim remilitarizāciju pavadītu visu pastāvošo rūpalisko ierobežojumu atcelšanas un japāņu pašnoteikšanās tiesību atjaunošana, būtu cerības iegūt pat socialistu atbalstu. Japāņu vadošās saimnieciskās aprindas šai sakarībā jau izstrādājušas veselu virkni „ieteikumu" Dallesam, kuru pirmajā punktā prasīta Japānas uzņemšana UN.

Sarunām sekmīgi risinoties, varētu cerēt uz drīzu pašlaik 75.000 vīru lielās „palīgpolicijas" palielināšanu uz 200.000.

Amerikāņiem diezgan labvēlīga šķiet japāņu politiķu un tautsaimnieku prasība tuvākajā nākotnē pašiem gādāt par jūras un gaisa spēkiem japāņu sauszemes armijas papildināšanai.

50 MILJ. MĀRC. PRETGAISA AIZSARDZĪBAI

Parīze (pa). — Franču ministru kabinets Plevēna vadībā apspriedis jautājumu par franču civiliedzīvotāju aizsargāšanu no atombumbām. Izstrādāts sevišķs plāns, kas paredz liela apmēra patvertņu celšanu. Pastāv nodoms no rūpniecības apgabaliem izvākt visus tur tieši darbā neiesaistītos civiliedzīvotājus, un šos rajonus izsludināt par aizliegtiem. Tāpat paredzēts modernizēt signālizācijas un sirēņu sistēmu, kas laikus jau brīdinātu par lidmašīnu tuvošanos. Pasīvai gaisa aizsardzībai Francijas valdība paredz izdot 20 milj. mārc. Ražos arī jauna veida gāzu maskas. Valdība aicinās laikā radio un presi, lai apmācītu iedzīvotājus, kā rīkoties briesmu gadījumā.

Mūsu nākotnes spēks

Mūsu jaunatne līdz šim nav pazinusi šaubu, nav jutusi baiļu, nedz arī mēģinājusi izvairīties no briesmām, bet katrā liktenīgā gadījumā ar nējekamu stāju un drošsirdīgi apliecinājusi piederību latviešu tautai un Latvijai. Pirms vairāk kā desmit gadiem, mūsu valsts briesmīgā laikā, kad mums ikvienam virs Latvijas debesīm [illegible] vērtās par laimīgu dzīvi [illegible] latviešu tautu pārsteidza traģiski notikumi. Un šajos notikumos, kas vēl nav beigušies, savas karstās pārliecības dēļ vislielākie dzīvības upuri bijuši jaunajiem. Viņi cieta un krita ar tādu drošsirdību un [illegible], kas dara godu viņu [illegible], audzinātājiem un visai latviešu tautai.

Aptuveni vērtējot kopējo skolēnu un studentu upuru skaitu vienā pašā 1940./41. mācības gadā redzam šādu ainu: apcietināti un deportēti 1392 pamatskolnieki, 486 ģimnāzisti, 139 technikuma un arodskolu, 44 lauksaimniecības, 23 [illegible], 4 mežsaimniecības, 2 [illegible] skolas audzēkņi un 280 studenti. No apcietinātājiem skolniekiem [illegible] vēlāk atrada atraktajos masu kapos Rīgā un Daugavpilī, bet par pārējiem nav tuvāku ziņu, — viņi pazuda padomijas cietumos un koncentrācijas nometnēs.

1941. gada vasarā vācu armijas uzbrukums Pad. savienībai arī [illegible] ierāva kara viesulī. Patiesi ārpus tā nebija iespējams, jo pirmkārt — tā bija cīņa pret mūsu [illegible] ienaidnieku — komūnismu, kas draudēja iznīcināt latviešu tautu, un otrkārt — šajā cīņā latviešiem ar ienaidnieka pavēli [illegible] okupācijas varā. [illegible] nav arī vēl iespējams [illegible] statīt tos tūkstošus upuru, ko [illegible] jaunatnei prasīja [illegible] pret visdrausmīgāko cilvēces ienaidnieku. Taču katrs, kas pats bija frontē kopā ar latviešu zēniem Ļeņingradas pievārtē, rēgainajā Volchovā, Ostrovas dubļos, pie Opočkas, Vidzemes pauguros, Pomerānijas ellē un beidzot Kurzemes cietoksnī, tas arī zina, ka šie jaunie cīnītāji varonīgi pildīja savu pienākumu pret tēvzemi.

Bet gadi iet, un pats labākais jauniešu dzīves laiks vēl arvien tiem jāvada nenormālos apstākļos. Sevišķi drūms stāvoklis ir tai jaunatnes daļai, kas kopā ar piederīgiem palika Latvijā, un diendienā nesusi un joprojām vēl nes jaunus upurus. Taču arī trimdas gaitās esošajiem katrs lielāks vai mazāks panākums prasa lielu piepūli. Un tomēr, vērojot abas jauniešu daļas — vienu, kas kopā ar tautas vairumu [illegible] vēl vienmēr turas mocekļu bagātajā tēvzemē, un otru — modernajos rietumos, — par abām varam liecināt daudz laba. Šodien, kad dažs labs pat iesirmu galvu virs, posta gadu nogurdināts, zaudē ticību vai arī kļūst apātisks, atkal mūsu jaunatne ir tā, kas pašā augstāku dzīves jēgu nekā kailas dzīvības vilkšanas pazīmes vien, no tās centības, sirds spožuma acīs un arvien spēcīgākās [illegible] mēs topam pārliecināti, ka mūsu jaunatnei tomēr vēl ir liela griba, pārliecība un drosme, ka tā nav zaudējusi pašapziņu latvju tautas nākotnei un turpina savu kalpošanu ar dziļu iekšējo kvēli.

Mēs nešaubāmies, ka jaunatnes uzticība Latvijai nebeigs degt arī nākotnē tādām pašām liesmām, savu mirdzošāko spozmi sasniedzot tajos tuvajos notikumos, kas beidzot izšķirs mūsu tautas likteni, jo jaunatne ir mūsu nākotnes spēks un cerība.

Alb. Eglītis

Un spēki atkal pie Seulas

Tokio (gg). — **Turpinot savu ofensīvu, UN spēki frontes rietumu sektorā no jauna ieņēma Suvonas pilsētu, un atsevišķas vienības ziemeļos no tās atrodas vairs tikai 15 km no Dienvidkorejas galvaspilsētas Seulas. Pēc vairāku dienu klusuma komūnistu pusē pēdējo pretestība atkal pastiprinājusies, un vietumis starp UN un komūnistu vienībām notikušas smagas cīņas.**

Militārajās aprindās Vašingtonā joprojām vēl nav īstas skaidrības, ko nozīmē komūnistu tīšā atkāpšanās atsevišķos frontes rajonos. Piemēram, iepriekšējo dienu laikā bija ziņots, ka ziemeļos no Suvonas joprojām sapulcināti ap 90.000 vīru lieli komūnistu spēki. Tagad no tiem nav ne vēsts.

No vienas puses varētu pieņemt, ka tas ir praktisks miera piedāvājums no komūnistu puses, lai atvieglotu vispārēju miera sarunu uzsākšanu. Taču labi informēti militārie lietpratēji norāda, ka komūnistu spēki ir tādā mērā dezorganizēti un sakauti, ka ir nepieciešams tos atvilkt atpūtai un reorganizācijai uz aizmuguri, ja arī lolotu jaunus uzbrukuma plānus. Nav izslēgts, ka sakarā ar smagajiem zaudējumiem un vājajām cerībām drīz iegūt Korejā galīgu uzvaru, Ķīnas komūnistu spēki nolēmuši atvilkties no Korejas kaujas laukiem, un pašreizējais moments paver lieliskas iespējas to izdarīt bez lielāka prestiža zaudējuma.

Pēc iepriekšējām komūnistu aizstāvēšanās spēju pārbaudēm, UN spēki amerikāņu un kanadiešu kara flotes atbalstā izcēlās malā Dienvidkorejas galvaspilsētas Seulas ostā Inčonā. Neskatoties uz sīvo ienaidnieka pretestību, UN spēkiem izdevās pilsētu pilnīgi okupēt, pāris stundas noturēt un tad pēc visu svarīgāko, komūnistu rūpīgi kārtībā savesto ostas ierīču sistēmatiskas izpostīšanas, bez smagākiem zaudējumiem atvilkties uz izejas pozīcijām.

Citos frontes sektoros UN spēkiem nebija gandrīz nekādas saskares ar ienaidnieku. No jauna operācijās iesaistījās UN gaisa spēki.

Debates UN — joprojām bez rezultāta

KANADA PRASA ĶĪNAS ATBILDI 48 STUNDU LAIKĀ

Lēksaksesa (gg). — **UN politiskajā komisijā jau vairākas dienas turpināja debates par komūnistiskās Ķīnas intervenciju cīņās Korejā, joprojām nepanākot nekādu izšķirīgu rezultātu. ASV joprojām kategoriski pastāvot uz Pekingas valdības izsludināšanu par agresoru, bet arabu valstīm par katru cenu cenšoties panākt izlīgumu, drāmatiskās debatēs spējušas līdz šim uzrādīt vienīgi mazu izlīdzinājumu pastāvošajās pretešķībās.**

Pēdējā svarīgākā attīstība notikumu norisē bija 12 Āzijas un arabu valstu jaunais rezolūcijas teksts, kurā lielā mērā ietverts arī Kanadas ārlietu ministra Pirsena britu tautas saimes konferences rezultātā iesniegtais projekts miera radīšanai Tālajos austrumos. Pēc pārveidotā projekta vienas nedēļas laikā būtu jāsanāk septiņu valstu konferencei visu tālo austrumu prolēmu apspriešanai, kurā piedalītos komūnistiskā Ķīna, Pad. savienība, ASV, Anglija, Francija, Indija un Ēģipte.

Pretēji līdzšinējam priekšlikumam, šīs nedēļas laikā pirms sarunu uzsākšanas kara darbībai frontē būtu jābūt jau pārtrauktai. Tas nozīmē svarīgu labojumu iepretim iepriekšējam tekstam, kas paredzēja vienlaicīgas sarunas par ieroču pamieru un iztirzājamajiem konkrētajiem jautājumiem. **Visai drāmatisku punkti debatēs ienesa amerikāņu delegāta Vorena Ostina deklarācija, ka viņš neatsakās no savā rezolūcijā izteiktās prasības — sarkanās Ķīnas izsludināšanas par agresoru, uzskatot to par pašlaik svarīgāko punktu, pēc kura pieņemšanas tikai varētu sekot tālāki soļi,** neizslēdzot miera sarunas.

Pēc sazināšanās ar Parīzi Francija izšķīrusies bez noteikumiem atbalstīt ASV viedokli, tāpat tam bez Dienvidamerikas valstīm pievienojušās arī trīs britu tautas saimes locekles — Kanada, Austrālija un Jaunzēlande. Dažas no vidējo austrumu valstīm ar Libanonu priekšgalā izšķīrušās par viduscеļu un, uzskatot, ka abas dažādās rezolūcijas neuzrāda savstarpējas pretrunas, nolēmušas balsot par abām divām.

Indijas pārstāvis Benegals Rau, kas joprojām atrodas ciešā kontaktā ar Pekingas valdību, lai pārliecinātu pārējās valdības par Maotsetunga patieso miera gribu, norādījis, ka nopietna vērība būtu piešķirama arī pašreizējai gandrīz absolūtajai Ķīnas komūnistu pasivitātei Korejas frontē.

Pad. savienības, tāpat Polijas delegāti izteica gatavību atbalstīt arabu valstu rezolūciju, ja tajā tiktu izdarīti daži mazāki grozījumi resp. mīkstinātu rezolūcijas izejas bazi, kurā neapšaubāmi konstatēts sarkanās Ķīnas iejaukšanās nelikumīgais raksturs.

Kā labi informētās aprindas Vašingtonā norāda, komūnistiskās Ķīnas jaunā, piekāpīgā nostāja lielā mērā izskaidrojama ar smagajiem zaudējumiem frontē, kuru rezultātā UN spēku cerības Korejā noturēties ar katru dienu aug un kam vēl pievienojas Čangkaišeka invāzijas draudi Ķīnas cietzemē. Vašingtonā valdot noskaņojums, ka pretofensīvu Korejā un vēlāk, varbūt, arī visā Ķīnā varētu vest ar tādu triecienspaļu, ka kādu dienu sarkanajai Ķīnas valdībai būtu jāatzīst sava sakāve.

Arī Kanada izteikusi gatavību atbalstīt komūnistiskās Ķīnas izsludināšanu par agresoru, un tās ierosinātā rezolūcija paredz 48 stundu termiņu, kura laikā Pekingas valdībai būtu skaidri jādeklarē sava vēlēšanās vai nevēlēšanās piedalīties septiņu valstu konferencē Tālo austrumu problēmu atrisināšanai miera ceļā.

Šķelšanās Ruzvelta draugu starpā

Pēc prezidenta D. R. Ruzvelta nāves, 1947. g. ASV nodibinājās organizācija — The Americans For Democratic Action, kuras mērķis mirušā prezidenta politiskās autoritātes un prestiža uzturēšana ASV tautā. Šajā organizācijā apvienojušies Ruzvelta ģimene un draugi, kā arī daudzi strādnieku organizāciju vadītāji.

Tagad ASV prese raksta, ka Ruzvelta piekritēju organizācijā notikusi šķelšanās Ķīnas jautājuma dēļ. No organizācijas izstājies Filadelfijas strādnieku arodbiedrības vadītājs S. Hofmans, kas arī atklāj šķelšanās iemeslus. Šīs organizācijas vairākums stāv par nacionālās Ķīnas galīgu pamešanu un izlīgumu ar sarkano Ķīnu. Hofmans saka, ka tas esot krasā pretrunā ar organizācijas proklāmētiem mērķiem — cīņu pret komūnismu. Pēc izstāšanās Hofmans saviem agrākiem domu biedriem minētā organizācijā piesūtījis vēstuli, kurā deklarē: „Opozīcija pret komūnismu ar izņēmumiem nav vispār nekāda opozīcija. Savā 30 gadu cīņā pret komūnismu esmu nācis pie atziņas, ka ir tikai viens vienīgs ceļš komūnisma apkarošanai — apkarot to 24 stundās dienā un katru dienu."

V. K.

Sarkanais karogs virs pasaules jumta

Jaundelhija (gg). — No Tibetas saņemtās ziņas apstiprina, Pasaules jumts janvāra pirmajā pusē jau atradās pilnīgi komūnistu rokās, izņemot niecīgākus apvidus gar Nepalas un Indijas robežu. Tā kā ķīniešu komūnisti jau ilgāku laiku iepriekš bija uzsākuši tibetiešu mentālitātei atbilstošu psicholoģisku karu, visa zeme praktiski ieņemta bez vienas vienīgas lielākas kaujas.

Karaspēka vienībām pa priekšu visur tiek sūtīti sarunu vedēji ar dāvanām klosteru priekšniekiem, resp. augstmaņiem. Citur atkal pat paši spēcīgākie Tibetas cietokšņi krituši bez šāviena, komūnistu sarīkotās uguņošanas rezultātā, kas kā papildinājums jau iepriekš dzirdētajām baumām izraisījusi īstu pāniku, un nocietinājumu pamešanu.

Kā AP līdzstrādniekam paskaidroja kāds no Dalai Lamas padomniekiem, uz Tibetas drīzu atgūšanu pastāvot maz cerību un esot jārēķinās ar Dalai Lamas došanos trimdā uz Indiju.

Jaunas izceļošanas . . .

(Turpinājums no 1. lpp.)

vojumus domāts sagādāt līdz februāra beigām, taču pārējām 600 personām, to skaitā daudzbērnu ģimenēm, veciem ļaudim, invalidiem u. t. t., ir maz cerību uz galvojumu sagādi pirms DP likuma izbeigšanās. Vienīgais ceļš ir novirzīt šos ļaudis uz Kanadu vai kādu citu zemi.

Pieskaroties izceļošanas problēmai visumā, LWF individuālās emigrācijas direktors Haukinsons norādīja, ka luterāņu baznīca uzskata par ļoti smagu problēmu notiekošo ģimeņu šķiršanu un tādēļ katru šādu gadījumu nākotnē pārbaudīs īpaši. LWF darīs visu iespējamo, lai ietekmētu valdības ieņemt humānāku nostāju un nevadīties tikai no tautsaimnieciskiem apsvērumiem. Ģimeņu šķiršana, izrādoties par nepieciešamu, galīgā izšķiršanās paliek pašas ģimenes rokās. Personas, kurām apgādnieks jau Austrālijā, aicinātas iesniegt nepieciešamos dokumentus dir. Haukinsonam, kas mēģinās izkārtot paātrinātu pievienošanos piederīgajiem.

Aizgājušo gadu laikā pierādījies, ka invalidi bieži vien ir apzinīgāki un centīgāki darbinieki nekā gluži veselie. Kanada tādēļ mainījusi savu izceļošanas politiku un nākotnē uzņems arī personas ar fiziskiem defektiem, kā arī slimos, izņemot tbc.

Nākošo divu mēnešu laikā nobeigs Insulas veco ļaužu mītnes izbūvi, Berchtesgādenē-Strubā, kur būs vietas ap 300 personām. Līdzekļu trūkuma dēļ pagaidām nav cerības uz citu mītņu ierīkošanu. LWF dienests bēgļiem turpinās sniegt tiem palīdzību, cik vien ilgi praktiski iespējams arī pēc IRO darba izbeigšanās, kad par bēgļu un DP politisko aizsardzību rūpēsies īpaša Bēgļu dienesta komisija.

Direktors Haukinsons atgādināja, ka pašreizējais DP izceļošanas likums ir spēkā tikai līdz š. g. 30. jūnijam, un izredzes uz tā pagarināšanu praktiski līdzinājas nullei. Ikvienam tādēļ pēc ši datuma jārēķinājas ar izceļošanu uz citām zemēm vai arī palikšanu Vācijā. Tāpat gandrīz bez izredzēm šķiet karavīru izceļošana uz ASV. Kā dir. Haukinsons burtiski deklarēja, „IRO turpinās karavīru lietas emigrācijai uz ASV izkārtot līdz konsulam, kur tās tiks atliktas. Praktiski nekādas izredzes." Turpretim uz Kanadu visumā mobilizētos pieņems. Virsniekiem gan nav nekādu cerību, izņemot tos, kurus komisijas pārbaudījušas un atzinušas par piemērotiem viņu civilās profesijas dēļ. Noslēgumā norādīts, ka turpmāk izsaukšana emigrācijai un CIC skrinings notiks vienlaicīgi. Noraidīšanas vai atlikšanas gadījumā turpmāk gandrīz vienmēr būs iespējams zināt iemeslus.

Lai varētu sekmīgāk veikt savu darbu Vācijā palikušo DP labā, LWF regulāri nepieciešamas ziņas par ļaužu dzīves vietu maiņu, kā arī vēlamo izceļošanas zemju maiņu. Tāpat nepieciešama statistika par neizvietojamo grupām, specificējot to pa kategorijām, — vecie ļaudis, invalidi u. t. t. Jāuzdod arī ticība un ierosinājumi no savas puses neizvietojamo varbūtējām izceļošanas iespējām. Atsevišķs punkts LWF turpmākajā darbā nākotnē būs rūpēšanās par iespēju sagādi personām, kas zaudējušas DP statutu, resp. izskrinētajiem. LWF būtu jāzina šo personu skaits, vispārējās personālijas, iemesls kādēļ persona ieradusies Vācijā un datumu. Taču par visām lietām LWF nepieciešama informācija par parastākiem gadījumiem DP statusa zaudēšanai līdz ar speciāliem argumentiem, kas dotu LWF iespējas sarunās ar atsevišķu valstu valdībām parūpēties par izceļošanas iespējas sagādi arī izskrinētajiem.

Sarkanie izmanto pat nenormālo

Anglijas ukraiņu vidū nupat lielu uztraukumu radījis gadījums ar kādu viņu pašu nenormālu tautieti, kas iepinies padomju vēstniecības tīklos. Būdams poļu korpusa loceklis, ukrainis L. Anglijā uzturas jau kopš kaŗa beigām. Laikam kaŗa pārdzīvojumu rezultātā viņu aizvien stiprāk sākusi vajāt ideja par sastapšanās nepieciešamību ar Staļinu! Visa pasaule pēc L. domām varētu nokļūt atpakaļ savās vīrās, ja vien viņam izdotos Staļinu satikt, izrunāties un pārliecināt. Šo savu nodomu L. nav slēpis pārējiem. Viņš arī gājis katru dienu uz baznīcu un saistījis savu plānu ar kādu pārcilvēcisku sūtību. Kādā no saviem tumšajiem brīžiem viņš nokļuvis Londonas padomju vēstniecībā. Tur, cik pēc visām pazīmēm spriežams, viņam arī solīta satikšanās ar „tautu tēvu", bet pagaidām L. uzaicināts palikt savā vietā un sniegt ziņas. Pēc datiem, kas atrodas ukraiņu biedrības rīcībā, L. vēstniecībai piegādājis informāciju par visām Lielbritānijas ukraiņu organizācijām, amatpersonām, valžu locekļiem, kā arī attiecīgās adreses. Skaidri zināms tas, ka L. savas vizītes vēstniecībā izdarījis regulāri.

Lietu izbeigusi angļu policija, kas L. ievietojusi nervu slimnīcā. Bet arī tur to meklējuši rokā (kaut arī nesekmīgi) daži padomju ierēdņi.

—ns

KANADA ATVIEGLO IECEĻOŠANU

Kanadas konsulāts Frankfurtē pie Mainas norāda, ka Kanadas valdība pieņēmusi lēmumu, kas turpmāk atvieglos ieceļošanu Kanadā. Ar 1. februāri spēkā stājas noteikumi, kas nosaka, ka ģimeņu apgādnieki, resp. vieninieki Kanadā var ieceļot arī tad, ja nevar samaksāt pārvešanas izdevumus. Valdība tādā gadījumā izsniedz aizdevumu, kas vēlāk Kanadā pakāpeniski jāatmaksā. Sākumā izceļotājam tomēr jāiemaksā 30 dolari, vai attiecīga summa vietējās valsts valūtā. Tuvāka informācija: Karlsruhe, Lutz Hotel Building, Kriegsstrasse 94. M.

Cēls žests

Kānas vācu katoļu kapos (Kaan, Kr. Siegen) apglabāti kaŗa laikā uzlidojumos nogalinātie 11 latvieši: trīs Ziemeļa ģimenes piederīgie no Rīgas, Arturs, Vilis, Alma un Lilija Gorecki no Olaines, Indriķis Smilģis no Rīgas, Gustavs Griķis, Kronīte un Veisberga (dzīves vieta Latvijā nav zināma). Vietējā katoļu draudze uz latviešu kapiem uzstādījusi piemiņas zīmes ar mirušo vārdu ierakstiem. Kapi ļoti skaisti apkopti. LCK Kānas katoļu draudzei nosūtījusi pateicību.

SKAISTA JAUNGADA DĀVANA SLIMAJIEM BĒGĻIEM

Šveices valdība IRO ģenerāldirektoram Donaldam Kingslejam paziņojusi, ka uzņemas aprūpi par 200 darba nespējīgiem bēgļiem IRO sanatorijās un nometnēs. Šinī grupā ietilpst tbc un chronisko slimību slimnieki, vecie ļaudis un invalidi, kurus uzņems valdības iekārtotās un uzturētās sanatorijās. Valdība slimo bēgļu aprūpei jau atvēlējusi 620 500 šveices frankus.

IRO ģenerāldirektors šo Šveices valdības lēmumu nosaucis par „cēlsirdīgu aktu". Tas pierādot, cik Šveices tautai un valdībai svētas humānisma tradicijas. „Tā ir skaistākā jaungada dāvana slimajiem bēgļiem," teicis ģenerāldirektors, „jo IRO slimnīcās vēl atrodas 4000 tbc slimie, bet laika un iespēju viņu izvietošanai un aprūpei atlicis maz."

IRO PALĪDZĒS NO BULGĀRIJAS IZRAIDĪTIEM TURKIEM

Uz Ankaru devies IRO ģenerāldirektora palīgs ar vēl diviem augstākiem IRO darbiniekiem, lai palīdzētu Turcijai atrisināt grūto bēgļu problēmu, kas radās pēc tam, kad no Bulgārijas izraidīja 250.000 turkus. Bēgļi Turcijā ieradās pēkšņi un bez inventāra. Pēdējo nacionālizēja komūnisti. Jaunais stāvoklis Turcijai radījis lielas grūtības un tā griezusies pie IRO pēc palīdzības.

Sakarā ar nometņu pārvietošanu

LCK informācijas nozare

un

LNP-LCK ārējās informācijas fonds

tagad atrodas

(21a) Augustdorf b. Detmold, Lager, Bl. 9

Telefons — Augustdorf 02

LATVIEŠU ĀRSTS ANTARKTIKA EKSPEDĪCIJĀ

Austrālijas ārlietu ministrijas Antarktikas nodaļa par austrāliešu zinātniskās ekspedīcijas ārstu Mekverija salā nākošajiem 12 mēnešiem iecēlusi Dr. J. Jērumu, kas patlaban uzturas pie ģimenes Gretas nometnē. Ekspedīciju nosūtīs uz jauno darba vietu marta sākumā, vēl pirms rudens vētru sākšanās dienvidu Ledus okeanā. Pirms tam vēl pārbaudāma ekspedīcijas dalībnieku veselība, bet Kanberā izstrādājams sīks plāns visai nākošā gada darbībai.

Dibinās amatniecības uzņēmumus tbc slimajiem

Jau ilgāku laiku IRO galvenai mītnei rūpes sagādā tbc slimo bēgļu jautājums, jo sevišķi to, kuŗi atstāj dziedniecības iestādes un ir spējīgi ieslēgties normālā dzīvē. Tuberkulozes dēļ šos cilvēkus vajadzēja ieskaitīt sevišķā DP grupā, kuŗai bija jāsagādā labāki dzīves apstākļi, kā uzturā, tā dzīvokļa ziņā. Tbc slimajie pakļauti stingrai medicīniskai kontrolei, bet tie, kam turpina gāzēšanu, arī tālākai ambulatoriskai ārstēšanai. Vājās veselības dēļ ši DP grupa nav vairs piemērota smagam fiziskam darbam. IRO galvenā mītne asignēja līdzekļus pārskološanas centru ierīkošanai, kur tbc slimos pārskolo un sagatavo vieglākam un veselībai piemērotākam darbam. Viens no šādiem centriem bija arī Lutenzē pie Mitenvaldes. Par spīti dažiem trūkumiem centra organizēšanā un tā iemītnieku apmācībā, kursanti guvuši savas zināšanas un praksi dažādos arodos.

Izceļošanas prakse pierādījusi, ka tikai retam tbc slimajam izdevies izkļūt caur transitcentru ārstu komisijām. Vācijā palicējiem ir jāmeklē darbs uz vietas. Lai rastu viņiem kādu atvieglinājumu, IRO vadība nolēma nodibināt rūpniecības uzņēmumus, un to administrācija un amatnieki komplektētos no bij. slimniekiem, kas pārskolojušies arodapmācību centros. Vienu šādu uzņēmumu paredzēts nodibināt Mitenvaldes apkaimē. Pamatkapitāls uzņēmuma dibināšanai rastos no Lutenzē centra metallapstrādātāju un smalkmechanikas nodaļu mašīnām un darba rīkiem — kopvērtībā par 200.000 DM; aizņēmuma bēgļu bankā — 5000 DM uz katru līdzdalībnieku, un no IRO piešķīruma — 70.000 DM. Uzņēmums darbosies uz kooperatīviem pamatiem ar metallapstrādāšanas un smalkmechanikas nodaļām. Tanī strādās apm. 35 amatnieki. Panākta vienošanās ar Lutenzē pārskološanas centra smalkmechanikas nodaļas vadītāju K. Durachu, kas kopā ar citu nodaļu vadītājiem izstrādās projektu, lai drīzumā varētu stāties pie tā reālizēšanas. Arī luterāņu baznīcas organizācijas plāno līdzīgu pasākumu.

J. Blaševičs

KANADAS LATVIEŠU DĀVANA

LCK labklājības nozare saņēmusi Kanadas latviešu izsūtītos 57 sainīšus sadalei trūcīgiem tautiešiem Vācijā. Šinīs dienās sainīšus izsūtīs saņēmējiem.

Iespēja izceļot 7 akcijās

KANADAS KOMISIJAS ANGĻU JOSLĀ

Papildus mūsu laikrakstā jau publicētām emigrācijas iespējām uz Kanadu, sniedzam tuvāku informāciju par tām Kanadas akcijām, kas pašlaik notiek angļu joslā.

Vispārējā laukstrādnieku akcijā (farmu un cukurbiešu strādnieki) pieņem neprecētus vīriešus, precētus bezbērnu pārus ar vismaz 2 strādniekiem, ģimenes ar 1 vai 2 piederīgiem (jābūt 2 strādātspējīgiem) un ģimenes ar 3 vai 4 piederīgiem (jābūt 3 strādātspējīgiem). Sievu uzskata par strādājošu arī tad, ja ģimenē ir mazi bērni. Pieņem arī lielākas ģimenes, bet ar noteikumu, ka augšminētā proporcija strādājošo un nestrādājošo starpā būtu ieturēta. Pieaugušo strādnieku vecums noteikts no 18—50 gadiem; minimālais strādnieku vecums piederīgiem 15 gadi; minimālais vecums jaunākam bērnam 3 gadi.

Mežstrādnieku akcijā pieņem neprecētus un precētus vīriešus, kas ir ar mieru uz Kanadu braukt bez ģimenes, lai vēlāk to izsauktu. Kandidātiem jābūt fiziski veseliem un svarā virs 68 kg. Darbs Kanadā kā neapmācītiem strādniekiem papīrmalkas sagatavošanā. Akorda darbs, kas tomēr vieglāks, nekā pie būvkoku izstrādāšanas. Vecums 18—45 gadi.

Vispārējo strādnieku akcijā priekšroka vieniniekiem, bet pieņem arī precējušos vīriešus, ja tie ar mieru izceļot pirms ģimenes. Vecums 18—45 gadi.

Auto un lidmašīnu mechaniķu akcijā var pieteikties tie vispārējo strādnieku akcijas kvotu. Pēc ierašanās Kanadā, darbā izvietos pēc kvalifikācijas.

Raktuvju akcijā pieņem vieniniekus un precētus vīriešus. Pēdējos tad, ja tie ar mieru emigrēt pirms ģimenēm. Jābūt fiziski veseliem, svarā vismaz 70 kg.

Mājkalpotāju akcijā var pieteikties neprecētas sievietes vai atraitnes bez bērniem 18—45 g. vecumā. Jābūt piemērotām mājkalpotājas darbam. Pieņem arī precētus bezbērnu pārus ar pieredzi mājturības un lauku darbos. Vecums no 18—45 gadiem. Izņēmuma kārtā arī līdz 50 g.

Žēlsirdīgo māsu akcijā pieņem tikai vieninieces ar pieredzi slimnieku kopšanā. Vecums 18—45/50 gadi.

Augšminētās akcijās kandidātus pieņem jau tagad. Pēc vīzas saņemšanas izbraukšana uz Kanadu nekavējoties, [illegible] farmu strādniekus, kuŗus pārvedīs [illegible] ātrāk kā aprīlī. Personas, kas jau [illegible] Kanadas masu akcijā noraidītas vai [illegible] veselības dēļ nav varējušas iesaistīties [illegible] Kanadas izsaucamo akcijā, n e v a r [illegible] teikties. Tie, kas agrāk pieteikušies [illegible] raktuvju vai meža darbiem, bet [illegible] noraidīti, var atkārtoti pieteikties [illegible] pārējo strādnieku un laukstrādnieku kvotai.

Izceļošanas iespējas uz citām zemēm

Franču ekvatoriālā Afrikā pastāvīgam darbam ar labu atalgojumu meklē [illegible] inženierus, 20 būvdarbu priekšstrādniekus, 20 ārstus, 20 veterinārārstus, 10 [illegible] niekus un 10 agronomus. Alga [illegible] 130.000 franki mēnesī. Kandidātiem [illegible] būt veseliem, līdz 45 g. veciem un ģimenē ne vairāk par 2 bērniem. Vēlamas priekš zināšanas franču valodā.

Maroka piedāvā darbu Kasablankā dzelzs un vaŗa gravierim ar 30.000 fr. [illegible] matalgu mēnesī un divgadīgu līgumu, [illegible] namdarim, ne vecākam par 40 g., ar [illegible] fr. atalgojumu stundā.

Indija meklē mašīnmītāju darbam Kalkutā. Priekšroka 30—40 g. veciem ar nedaudz zināšanām angļu valodā; elektroinženieri, mašīninženieri; darba rīku meistaru un metallu apstrādātāju.

Pakistana meklē ķīmikus, farmaceitus, keramiķus, metallapstrādāšanas specialistus un uzturvielu technologus.

Irānā var darbu atrast optisko lēču slīpētāji un pulētāji. Pieteikšanās IRO Resettlement Placement birojos. J.

Arturs Apinis var izceļot

Arturs Apinis, dzim. 11. 12. 22, kas agrāk dzīvoja Lenckirchā, franču joslā, un tagad it kā dienot kādā sardžu vienībā, lūgts steidzami rakstīt LVF franču joslas emigrācijas birojam, Rastatt (17b), Schloss, Zim. 14, paziņojot savu tagadējo adresi un emigrācijas plānus. Pašreizējais emigrācijas piedāvājums kā automechaniķim vai fabrikas strādniekam uz Vašingtonas štatu vēl joprojām spēkā, bet to atsauks, ja Apinis nebūs atrodams.

KURŠ VAINĪGS?

AGATES KRISTI ROMĀNS

(42. turpinājums)

Ap pulksten pieciem pēcpusdienā Džēna Greja, sēdēdama ar grāmatu rokās hoteļa hallē, ieraudzīja Puaro nākam un jau pavēra muti pārmetumiem. Taču viņa tos neizteica. Kāds īpašs vaibsts Puaro sejā viņai to liedza.

„Dzīve ir briesmīga, mademoiselle," viņš sacīja un paņēma meitenes rokas savējās.

„Kas tad noticis?" Džēna satraukti jautāja.

„Kad vilciens sasniedza Buloņu, kādā pirmās klases kupejā atrada mirušu sievieti."

Meitenes seja nobālēja.

„Anna Moriso?"

„Jā, Anna Moriso. Labajā rokā viņa krampjaini turēja mazu stikla pudelīti ar zilskābi."

„Tā tad pašnāvība?"

Herkuls Puaro dažas sekundes vilcinājās. Viņš atbildes izteiksmē bija jūtama rūpīga vārdu izvēle:

„Jā, policija domā, ka notikusi pašnāvība."

„Un ko domājat jūs?"

„Ko gan lai domātu citu?"

„Bet kādēļ viņa nonāvējās? Sirdsapziņas pārmetumu dēļ? Jeb aiz bailēm?"

Beļģis lēni pašūpoja galvu: „Dzīve var būt visai briesmīga, mademoiselle. Ir vajadzīgs ļoti daudz drosmes."

„Lai nonāvētos? Jā, tur tiešām vajaga daudz drosmes," sacīja Džēna klusi.

„Bet arī lai dzīvotu vajadzīga drosme."

XXVI.

Nākošā dienā Puaro atstāja Parīzi, kamēr Džēna, apbruņojusies ar dažādu uzdevumu sarakstu, palika pilsētā. Lielākā daļa rīkojumu viņai šķita diezgan nesakarīgi, taču viņa tos izpildīja pēc labākās apziņas. Žanu Diponu viņa redzēja divas reizes. Viņš pieminēja ekspedīciju, kuŗā arī viņai bija jāpiedalās, bet tā kā Džēna neuzdrošinājās bez Puaro piekrišanas sagādāt Diponam vilšanos, viņa turpināja spēlīti un novadīja sarunu uz mazāk bīstamām temām.

Pēc piecām dienām viņu telegrafiski aicināja atpakaļ uz Angliju. Normans sagaidīja viņu stacijā un viņi pārrunāja pēdējā laika notikumus. Annas Moriso pašnāvība nebija sacēlusi nekādus lielos putekļus. Laikraksti sniedza īsu ziņu, ka Parīzes-Buloņas ātrvilcienā kāda kanadiešu dāma — Ričarda kundze devusies pašnāvībā. Sakarība ar slepkavību lidmašīnā nebija pieminēta.

Normans Gāls un Džēna tagad lūkojās nākotnē drusku rožaināk, jo abi cerēja, ka nu visi sarežģījumi beigušies. Taču Normans nebija tik paļāvīgs kā Džēna.

„Kaut arī viņi turētu Annu Moriso aizdomās par savas mātes nonāvēšanu," viņš sacīja, „taču tagad, kad viņa nogājusi no skatuves, nevienam vairs nebūs nekādas intereses izsekot noziegumam līdz galam. Un tik ilgi, kamēr ši lieta sabiedrības priekšā nav pilnīgi noskaidrota, mums, nabaga velniem, nekādi nav līdzēts. Sabiedrības priekšā aizdomas krīt uz mums tāpat kā agrāk."

Gluži tāpat viņš izteicās, kad dažas dienas vēlāk Pikadilli hotelī satikās ar Puaro. Detektīvs smaidīja: „Jūs arī neesat neko labāks par visiem pārējiem; jums šķiet, ka esmu vecs vīrs, kas neko vairs nespēj. Bet paklausieties: es ielūdzu jūs vakariņās. Ieradīsies arī Džaps un mūsu draugs Klensija kungs. Man ir daudz kas stāstams; tas interesēs arī jūs."

Vakariņas pagāja ļoti patīkamā noskaņā. Džaps spēlēja sirsnīga labvēļa lomu, Normans bija ziņkārs, bet Mr. Klensijs izrādījās gandrīz tikpat uztraukts kā toreiz, ieraugot liktenīgo dzelksni.

Pēc vakariņām, kad pasniedza kafiju, Puaro nedaudz neveikli noklepojās, taču nekādā gadījumā nebija zaudējis pašapziņu.

„Mani draugi," sacīja viņš, Mr. Klensijs manas metodes ārkārtīgi interesē, kā viņš pats to saka. Ja tas jūs negarlaikotu, es gribētu sniegt jums īsu raksturojumu par tām metodēm, kādas pielietoju Žizeles gadījumā."

Viņš izmantoja pauzi un īsi pārskatīja dažas piezīmes, bet inspektors Džaps šai brīdī pačukstēja Normanam: „Cik viņš uzpūtīgs, vai nē? Mūsu drauga palama varētu būt Iedomīgais!"

Puaro uzmeta viņam pārmetumu pilnu skatu un iesāka:

„Notikumiem Prometejā es varu nepieskarties, jo tie jums visiem pietiekami pazīstami. Atļaujiet man sākt ar to momentu, kad es — vai nu nejauši, vai kādas laimīgas zvaigznes vadīts — palūkojos uz grīdu un tur, pa pusei Žizeles kundzes melnās kleitas aizsegtu, ieraudzīju kaut ko, kas man pirmajā brīdī atgādināja beigtu lapseni. Patiesībā tas bija dzelksnis, ko mežoņi lieto kā ieroci, un pie tā bija piestiprināta dzelteni melna zīda šķipsniņa.

Drīz pēc tam mēs no Mr. Klensija uzzinājām, ka šādus dzelkšņus iedzimtie mēdz izšaut no pūšamā stobriņa, un beidzot, kā jau jūs zināt, tika atrasts arī pats pūšamais stobriņš. Kad mēs sasniedzām Kroidonu, manas smadzenes bija īsts ideju mudžeklis; taču, tikko biju spēris kāju uz cieta pamata, mans prāts sāka darboties savā parastajā nepārspējami asajā veidā."

„Tālāk, Puaro kungs," nosmīnēja Džapss. „Tikai mēģiniet iztikt bez šīs liekuļotās pieticības!"

Puaro vēlreiz norobežojās no šīs zobgalības ar ātru skatu.

„Mani tūliņ nodarbināja divi punkti," viņš turpināja. „Vispirms — telpā ar nodomu ielaistā lapsene, ko Dipona kungs nosita, un pūšamā stobriņa atrašana. — Kādēļ slepkava to vienkārši neizmeta pa ventilātora caurumu? — es jautāju pēc nopratināšanas savam draugam Džapam. Pūšamam stobriņam, pie kuŗa vēl turējās cenu zīmītes atliekas, gribot negribot bija jātiek agri vai vēlu identificētam. Ko es no tā spriedu? Proti to, ka slepkava tīši vēlējās, lai pūšamais stobriņš tiktu atrasts. Bet kādēļ? Tikai viena atbilde šķita loģiska: atrodot saindētu dzelksni un pūšamo stobriņu, gluži dabīgi tika raidītas aizdomas, ka noziegums izdarīts ar šiem instrumentiem. Patiesībā noziedznieks to veica pavisam citā veidā.

Medicīnas lietpratēji savukārt paskaidroja, ka nāves iemesls ir šis saindētais dzelksnis. Es aizvēru acis un jautāju sev: Kādā veidā visdrošāk var iedurt saindētu dzelksni artērijā? Un tūliņ sekoja arī atbilde: ar roku!

Tas savukārt nostādīja gluži jaunā gaismā pūšamā stobriņa atrašanu. Radās jautājums par attāluma lomu šai slepkavībā. Ja vien es briesmīgi nekļūdos, tad Žizeles kundzes slepkava piegāja tieši pie viņas galda un pārliecās pār viņu.

Vai lidmašīnā bija tādas personas, kas to spēja? Jā, turklāt divas — abi stjuarti. Ikviens no viņiem varēja pietuvoties Žizeles kundzei un noliekties pār to, neradot nevienā nekādas aizdomas.

Vai bez viņiem bija vēl kāds?

Nu, tur bija vēl Mr. Klensijs — vienīgais pasažieris, kas pagāja cieši garām Žizeles sēdeklim. Turklāt es atcerējos, ka taisni viņš bija pirmais, kas attīstīja teoriju par dzelksni un pūšamo stobriņu."

Mežonīgi mētādamies rokām rakstnieks pielēca no krēsla.

„Es protestēju," viņš sauca, „es protestēju! Tas ir bezkaunīgs apvainojums!"

„Sēžaties, mans mīļais!" pavēlēja Herkuls Puaro. „Vai tad es jau esmu beidzis? Man taču jums jāizskaidro visas pakāpes, pateicoties kuŗām es nonācu pie sava beigu sprieduma.

Man tagad bija tātad trīs iespējamie vainīgie — Mičels, Dēviss un misters Klensijs. Pirmajā mirklī neviens neizlikās pēc slepkavas, taču tādēļ vien izziņu šai virzienā nevarēja atlikt.

Pēc tam es pārbaudīju visas iespējas sakarā ar lapseni. Ak, ši lapsene bija ļoti izteiksmīga. Sākumā to neviens nepamanīja, bet ap kafijas laiku to ievēroja vairāki. Vai tas vien jau nelikās diezgan aizdomīgi? Es izveidoju sev zināmu šī nozieguma teoriju. Slepkava atklāja divus, vienu no otra šķirtus šīs traģēdijas atrisinājumus. Pirmajā gadījumā Žizeles kundzi bija sadzēlusi lapsene, un viņa mirusi no sirds vājuma. Šī atrisinājuma sekmes bija atkarīgas no tā, vai slepkavam bija iespējams dzelksni pēc nodarījuma atkal pievākt. Mēs ar inspektoru Džapu vienojāmies, ka tas būtu bijis grūti iespējams. Es kļuvu domīgs arī par melni dzelteno zīda šķipsniņu, kas bez šaubām tīšu prātu bija samainīts ar sākotnējo sarkano, lai atgādinātu lapseni.

(Turpinājums sekos)

Andris spēlējas tāpat kā princis Čarlzs

CIEMOS PIE PIRMAJIEM LATVIEŠU DVĪNĪŠIEM ANGLIJĀ

MŪSU LĪDZSTRĀDNIEKA VĒSTULE NO LĪDSAS

Netālu no staltās Līdsas Emanuela baznīcas, kur latviešu trimdinieki ar laipnā angļu draudzes mācītāja atļauju svētdienās un svētku dienās pulcējas dievkalpojumos, netālu no universitātes, kur arī pa Atraitnes dēla ceļu iekļuvuši daži latviešu jaunekļi un jaunavas, klusā, īsā, retiem kokiem apstādītā šķērsielā ir nams, kur kārts šūpulis pirmajiem latviešu dvīnīšiem Anglijas salās — Andrim un Karinai Braunai, dzimušiem 1949. g. 17. sept. Tas ir divstāvu namiņš ar tradicionālo kamīna skursteni jumtā un kā ola olai līdzinājas citiem namiņiem visā ielas līnijā. Viss še ir kluss un sīkpilsoniski solīds. Jāpriecājas par gudro izdarību — kārt šūpuli še un nevis raibajā, trokšņainajā un drupu pilnajā septītajā kvartālā. Kad svētdienas pēcpusdienā, kopā ar fotografu ejam uz šo namiņu, ielās redz tikai retus gājējus — ģimeņu cilvēkus vai jauniešu pārus, atgriežoties mājās no „alus glāzes". Krogs Anglijā nav jāsaprot tādā nozīmē kā to iztulkojām, kontinentā dzīvojot. Šeit tas vairāk līdzinājas saiešanas vietai, pārrunu un diskusiju klubam.

Neuzticīgi, lielām acīm mazie dvīnīši noraugas uz svešajiem ciemiņiem no savas koka sētiņas, gaišas, tīras istabas stūrī. Sākumā bīstams viņiem liekas fotografs, kas sāk rīkoties ar saviem spožajiem daiktiem un spuldzēm. Bet, tikuši ārā no savas sētiņas, tie četrrāpu tuvojas neparastajiem ciemiņiem un ātri vien kļūst draugi. Un kad fotografs iededzinājis savas spožās spuldzes, mazie savā valodā mēģina izrādīt prieku un izbrīnīšanos. „Gluži kā filmstudijā," saka atnākusī viešņa. Liekas, ka arī mazie to saprot, un mātei ir viegli tos nosēdināt uz ceļiem un likt gaidīt „putniņu".

Bet kad gaisma nodzēsta un fotografs negatavojas vairs sniegt citus „priekšnesumus", mazie dodas meklēt jaunus draugus. Šoreiz tā ir viesos atnākusī Brauna kundzes draudzene, kuŗai pašai mājās maza meitiņa. Un viņai ir līdzi skaista, liela rokassoma. Anglijas karaļa galma chronikas rakstītāji zina vēstīt, ka lielākais prieks Anglijas nākamajam karalim princim Čarlim — piekļūt mātes — princeses Elizabetes — vai vecmāmiņas — Anglijas karalienes — rokassomām un dabūt tās vaļā. Un tāpat kā princim Čarlim tas patīk arī latviešu dvīnīšu Andrim, sevišķi, ja vēl palīgā nāk māsa Karina. Ar prieka skubu tie satveŗ viešņas rokassomu, groza, pēti, tausta un mēģina to dabūt vaļā. Un viss tas notiek uz grīdsegas. Mājas māte gan mēģina iebilst, ka tik labu somu nu gan nevajadzētu dot mazo nemierīgajos rociņās, bet viešņa tikai laimīgi pasmaida, raugoties mazajo darbošanās.

Pirmie latviešu dvīnīši trimdā Anglijā, kas Līdsā septembrī atzīmēja viena gada dzimšanas dienu. A. Baloža uzņēmums

Un kamēr mazie nododas „prinča spēlei", lielie runājas par visu, kas dvīnīšiem vēl pagaidām svešs. Arī par trimdas dzīvi un cīņu ar ikdienu. Jaunais tēvs jau vairāk kā 3 gadus dzīvo Anglijā. Visu laiku strādājis tekstilfabrikās. Tas ir parastais stāsts, ko pazīst tūkstoši. Celšanās pussešos rītā, gandrīz stundas brauciens līdz fabrikai, ārpus pilsētas, parastais darba laiks, tad virsstundas un brauciens atpakaļ, nokļūstot mājās pl. 8 vakarā. Tas viss par 6, ja laimējas, 7 mārciņām. Nav viegli būt par vērpēju. Putekļi gulstas krūtīs, un tā tagad Brauns no fabrikas aizgājis. Viņš cer dabūt darbu pilsētā, lielā preču namā.

Arī jaunā māte visu laiku strādājusi tekstilfabrikās, bet tagad, protams, dzīvo mājās, jo mazo dvīnīšu kopšana un audzināšana aizņem visu dienu. Brauni cildina savu angļu saimnieci, kas saprot, ka viņu rocība nav sevišķi liela un tādēļ noteikusi par 2 istabām — vienu apakšstāvā, otru bēniņos — pieņemamu maksu. Tā nu mazie mācas jau no jaunības būt par „tūristiem", pārceļoties no viena stāva uz otra, skatoties pēc vajadzības un laika. Dvīnīšu māte ar pateicību piemin arī Anglijas jaunos sociālos likumus, kas viņai deva brīvu slimnīcu, pabalstu 13—15 nedēļas, vienreizēju izmaksu — par katru bērnu četru mārciņu apmērā un pastāvīgo 5 šil. atbalstu nedēļā par otro bērnu. Bet arī tad bieži jādomā kā sabalansēt budžetu. Viņa vienu laiku mēģinājusi strādāt arī mājās, labojot audumus, bet darba devējs tomēr beidzot atzinis, ka liela labuma viņam tur neesot, un tāpēc darbs izbeidzās.

Mazie aug dūšīgi, lai gan ēd to pašu ko vecāki, tikai bez sāls un garšvielām. Liekas, ka visdzīvākā ir Karina. Ceļas pirmā, dūšīgi runājas savā valodā. Bet arī mazais Andris turas līdzi. Protams, ka mazajā sētiņā, dalot lācēnus un citas mantas, dažreiz iet „kā pa Koreju". bet Andris, kā jau dzimis klasiskā džentlmeņu zemē. parasti piekāpjas. Pēc vecāku domām divi bērni ir ideālākais atrisinājums. Tad abi savā nodabā spēlējas, „runājas" un pat ņotas „traucēti", ja lielie nāk tos bieži apciemot. Liels draugs viņiem ir kļuvis saimnieces kakis.

Pagājušā gada Ziemsvētkos dvīnīši pirmo reizi Līdsas draudzes rīkotā eglītes vakarā redzēja svecīšu mirdzumu un Ziemsvētku vecīti. Viņš Andrim uzdāvināja tādu kā laivu. kā kuģi, Karinai lelli un saldumus. Tur dvīnīši satikās ar citiem maziem un. lielākiem draugiem. jo bērnu pulciņš Līdsā diezgan prāvs. Jāatzīmē, ka Līdsas draudze mazajiem nodibinājusi arī svētdienas skolu .

Un kad izklīst migla, pāriet lietus un vēji, parādas saule — dvīnīšiem sākas prieka stundas. Tad māte tos ģērbj un sēdina „limuzinā" — mīkstajos bērnu ratiņos — un ved uz Līdsas Haidparku, kur tie var priecāties par jauniem, skaistiem Dieva pasaules brīnumiem.

„Jā, nav jau viegli būt dvīnīšu tēvam. Bet tomēr esam laimīgi par mūsu mazajiem. Cerēsim, ka viņiem reiz dzīve būs skaistāka un vieglāka kā mums," saka Brauns, noraugoties mazajo rotaļāšanās.

Pagājušā naktī vētra nolauzusi Brauna nama ielas gatvē vecu koku. Bet ticēsim, ka nekādas nākotnes vētras nenopostīs šo mazo ozoliņu un liepiņu, un liktenis, kas viņiem kāris šūpuli svešā zemē, tos kādu dienu pārvedīs sveikus un veselus viņu īstajā dzimtenē. **Juvars**

Līdsā, janvārī.

Divi latvieši iet bojā Tanžeras līcī

NEIZDEVIES PĀROKEANA BRAUCIENS

Kad 1947. g. sākumā beļģi aicināja strādniekus pieteikties Beļģijas ogļraktuvēm, daudzi Vācijā dzīvojošie DP paklausīja šiem aicinājumiem, jo šādā ceļā viņi cerēja izkļūt no grūtās un bezdarbīgās nometņu dzīves. Solījumi bija tiešām vilinoši: labas algas, tie paši darba noteikumi kā beļģu strādniekiem, un pēc nostrādātā 2 g. līguma iespēja katram strādāt savā darba nozarē vai izceļot uz kādu citu zemi, jo DP tiesības paliekot.

Pēc līgumā minēto 2 gadu darba daudzi no tiem ogļračiem, kuŗiem bija amata prasme vai zināšanas citā darba nozarē, lūdza atļauju pāriet citā darbā, bet visi šie lūgumi atdūrās pret noteiktu beļģu valdības iestāžu nostāju. Starplaikā pašiem beļģu strādniekiem bija radies bezdarbs, un DP ogļračiem atlika tikai — vai nu strādāt tālāk ogļraktuvēs vai izceļot citur. IRO birojs Briselē tālākas izceļošanas lūgumus savukārt noraidīja, paskaidrojot, ka Beļģijas strādājošos uzskata jau par izceļojušiem un IRO neatrod iespēju atbalstīt tālāku emigrāciju.

Daži latvieši, kuŗu veselības stāvoklis vairs neatļāva turpināt darbu ogļraktuvēs, apvienoja savus grūti iekrātos ietaupījumus, lai nopirktu laivu un pašu spēkiem izkļūtu no kļūmīgā stāvokļa. Izdevās arī sameklēt kādu stipri būvētu un samērā lētu 22 m gaŗu laivu, kas ar izņemtu motoru stāvēja pārdošanai kādā dokā, Briselē, un brīvajā laikā, — galvenokārt svētdienās — tad nu visi ķērās pie darba, lai to savestu braukšanas kārtībā. Lielākās rūpes sagādāja motors, jo naudas pietika tikai lietotam 65 z. sp. motoram, kas nodomātam braucienam bija stipri par mazu (laivā agrāk bijis 300 z. sp. motors). Bet toreiz citas iespējas nebija.

Trīs mēnešos, piedzīvojušā jūras kapteiņa vadībā viss likās kārtībā; vēl dažas grūtības ar iestādēm, lai panāktu izbraukšanas atļauju, un 6. sept. Kaija atstāja Antverpenes ostu, lai šī, paša kapteiņa vadīta, sasniegtu Amerikas krastu. Laivā starp 18 latviešiem bija 4 sievietes un 4 bērni 3—5 g. v., un lielai daļai šis bija pirmais jūras brauciens. Uzturs paredzēts 2½ mēnešiem, bet degviela līdz Tanžerai, Afrikā, kur bija paredzēts to papildināt. Medikamenti tikpat kā nebija; tos apsolījās sagādāt kāds labvēlis Spānijā. Vēl bija nedaudz naudas degvielas papildināšanai un neparedzētiem gadījumiem.

Jau iebraucot Lamanša kanālā, pūta stiprs pretvējš, un pirmo patvērumu laiva meklēja Anglijas austrumu piekrastē, pie Margates, jo motors bija par vāju, lai cīnītos ar vēju un straumēm. Pretvējš nestājās, bet. izmantojot katru kaut cik piemērotu laika uzlabošanos, brauciens lēni turpinājās, un 30. sept. laiva sasniedza Anglijas dienvidaustrumu stūri. Tur nācās sagaidīt laika apstākļu uzlabošanos, lai šķērsotu Biskājas jūras līci, kas bija viens no bīstamākiem brauciena posmiem.

Trīs nedēļas pagāja gaidot, līdz 16. okt. laiks uzlabojās, un brauciens turpinājās. Jau bija sasniegts Biskājas jūras līča vidus, kad pēkšņi motors apstājās. Šoreiz palīdzēja atjautība, un lai gan lēni, bet uz priekšu tomēr tikām un pēc 3 diennakšu brauciena jau ieraudzījām Spānijas krastu.

Pirmajā līcī bija maza atpūta un motora labošana, kas arī prasīja turpat visu rezervē atstāto naudu. Tad brauciens varēja turpināties. Žēl tikai, ka nevienam neatļāva izkāpt krastā un neizdevās arī sameklēt zināmo labvēli, tā kā vēl vienmēr trūka medikamentu, kas bija nepieciešami, jo tuvojās karstāka josla.

Spānijas un Portugales piekrastē laiks pieturējās samērā labs, bet 70 jūdzes no Tanžeras motors atkal apstājās, un šoreiz vairs nelīdzēja nekāda atjautība. Bija pārlūzis kāds zobrats, un laiva palika šūpojamies Atlantijas okeana viļņos apm. 50 jūdzes no tuvākā krasta. Tā kā dzeŗamā ūdens pietika tikai 3 dienām un straume ar vēju laivu nesa Atlantijas okeanā, tad stāvoklis palika arvien bīstamāks, un pasažieŗu vidū jau varēja redzēt satrauktas un norūpējušās sejas. Ar gaŗāmbraucoša angļu kuģa laipnu palīdzību vēl laimējās izsaukt glābšanas kuģi, kas pēc 3 dienu šūpošanās okeana viļņos Kaiju ievilka Gibraltāra ostā.

Lai braucienu turpinātu, bija nepieciešams motora kapitālremonts, vai arī cits motors, kam līdzekļu nebija, kādēļ neatradām citas izejas kā apmainīt salūzušo zobratu un cerēt, ka tas atkal nelūzīs. Pagāja 8 nedēļas, kamēr vācu firma atsūtīja vajadzīgo zobratu, un Ziemsvētku naktī, kad laika apstākļi likās piemēroti, Kaija atstāja Gibraltāru. Laimīgi sasniedzām Tanžeru, bet, redzot motora nekārtīgo darbību šai nelielajā ceļa posmā, tālākais ceļojums bija jāpārtrauc, jo šādā stāvoklī tas būtu pašnāvības mēģinājums. Arī pārtikas līdzekļi, kuŗus gan visā brauciena laikā lietojām ar lielāko taupību, bija izbeigušies, tāpat degviela, bet naudas vairs nebija nevienam.

Vēl atlika cerība, ka vismaz vīriešiem izdosies sameklēt darbu, bet 3 nedēļās tas nevienam neizdevās. Pat darba atļaujas neizsniedza, un nav še arī nekādu palīdzības organizāciju, kas varētu palīdzību sniegt.

Mēģinādami uzturam sazvejot zivis, Kaijas pasažieri Roberts Motivāns un Rūdolfs Ķūders 10. janv. agrā rītā laiviņā izbrauca Tanžeras līcī. Uznāca piepeša vētra ar lietu, un abi zvejnieki vairs neatgriezās. Tai pašā dienā laiviņu atrada izskalotu krastā, bet abu draugu nebija. Tikai pēc 3 dienām Motivāna līķi atrada piekrastes sargi, bet otrs nav atrasts vēl līdz šai dienai. Abi nelaiķi atstāj dziļi izmisušās sievas un katrs pa meitenītei — 4 un 5 g. v.

Visi Kaijas bēgļi apņēmušies atraitnes un bērnus nepamest likteņa varā, bet pašreizējā stāvoklī katra palīdzība še ļoti problemātiska. Ja atrastos kāda organizācija vai labvēlis, kas varētu Kaijas bēgļiem sniegt kādu palīdzību, lūdzu rakstīt: K. Erkens, M/s KAIJA, Harbour Office, TANGER. Katru varbūtēju aizdevumu visi kopīgi solās atmaksāt iespējami īsā laikā, jo visus otrā krastā gaida apsolīts darbs un cilvēcīgi dzīves apstākļi. **K. Erkens**

LATVIEŠI VISĀ PASAULĒ

△ Sinsinati latv. b-ba savā 10 mēnešu darbības laikā noorganizējusi latv. ev. lut. draudzi, kori dir. A. Tikina vadībā un svētdienas skolu. Pašu savāktiem līdzekļiem iekārtota bibliotēka ar vairāk kā 150 grāmatām. Tās izveidošanā daudz darījuši izdevējs O. Dīķis un rakstnieks E. Skujenieks. Biedrības gada sapulcē ievēlēta pastāvīgā valde ar M. Potapovu, K. Norveli, K. Priedi, A. Sproģi un A. Galli. Rev. kom. — K. Zommers, E. Kalējs un E. Auls. Dāmu komitejā — E. Potapova, I. Sproģe, H. Kalēja, V. Kaufmane, Šapmane un Ingelēvica. Pilnsapulce nolēma iestāties Amerikas latviešu apvienībā, par delegātu dibināšanas kongresam izraugot K. Norveli. Nolēma sarīkot dramatiskā aicinājuma atceri, bet februārī — grāmatu loteriju un izsoli, lai sagādātu līdzekļus biedrības bibliotēkas paplašināšanai.

△ Mineapolisā un Šanpaulā dzīvojošie latviešu vecie strēlnieki bija rīkojuši Ziemsvētku kauju atceri, ko ievadīja dievkalpojums māc. P. Langina vadībā. Pēc tam kopīgā azaidā latviešu strēlnieku kopas priekšnieks A. Kleistbergs sniedza pārskatu par strēlnieku cīņām, bet prof. Dr. E. Šmits ar dziedātāju V. Krūmu sniedza mūzikālus priekšnesumus.

△ Sanfranciskas veco strēlnieku kopas sarīkojumā V. Šteins referēja par strēlnieku cīņu nozīmi, kam sekoja mūzikāli priekšnesumi.

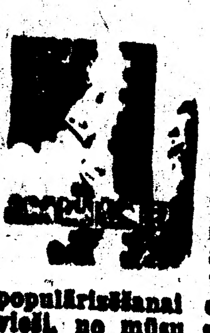

1940. gadā pie Toronto universitātes nodibinājās latv. studentu kopa, kuŗai tagad 30 biedru. Kopa izveidojusi ciešas attiecības ar igauņu un lietuvju studentiem. Universitātes klubu sanāksmē, kur notiek debates arī par politiskiem jautājumiem, savas zemes popularizēšanai daudz darījuši arī latvieši, no mūsu studējošiem 350 dol. stipendiju saņēmis stud. ing. V. Strautmanis, kas pavasarī beigs fakultāti.

△ Zviedrijas latviešu tautsaimnieku studiju grupa 12. janv. iegāja savā 6. darbības gadā. Pag. gadā noorganizētas 15 studiju sanāksmes, no kuŗām viena kopā ar inženieru b-bas dalībniekiem. Sanāksmēs nolasīti 6 referāti, kā arī iztirzāti svarīgākie notikumi Zviedrijas un citu zemju saimnieciskajā dzīvē.

△ Toledā, Ohaijo štatā, dzīvo ap 50 latviešu, kas lielāko tiesu strādā fabrikās un par mājkalpotājiem. Latviešiem notiek regulāri dievkalpojumi, kuŗus vada teoloģijas stud. A. Bauskis. Savas biedrības vēl nav, bet tās funkcijas izpilda draudzes pārvalde. Jaunieceļotājiem ļoti izpalīdzīgs ir Jānis Vegerts, kas ASV ieceļojis pirms 25 gadiem.

△ Mičiganas dienvidrietumos jau ir ap 1000 latviešu, pie kam atsevišķās pilsētās — Kalamazo un Grand Rapidā — vairāki simti latviešu ģimeņu. Māc. Turka aicinājumam — iestāties latviešu ev. lut. draudzē — Kalamazo sekoja ap 500 tautiešu. Ierodoties vēl citiem mācītājiem, jau nodibinātas vairākas draudzes — Detroitā un Grand Rapidā.

△ Senatobijas un apkārtnes latvieši stājušies pie savas biedrības dibināšanas. Jau izstrādāti pagaidu statūti un 14. janvārī notika biedrības dibināšanas sapulce.

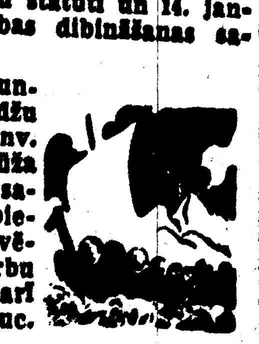

Burosas, Kalmaras, Lundas un Dānijas draudžu māc. J. Sviķis 19. janv. atskatījās uz 50 mūža gadiem. Jubilārs bez savu draudžu gana pienākumiem veic arī ievērojamu palīdzības darbu tautiešiem Vācijā, kā arī rosīgi strādā skautu uc. organizācijās.

△ Ķīlvienā 1949. g. nodibinātais latviešu klubs daudz palīdzējis jaunieceļotājiem gan ar naudas līdzekļiem, gan arī ar darba un apmešanās iespēju sagādāšanu. Pēdējie kluba līdzekļi izdoti palīdzībai kādai latviešu atraitnei ar divi maziem bērniem. Tagad klubs savu darbību izbeidzis.

△ Baltimoras un apkārtnes latviešu biedrība, kas darbojas jau 8 mēnešus, regulāri, pulcē latviešus uz dievkalpojumiem un pārrunām. Notikušas arī vairākas vakarēšanas, kur reprezentēti mūsu novadu tautas tērpi. Biedrības dāmu komiteja par savāktajiem līdzekļiem nosūtījuši Ambergas sanatorijas slimniekiem sainīšus 140 dol. vērtībā un 64 dol. naudā. Sanatorijas iemītnieku aprūpi dāmu komiteja veiks arī turpmāk, jo šim nolūkam pastāv īpašs fonds. Bez tam dāmu komiteja nolēmusi dibināt savu pašpalīdzības fondu trūcīgo tautiešu atbalstīšanai uz vietas. Noorganizēta arī svētdienas skola M. Krustānes vadībā. Biedrība iegādājusies savu karogu un veikusi priekšdarbus plašas bibliotēkas iekārtošanai.

Vēl par Liguria

Frementles komūnists neļauj velkonim steigties palīgā

Pag. n-rā jau ziņojām, ka DP transporta tvaikonis Liguria Indijas okeanā raidījis palīdzības signālus, atrazdamies 200 jūdzes ziemeļrietumos no Geraldtonas, jo tam samaitājusies viena no mašīnām. Meteoroloģiskais birojs tai pašā laikā ziņojis, ka jūra nemierīga un pūš 45 jūdzes stundā stiprs vējš.

Frementles ostā okeana velkonis Uco bijis gatavs steigties Liguria palīgā. Arī ostas strādnieki brīvprātīgi pieteikušies iekraut velkonim papildus 100 tonnas ogļu, lai tas varētu palikt jūrā 14 dienas. Bet kad viņiem paziņots, ka vietējais piekrastes un doku arodbiedrības sekretārs-komūnists pavēlējis velkoņa apkalpei palikt krastā, strādnieki dusmās svieduši pie malas savas lāpstas. Par iegantu šādai rīcībai sekretārs min neveiksmīgas sarunas ar velkoņa īpašniekiem par algas palielināšanu Uco jūrniekiem. Pēc tam ostas iestādes mēģinājušas novirzīt Liguria palīgā kādu no jūrā esošajiem tvaikoņiem. **E. Ae.**

JAUNZĒLANDĒ NEATKARĪGA LATVIEŠU BAZNĪCA

Māc. Romans Reinfelds. kas vada Jaunzēlandes ev. lut. garīgo aprūpi, Austrālijas Latvietī sniedzis informāciju par latviešu reliģisko dzīvi Jaunzēlandē. Tā ir vienīgā aizjūras emigrācijas zeme. kur latviešiem izdevies nodibināt pilnīgi neatkarīgu latviešu ev. lut. baznīcas organizāciju — Latvian Evangelic Lutheran Church of New Zealand. Jaunzēlandes latviešu baznīcas garīgais virsgans ir archibīskaps Dr. T. Grīnbergs. Pusi baznīcas budžeta sedz LWF Ženevā, bet otru pusi dod vietējā luterāņu baznīca. Šī ārējā palīdzība turpināsies. līdz latviešu baznīcas locekļi iedzīvosies un paši spēs segt baznīcas darba izdevumus.

Izceļotāji!

Laikraksts Latvija izceļošanas centros dabūjams un pasūtināms arī uz ārzemēm pie šādiem mūsu pārstāvjiem:

Minchenē: A. Ramāns, Funkkaserne, Block 20-B, Zim. 201. IRO Resettlement Center, München 60 — Freimann.

Augsburgā: Kiosk der Internat. Presse, Infanterie-Kaserne Augsburg/Hochfeld.
P. Ūbelis, Hennchstr. 8, DP Camp Hochfeld. Augsburg/Hochfeld.

Sveinfurtē: V. Reinfelds, IRO Resettlement Center, Lager-Postamt, Schweinfurt.

Ludvigsburgā: E. Sauriņš, Resettlement Center, YMCA Office, Ludwigsburg.

Gronā: Walter Derdau, Auswandererlager, Bremen-Grohn.
(Grāmatu galds atrodas blakus kantinei.)

Tirpicā: Johann Olthoff, Schwarzer Weg am Emigrantenlager, Bremen 13.

Ventorfā: Edg. Krūmiņš, Resettlement & Processing Centre Wentorf, Block 20, 1-st Floor, Reinbeck b. Hamburg.

Abonēšanas maksa: ar vienkāršu pastu mēnesī uz ārzemēm DM 4.80, pa gaisa pastu uz A.S.V. un Kanadu DM 8.50; pa gaisa pastu uz Austrāliju DM 11.—.

LCK apgāds „Latvija"

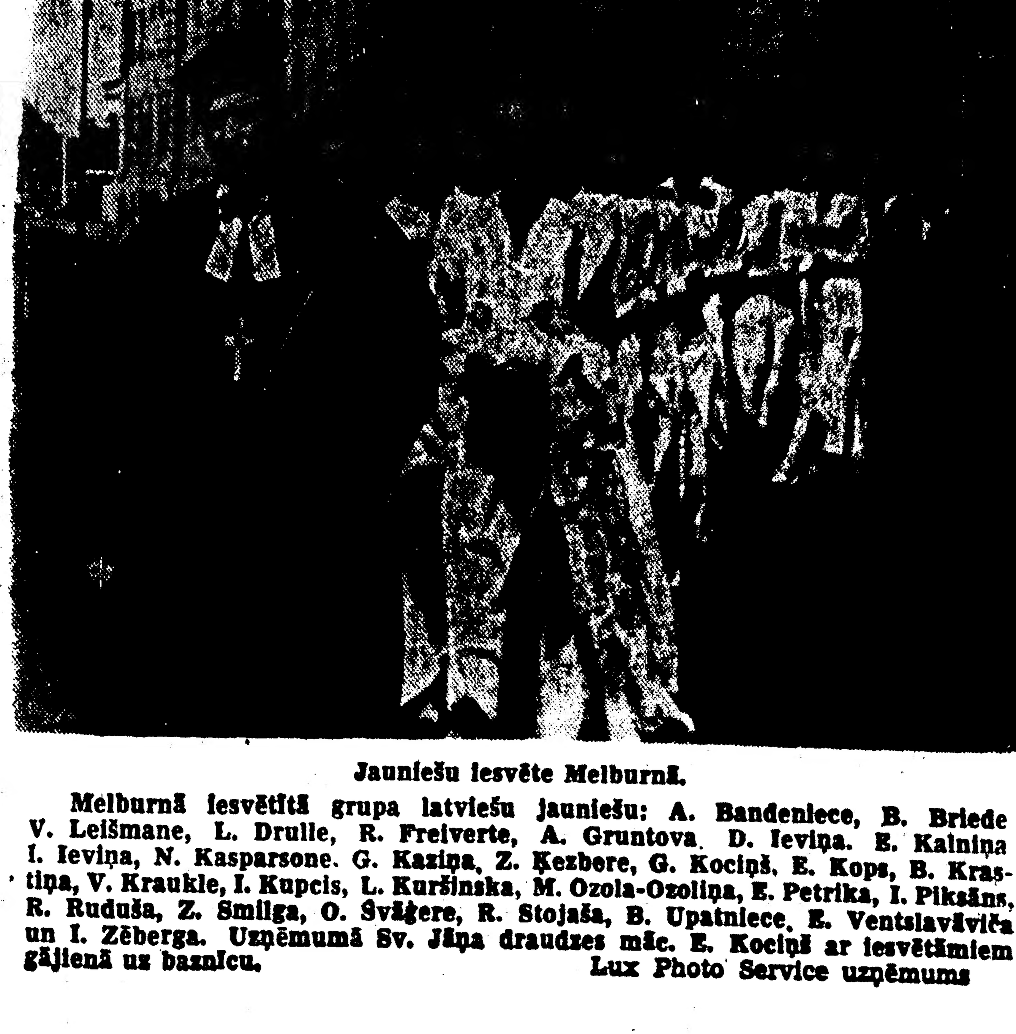

Jauniešu iesvēte Melburnā.

Melburnā iesvētītā grupa latviešu jauniešu: A. Bandeniece, B. Briede, V. Leišmane, L. Drulle, R. Freiverte, A. Gruntova. D. Ieviņa. E. Kalniņa, I. Ieviņa, N. Kasparsone. G. Kaziņa, Z. Ķezbere, G. Kociņš. E. Kops, B. Krastiņa, V. Kraukle, I. Kupcis, L. Kuršinska, M. Ozola-Ozoliņa, E. Petrika, I. Piksāns, R. Ruduša, Z. Smilga, O. Švāģere, R. Stojaša, B. Upatniece, E. Ventslavičs un I. Zēberga. Uzņēmumā Sv. Jāņa draudzes māc. E. Kociņš ar iesvētāmiem gājienā uz baznīcu. Lux Photo Service uzņēmums

Dzires tatāru zālē

Tai naktī Munters slēdza bazu līgumu.

Polijas kaŗa gājiens sekmīgi noslēdzies. Abi sabiedrotie — Vācija un Pad. savienība — guvuši krietnu kaŗa laupījumu. Kremlis, protams, savu agresiju aizbildina ar pienākumu ņemt aizbildniecībā baltkrievu un ukraiņu tautas brāļus. Beidzot pienācis laiks galīgi sadalīt Polijas teritoriju savā starpā. Sarunām jānotiek Maskavā, jo apspriedēs piedalīšoties padomju vadītājas personas, kas nevar Kremli atstāt.

Ribentrops ar padomnieku svītu atkal lido. Vācijas ārlietu ministram viesošanās Maskavā, kopš pirmās reizes iepatikusies. Viņš pat izteicies, ka Staļina sabiedrībā juties tikpat labi, kā starp veciem nacionālsociālistiem Minchenes alus pagrabā. Sarunas norit sekmīgi. Vienīgais starpgadījums ir maza stīvēšanās Lietuvas, kā arī Suvalku jautājumā. Suvalkus beidzot Vācija pārdod Pad. savienībai par 7 milj. dolaru. Tas ir puse no tā, cik savā laikā Amerika samaksāja Krievijas caram par Alasku. Izlemj arī vācu pilsoņu repatriāciju no Baltijas valstīm. Noslēguma komunikē papildinājumā brīdinājums Anglijai un Francijai. Ja rietumvalstis tagad neslēdz mieru, tām jāuzņemas pilna atbildība par kaŗa turpināšanu. Pad. savienība un Vācija svinīgi apsolās savstarpēji konsultēties par soļiem, kādi turpmāk nepieciešami Eiropas miera labā.

Pēc tik sekmīga līguma, viesmīlīgie mājastāvi Kremlī rīko dzires. Tās iekrīt tai pašā naktī, kad Latvijas ārlietu ministrs gaida pieņemšanu, lai noslēgtu līgumu par padomju bazu ierīkošanu uz Latvijas teritorijas. Ministram Munteram jāgaida līdz agrai rīta stundai, jo pusnaktī Staļins vēl tukšo kausus vācu un krievu draudzībai un uzsauc augstas laimes Hitleram un vācu armijas vadībai.

Dzires notiek zeltītajā tatāru zālē Kremlī. Piedalās viss politbirojs, kas citādi reti rādās ārzemniekiem acīs — Berija, Kaganovičs, Vorošilovs, Mikojāns u. c. Toreiz vēl padomju varenie ārējo spožumu nevērtēja pārāk augstu. Ēdienus vēl nepasniedz zelta šķīvjos un dārgos porcelāna traukos, kā mielastā pēc Jaltas konferences. Arī pats tētiņš vēl nevalkā tresainu maršala uniformu, bet vienkāršu līdz kaklam aizpogātu krievu zemnieku svārku un garos zābakus, kam bikses krīt pāri pēc kazāku parauga.

Ēdamzāle apgaismota svecēm. Svecu gaisma senlaicīgai telpai piešķir neparastu noskaņu. Pie galda viesus apkalpo viesmīļi baltos īsos svārkos, kādi redzami katrā Vakareiropas tautas restorānā. Tikai apkalpotāji šoreiz NKVD ierēdņi. Ēdienu karte sastāv no 15 maltītēm, kuŗas seko viena otrai. Starp dzērieniem dominē krievu vodka, Kaukāzu baltie un sarkanie vīni, kā arī šampānietis. Katru glāzi paceļot atskan nebeidzami tosti.

Pie galda prezidē Molotovs un Staļins it kā atvirzījies otrā vietā. Pavisam Molotovs nosauc 28 tostus, sumināļumos pieminot ne vien abu valstu galvas un armijas, bet glāzes top paceltas arī uz delegācijas locekļu veselību. Dzeršanas izturībā trenētais Ribentrops jau ir kļuvis gluži „mīksts", bet Kremļa vīri vēl turas stingri „sedlos". Uz Staļina veselību uzdzer 2 reizes, un tad Staļins aicina uzdzert uz savu paladiņu veselību. Tulks Pavlovs cenšas visu burtiski pārtulkot.

Visvairāk par Staļina tostu sajūsmināts Maskavas komitejas priekšsēdētājs. Šim vīram ar zemu pieri un nekārtīgi sasukātiem matiem, aiz prieka saskrien asaras acīs. Tad atkal tulks Pavlovs paceļ balsi un saka: „Molotovs domā, ka ir pienācis laiks, lai atkal tukšotu vienu glāzīti uz ievērojamā vīra veselību, kas ar vienreizējo un ātro rīcību transporta nozarē nodrošināja mūsu panākumus Polijā, es šoreiz domāju mūsu mīļo tautas komisāru kungu Lazaru fon Kaganoviču."

Vācu delegācijas vadītājiem tikai ar piepūli izdodas novaldīt smieklus, jo nevar būt, ka Pavlovs būtu kļūdījies biedru nodēvēdams par kungu un tam vēl piekārdams fon, bet šī spēle atkārtojās. Pēc brīža atkal atskan tulka Pavlova balss. Viņš saka skaidrā vācu valodā: „Staļins domā, ka mēs uzdzersim šoreiz uz mūsu gestapo priekšnieka, krietnā kunga fon Berija veselību. Berija, protams, pie šī tosta nemirkšķina ne aci, bet turpina tālāk tukšot glāzes. Kad pulkstenis tuvojas pieciem, augstajā sabiedrībā valda viņa izraisītā jautrība un asprātības, daži to saprot kā īstu draudzību. Vācu delegātiem spiežot roku, Staļins atvadoties piezīmē: „Angļi gribēs turpināt mazu viltīgu kaŗu, bet mēs par to gādāsim, lai vācieši neiet bojā!" Runājot Staļins pie tam smīn ūsās. Kuŗus vāciešus viņš bija domājis — komūnistiskos vai nacionālos — to lūk toreiz vēl neviens neparedzēja. Kā cēlies no viesību galda ar tosta vārdiem vēl uz lūpām, Staļins ar Molotovu dodas blakus telpās, kur to gaida pacietīgi vairākas stundas Latvijas ārlietu ministrs Vilhelms Munters, lai parakstītu priekšā likto līgumu par Latvijas neatkarības bojā eju.

Maldinoši atklājumi

Stokholma (vv). — Latvijas š. g. 2. n-rā ievietots raksts par bij. ASV admirāļa Ellisa M. Zachariasa grāmatu — Behind closed doors, kuŗā tas kādā nodaļā dod „hipotētiskus atklājumus" par Kremļa plāniem Zviedrijas un Somijas pakļaušanai. Diemžēl jākonstatē, ka šis nodaļas atreferējums var būt par cēloni nepareizu uzskatu rašanā patieso apstākļu nepazinējam un nevajadzīgi uztraucošs mūsu lasītājiem Zviedrijā.

Amerikāņu lasītāju uzmanību pensionētais adm. Zachariass guva ar saviem rakstiem Tālo austrumu jautājumos, taču cik viņš ir kompetents pēdējos, tik vājš Z. ir Ziemeļeiropas politisko apstākļu pazinējs, konkrēti — savas grāmatas nodaļā par Zviedriju un Somiju.

Nebūt nav tā, kā admirālis Zachariass raksta, ka zviedru komūnistu partijas dižvīri Holmbergs, Senanders un Silens spēlētu galveno lomu partijas dzīvē. Šis lomas nepieder arī Lāgeram un pazīstamajam Sētam Peršonam. Kuŗš zviedru komūnistu partijā stāv vistuvāk Kremlim, šķiet, nezina paši biedri.

Tāpat nepareizs ir admirāļa Zachariasa uzskats, ka pazīstamajam somu komūnistam J. Leino vēl būtu kāda loma komūnisma veicināšanā Somijā. Zīmīgi, ka Zachariass izvairas tuvāk apskatīt Somijas pakļaušanas plānu, kas „hipotētiskā" plāksnē būtu izdarāms visvieglāk, jo Somijai taču vēl vienmēr ir zināmas relācijas ar Padomju savienību, kuŗu kārtējā „pagarināšana" arī nebūtu sevišķi grūta lieta. Somija pēc admirāļa Zachariasa uzskata ir viena no visapdraudētākām valstīm Skandināvijā. Šo Z. uzskatu bez pārspīlējuma var komentēt: agresijas gadījumā Somijas nostāja būs tā pati, kas 1939./40. gadā! — Have you ever spoken with the people of Finland, mister Zachariass? —

Varas pārņemšana Zviedrijā pēc admirāļa Zachariasa citētiem Kremļa plāniem ir pārāk fantastiska un maz pārliecinoša. Zviedri ir gan lieli reālisti, un tie neticēs arī, ka ASV kaŗos Skandināvijas dēļ, taču zviedri nav akli par amerikāņiem: abas tautas apmēram vienlaicīgi ieskatīja komūnisma briesmas. Bez tam, zviedri nav darījuši mazāk, lai, ja tas būtu vajadzīgs, ar ieročiem aizsargātu savu austrumu robežu. Nekādas iekšpolitiskas intrigas nenovedīs tik tālu, ka Zviedrija varētu justies ielenkta un nespējīga aizsargāties. Zachariass aizmirst arī, ka Zviedrijas aizmugurē ir Atlantijas pakta valstis.

Kad admirāļa Zachariasa grāmata iznāca Ņujorkā, zviedru prese to apskatīja dažās rindās un konstatēja, ka adm. Z. kā politisks skribents nav ņemams nopietni. Arī jaunus atklājumus šī grāmata nedod, — tas viss jau sen pasaules brīvajā presē apskatīts. Mums, latviešiem, daudz kas šķiet pazīstams nodaļā par Kremļa plāniem Zviedrijas un Somijas paklausanai, taču tie ir un paliek tikai hipotētiski.

Sibirija — Kremļa tramplins pasaules iekarošanai

Sibirijas armijas — padomju kaŗaspēka izlase

MASKAVA BĪSTAS JAPĀNAS SPĒKA ATJAUNOTNES — VAI KREMLIS GATAVO ZELTA DEMPINGU PASAULES TIRGUS SAGRAUŠANAI — MILJONS DEPORTĒTO NO BALTIJAS VALSTĪM PIESPIESTI PALĪDZĒT CELT „SIBIRIJAS IMPERIJU"

AMERIKĀŅU ATKLĀJUMI PAR PADOMJU SPĒKA KONCENTRĒJUMIEM ĀZIJĀ

Šai otrajā rakstā sniedzam tālākus izvilkumus no žurnāla Look Vašingtonas biroja vadītāja Vilsona apcerējuma par padomju rūpniecības un militārā spēka bīstamu koncentrēšanu Sibirijā. Apcerējums dibināts uz Kalifornijas universitātes lietpratēja Nagela vairāku gadu pētījumiem. Iepriekšējā rakstā sniedzām pārskatu par padomju sauszemes, gaisa un jūras spēku stiprumu un sadalījumu jaunizveidotajā spēku bazē Sibirijā, kur desmit gadu laikā izauguši gluži jauni rūpniecības pilsētas un fabriku centri. Viens izskaidrojums šādai spēku koncentrēšanai, pēc autora domām, var būt agresijas plāni pret Ziemeļameriku, vispirmā kārtā Aljasku, kas šādai varbūtībai arī sagatavojusies.

Otrs, tāpat teorētisks izskaidrojums Maskavas rīcībai Sibirijā, ir — tā tēmēta pret Japānu. Pēc kompetentu Vašingtonas lietpratēju domām. Padomju savienība neapmierināta ar Jaltā iegūtajām koncesijām. Ar tām Maskava atguva apmēram to, kas tai bija pirms krievu-japāņu kaŗa. Krievi cerējuši, ka arī pati Japāna nonākšot Maskavas ietekmē, bet tā vietā Japāna amerikāņu kontrolē kļūst arvien stiprāka. Maskava bīstas, ka japāņi atkal varētu kļūt par rūpnieciski un militāri spēcīgāko nāciju Tālajos austrumos, un šo baiļu dēļ Kremlis varētu secināt, ka Japāna jāsasit, iekām tā vēl nav kļuvusi pārāk spēcīga. Šādu padomju Sibirijas politikas izskaidrojumu guvis daudz piekritēju Vašingtonā; tas gan Savienotajām valstīm ir mazāk bīstams nekā Alaskas teorija, bet viena otru neizslēdz.

„IZTURIET, PALĪGĀ NĀKS SIBIRIEŠI!"

Trešais izskaidrojums ir — „Sibirijas [illegible]" [illegible] spēku parāde [illegible] šai sakarībā aizrāda, ka arī Austrumeiropā Padomju savienība savus ieguvumus panākusi tikai ar varas draudiem. Vienādi vai otrādi, — Maskavas grandiozā rūpnieciskā un militārā programma Sibirijā vairs nav nekāds noslēpums. To sevišķi labi apliecina Nagela pētījumi, galvenokārt fakts par 44 frontes divīziju uzturēšanu tā sauktajā „Tālo austrumu frontē", kuŗai Kremlis velti ļoti lielu vērību. 1948. g. Sibirijas armijas komandēja prominentais otrā pasaules kaŗa militārais vadonis maršals Žukovs, kam sekoja otrs „padomju varonis" maršals Maļinovskis. Vispēdējā laikā, sakarā ar Korejas notikumiem, atkal no jauna uzpeldējis Žukova vārds.

Iepriekšējā rakstā jau pieminētais padomju lidotāju leitnants Pirogovs sevišķi uzsver Sibirijā stacionētā padomju kaŗaspēka izcilo kvalitāti. Sibirijas armijas uzskatot par padomju savienības labākajām. Kad pēdējā kaŗā bija apdraudēta Maskava, Staļina sauklis bija: Izturiet, izturiet, palīgā nāk Sibirijas armijas! Tās tiešām atnāca, un rezultāts bija vācu armiju sakāve.

TĒRAUDS, OGLES UN NAFTA

Ne mazāk iespaidīgs ir šis militārās virsbūves rūpnieciskais pamats. Pagaidām gan tas vēl nav tik tālu attīstīts, lai militāro virsbūvi spētu apgādāt visā pilnībā. Bet, saka Vilsons, pārsteidz jau pats fakts, ka šāda rūpnieciskā apakšbūve pastāv Sibirijā, kur vēl pirms 30 gadiem bija tikai mežonīgs, tuksnešains apgabals, ko apdzīvoja primitīvas sibiriešu ciltis. Tagad no turienes nāk 17 proc. visas Padomju savienības tērauda produkcijas, 27 proc. ogļu un 5 proc. naftas. Salīdzinot ar ASV, šis produkcijas apmēri ir mazi, bet tā atrodas turpat uz vietas un nav jātransportē tūkstošiem jūdžu pa sauszemi vai jūru. Tas pats sakāms par padomju municijas rūpniecību Sibirijā, kas esot diezgan plaša.

Dīvainā kārtā Padomju savienība daļu sava spēka Sibirijā ieguvusi, pateicoties tieši Savienotajām valstīm. Savā laikā, kad ASV mudināja Staļinu iestāties kaŗā pret Japānu, amerikāņi piegādāja krieviem Sibirijā uz aizdošanas-nomas līguma pamata ap 800.000 t militāru un rūpniecības ražojumu. Bet notikumu attīstībā kaŗam pret Japānu šo preču vairs nevajadzēja, un tās tagad vairo padomju spēka potenciālu.

KO NOZĪMĒ PADOMJU „ZELTA DRUDZIS"

Viena no padomju rūpniecības nīklām Sibirijā ir pastiprinātā piepūle ražot arvien vairāk un vairāk zelta. Magadanā, kā arī dienvidos no Jakutskas un ziemeļos no Čitas strādās ap 25 zeltraktuvju, kuŗu produkcija kopā sasniedz gandrīz pusi no visas pasaules zelta produkcijas 1940. g. Ar to Padomju savienība izvirzās par sīvu sacensoni pasaules lielākajam zelta producentam — Savienotajām valstīm. Parastākais izskaidrojums šim padomju „zelta drudzim" ir tas, ka Kremlis kādu dienu varētu mēģināt sagraut kapitālistiskās pasaules saimniecību, organizējot plašu zelta dempingu visas pasaules tirgos. Bet tikpat daudz šai teorijai ir arī pretinieku.

Padomju „Sibirijas imperijas" [illegible] ierobežotu attīstību tomēr [illegible] vairāki kavēkļi. Pats svarīgākais [illegible] tiem ir klimats, otrs — transports. [illegible] par spīti tam, ka sarkanarmija [illegible] dodas kaut kā kustēties un [illegible] pat apgabalos, kur rietumnieki [illegible] vienkārši uzskatītu par neiespējamu. Austrumus un rietumus savieno divas dzelzceļa līnijas, un ja tās pārrautu, plašāka mēroga militāras kustības un rūpniecības transports būtu nopietni apdraudēts.

GALVENIE KAVĒKĻI: KLIMATS, TRANSPORTA, ELEKTRĪBAS UN PĀRTIKAS GRŪTĪBAS

Tālāk jāiekalkulē elektriskās enerģijas trūkums un grūtības tās pārvarēšanai uz lielākiem attālumiem. Toties krievu rīcībā ir bagātīgi ogļu krājumi, un iespējams, ka Maskava kādu dienu var šos enerģijas avotus ievērojami palielināt. Padomju ogļu rezerves vērtē uz 460 miljardiem tonnu, kas būtu lielākie krājumi pasaulē, pie kam kvalitātē tās pielīdzināmas Kardifas oglēm. Ļoti nopietns kavētājs faktors ir pārtikas piegāde. Austrumsibirijā mīt piektā daļa padomijas iedzīvotāju, bet šis apgabals ražo tikai vienu procentu visas padomju pārtikas produkcijas.

Par spīti šiem kavēkļiem, Sibirijas saimnieciskā attīstībā sasniegts ievērojami daudz. Jāievēro, ka Nagela studijas dibinātas uz uzmanīgiem vērtējumiem, kuŗus puslīdz iespējams pārbaudīt un pierādīt. Īstenībā Sibirijas rūpnieciskā attīstība var ievērojami pārsniegt šais vērtējumos un aplēsumos minētos apmērus. Piemēram, leitnants Pirogovs domā, ka Austrumsibirijā dzīvo nevis 10,5 milj. iedzīvotāju, kā to vērtē Nagels, bet gan 18 līdz 20 milj. Bet tas, protams, nav pierādāms.

ARVIEN JAUNI MILJONI IZSŪTĪTO

Pēc Nagela secinājumiem, no minētajiem 10,5 miljoniem 700.000 atrodas piespiedu darbu nometnēs, 1 miljonu sastāda deportētie no Baltijas valstīm, bet 600.000 ir japāņu kaŗa gūstekņi no Kvantungas armijas. Turpretim Pirogovs spaidu darbu strādnieku skaitu vērtē augstāk. Tāpat arī deportēto skaitu viņš [illegible] uz 8—12 miljoniem. Deportēto skaitā pēc Pirogova paskaidrojumiem „esot bez Baltijas valstu iedzīvotājiem arī miljoni no citiem apgabaliem pārvietoto. 1941.—1943. g. reizē ar rūpnīcām no rietumiem uz Sibiriju pārvesti arī strādnieki ar viņu ģimenēm, bet 1944. g. sekoja divas izsūtīto grupas no Dienvidkrievijas un no Krimas, katra ap 1 miljonu galvu liela. Laikā no 1945. -1947. g. savukārt uz Sibiriju pārvietoti 25 proc. Rietumukrainas iedzīvotāju.

Par aviācijas izveidošanu Sibirijā Pirogovs stāsta, ka 1947.—48. g. notikusi gaisa flotes personāla pārkārtošana. Katram aviācijas virsniekam obligāti uzlikts par pienākumu pavadīt vismaz 2 gadus vienā no sekojošiem trim apgabaliem: Čuchotskā, pie Bēringa šauruma, Kamčatkas pussalā vai Sachalinas salā, kuŗa dienviddaļu Padomju savienība ieguva ar Jaltas nolīgumu. Sibirijā stacionētā kaŗaspēka skaitu Pirogovs vērtē nevis uz 750.000, kā Nagels, bet uz veselu miljonu. Katrā ziņā, neskatoties no dažiem skaitļu vērtējumiem, Sibirijā veidojas spēcīga padomju imperija, kas vienā brīdī var kļūt par kritisku elementu un noteicēju spēku Tālajos austrumos.

IGAUŅU VALODA „RADNIECĪGA" KRIEVU VALODAI

Tērbata (rs). — Pad. Igaunijas komūnistu partijas oficioza Rahva Hääl asiem vārdiem uzbrūk nežēlastībā kritušam Tērbatas universitātes marksisma - ļeņinisma katedras vadītājam prof. Kristjanam Kurem. Viņam pārmet buržujiski nacionālus uzskatus valodas jautājumos. Igauņu tauta vēloties valodas reformu, ziņo laikraksts un kategoriski prasa visu līdz šim izdoto igauņu valodas mācības grāmatu izņemšanu no apgrozības. Prof. Kure piederot to valodnieku grupai, kas aizstāvot maldīgu uzskatu, ka igauņu valoda cēlusies no somu-ugru valodu celma. Patiesībā tā esot ļoti radnieciga krievu valodai un šo faktu (!) vajadzēšot respektēt visiem jaunu igauņu valodas mācības grāmatu sastādītājiem.

NO RĪGAS RADIOFONA

Brīdinājums lauksaimniecības ministram Vanagam

KAUJAS PROGRAMMA LATVIJAS KOLHOZIEM — CUKURBIEŠU UN LINU RAŽA JĀDUBULTO — KOLHOZU CIEMI JĀCEĻ PĒC DRAUDZĪGO REPUBLIKU PARAUGA — ASV PROPAGANDĒJOT, KA KAŖŠ CIVILIZĀCIJAS AUGSTĀKĀ ATTĪSTĪBAS FORMA — A. UPĪTIS RAKSTA JAUNU ROMĀNU PAR VEIDENBAUMU

Latvijas padomju republikas lauksaimniecības attīstības kaujas programmu apspriedis Latvijas komūnistiskās boļševiku partijas 7. plēnums. Tuvākos 5 gados ievērojami jāpavairojot technisko kultūru raža. Salīdzinot ar 1950. gadu 5 gados graudu raža jādubulto ,bet cukurbiešu un linu raža jāpalielina vairāk kā divi reizes. Lauku darbi pēc 5 gadiem jāmechanizē par 80 proc. Tālāk jānovēršot trūkumi kolhoznieku politiskā audzināšanā. Ne mazums trūkumu esot sociālistisko sacensību vadībā, piem., zeļot formālisma birokratisms. Sociālistisko sacensību rezultāti plaši jāizstiržājot masās un jāapspriežot sienas avīzēs un mašīnu traktoru staciju politdaļu presē. Radikāli jāuzlabojot lauksaimniecības ministrijas darbs, jo pierādījies, ka ministrija nav spējīga vadīt sarežģīto kolhozu saimniecību. Ministram Vanagam un viņa vietniekiem: Motrovam, Porošinam un Davidenko jāizbeidz kancelejiskā veida vadība (nabaga biedrs Vanags). Svarīgākais uzdevums esot kolhozu ciemata būve (pēc krievu sādžu parauga), bet kolhozu lauku celtniecības pārvalde to vadot vāji. Lauksaimniecības ministrija un architektūras pārvalde faktiski paliekot malā pie šī svarīgā darba. Kolhozu ciemati jāceļot no vietējiem materiāliem. Katrs kolhozs pats lai nodrošinoties ar ķieģeļu, baļķu un dakstiņu ražošanu (Staļina bildes atsūtīs no Maskavas). Republikas partijas organizācija esot uzkrājusi lielu pieredzi par kolhozu celtniecību. Vērā liekama arī brālīgo republiku prakse (kirgizi un mongoļi).

Tautas demokratiju valstis 1950. g. bijis vislielāko sasniegumu vainagots. Bulgārijā katrs 180. iedzīvotājs esot augstskolas students. (katrs 10. cietumā). Čechoslovakijā esot 7000 lauksaimniecības kooperātīvu. Austrumvācija gājusi priekšgalā cīņā par pasaules mieru.

Kamēr tautas republikas ceļot mierīgu dzīvi, ASV armija izveidojusies par imperiālistiskās vardarbības un laupīšanas armiju. ASV esot vajadzīgs ilgāks laiks, lai ideoloģiski sakūdītu savus kaŗavīrus kaŗā pret Padomju savienību. Pēc ASV propagandas — kaŗš esot cilvēces attīstības augstākā forma. ASV radīta pasaules valdnieka lomai, kam viss atļauts. ASV armijā ieviesies bandīta, profesionālā laupītāja un slepkavas tips. Jau 1919. un 1920. gados amerikāņu armija iebrukusi Krievijā kā laupītāju armija, nodedzinot krievu pilsētas, nošaujot un pakarot simtiem tūkstošu iedzīvotāju. Toreizējais prezidents Vilsons bijis asiņains plēsoņa. ASV zvērībās un vardarbībā pat pārspējot hitleriešus, sekodama, laupītāju barvežu Trūmena un Mekartura paraugam. ASV organizējot Korejā nāves nometnes, kuŗas nevarot salīdzināt ne ar Dachavas, ne Buchenvaldes nometnēm. Tās esot īstā elle zemes virsū. (Staļina miera eņģeļi tās šķistīs.) Visā pasaulē pazīstamas ASV aviācijas briesmas. Korejā par 1 nošautu amerikāņu kaŗavīru nošaujot 25 mierīgos iedzīvotājus. Zvērīga izrēķināšanās ar kaŗagūstekņiem, mierīgiem iedzīvotājiem kļuvusi par likumu. (Žēl, ka to vairs nedzird Harijs Hopkins.)

Biedrības kulturālo sakaru uzturēšanai ar ārzemēm valdes priekšsēdis Vladimirs Jakovļevs ziņoja, ka Pad. savienību uzturot kulturālos sakarus (pagrides) ar visām piecām pasaules daļām. Pad. savienība rīkojot izstādes, ārzemju rakstnieku un mūziķu jubilejas. Uz biedrības ierosinājuma, no ārzemēm Pad. savienībā ieradušās 30 delegācijas. Ārzemju viesi atzīmējot padomju ļaužu sirsnību un sakot, ka dzelzs aizkars esot fantazijas auglis vai ļaunprātīgs izdomājums. Pad. savienība labprāt sūtot arī savas delegācijas (čekistu un diversantu) uz ārzemēm. Francijā bijusi delegācija ar akademiķi Ņezmejanovu, Itālijā ar komponistu Hačaturjanu priekšgalā. Daudzas valstis gan neielaižot padomju delegācijas.

Andrējam Upītim 1950. gadā darbs aizritējis pa 3 gultnēm, kuŗām tomēr viens kopējs sākuma avots un gluži tāpat arī vienāds virziens un kopējs mērķis. Pirmā nozare bijusi publicistika. Viņš publicējis vairākus rakstus par vissvarīgāko jautājumu, kas patlaban nodarbina nevien lielās dzimtenes ļaudis, bet itin visu kultūrālo pasauli un proti — cīņa par mieru un cīņa pret jauna kaŗa kurinātājiem. Andrējs daudz strādājis arī literātūrvēsturiskajā un literātūrteorētiskajā nozarē. Trešajā, daiļliterātūras nozarē Andrējam Upītim daudz laika aizņēmusi kopoto rakstu sastādīšana un pārrediģēšana (laikam citādi neiet). Jaunrades laukā esot iesācis plašāku kultūrvēsturisku romānu no pag. gada simteņa deviņdesmitiem gadiem. Viena no galvenajām personām jaunajā romānā esot dzejnieks Eduards Veidenbaums. Sižeta pamatā meti ņemti no latviešu proletāriata šķiras atmodas un viņa revolūcionārās kustības sākumiem. Vadītājas rindās kļūstot redzami Andrēja Upīša priekšpēdējā romānā „Zaļā zemē" Rīgā ienākušie cilvēki. Jaunajā romānā tie sastopoties ar strādniecisko inteliģenci un tās citkārtējiem pārstāvjiem Roziņu, Pliekšānu, Stučku, Jansonu u. c. (Stučku laikam tēlos kā strādnieku lietas nodevēju.)

TĒVZEMEI UN BRĪVĪBAI

No Krimas līdz Sibirijai

Pa prezidenta Kārļa Ulmaņa pēdām

Šī gada jūnijā piepildīsies 11 gadi, kopš Latvijas brīvvalsti okupēja Pad. savienība. Austrumu taigu un stepju bezgalībā sāka ripot deportējamo ešaloni, un viens pēc otra latvju zemei zuda tās patrioti. Kā viens no pirmajiem šai baigajā ceļā devās Latvijas valsts prezidents Dr. Kārlis Ulmanis. Vēl līdz šai dienai nav pilnībā izdibinātas prezidenta gaitas tālajā Krievijā, kaut gan pieliktas visas pūles, lai uzzinātu viņa atrašanās vietu.

Šinī sakarā arī Latvijas redakcija baltvācu laikrakstos Baltische Briefe un Baltische Rundschau lūdza atsaukties visus, kam būtu kādas ziņas, materiāli vai liecības par Latvijas valsts prezidentu un viņa gaitām padomijas trimdā. Atsaucība bija kupla, pie kam daudzi baltvācieši savās pavadrindās Kārli Ulmani dēvē par „mūsu prezidents". Tas lieku reizi pierāda, cik visiem tuvs un cienīts bijis šis dižais latviešu valstsvīrs. Tikai vienai varai viņš bija nepatīkams un lieks, un tā to arī izrāva no savas zemes un tautas, līdzi daudz citiem krietniem latviešu patriotiem.

28. janvārī, kad pirms 16 gadiem prezidents nāca tautā ar savu Draudzīgo aicinājumu, atcerēsimies viņu un garā pārstaigāsim tās vietas, kur liktenis tam bija lēmis nokļūt. Mūs sasniegušas daudzas vēstules ar dažādām ziņām, kas vēsta par prezidenta gaitām tālajā trimdā. Sīkumos tās atšķiras, bet visā kopumā norāda, ka prezidenta gūstniecības ceļš gājis caur Krimu uz Sibiriju,

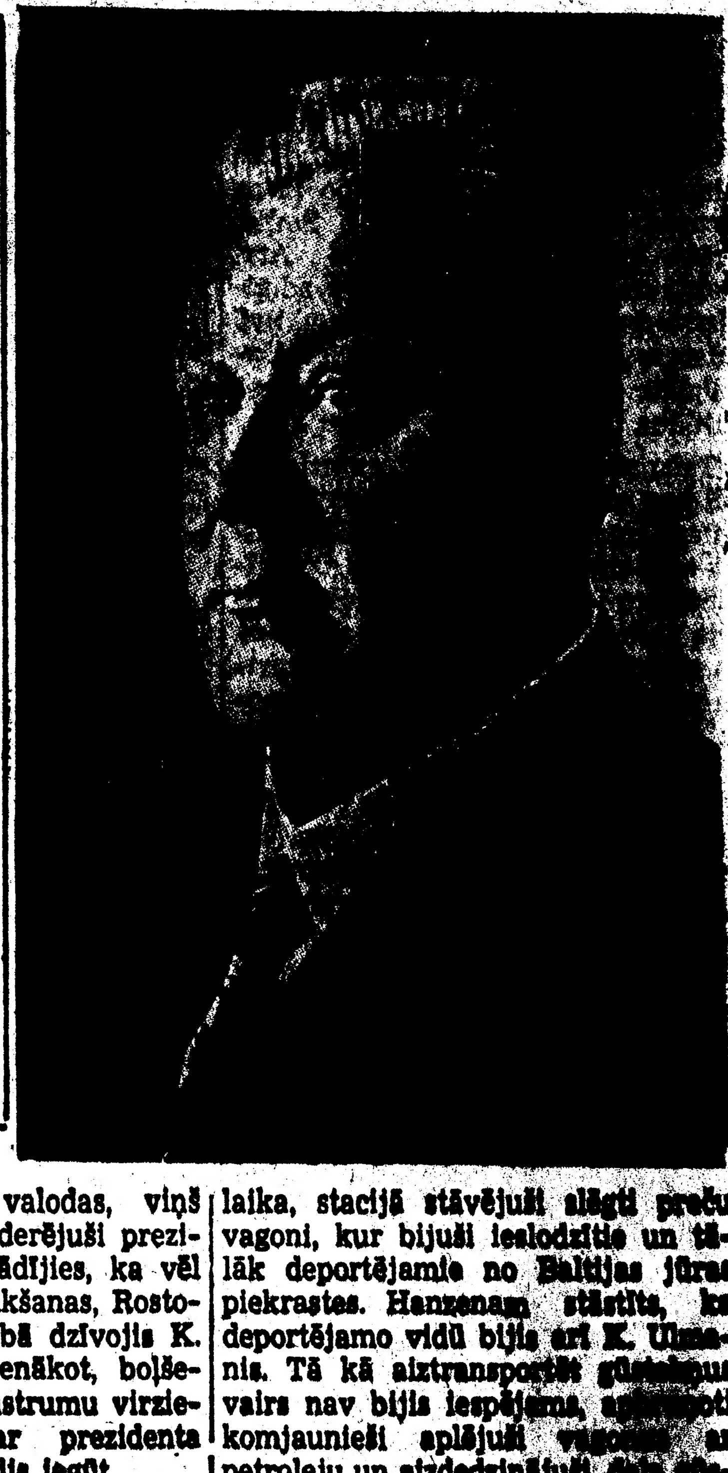

Mācītāja Stendera kundze no Berlīnes savā vēstulē atstāsta sarunu ar trīs jauniem vāciešiem, kas, būdami Krimā, iegājuši kādā dzīvoklī. Nekārtība norādījusi, ka tas tikko atstāts: gulta bijusi neklāta, bet uz galda pārtraukta maltīte. Uz rakstāmgalda atstāti trīs uzņēmumi — Pulvertornis, Jelgavas pils un Tiesu pils Rīgā. Apjautājoties tuvāk, vācu karavīri no apkārtējiem iedzīvotājiem uzzinājuši, ka istabiņā dzīvojis kāds sirms kungs, kas pratis arī krieviski. Ar tautu viņš sarunājies ļoti laipni. Vietējie iedzīvotāji tam piegādājuši maizi un pienu. Tuvējais dārznieks, kas pienesis pastu zinājis stāstīt, sirmais kungs saucies Kārlis Ulmanis. Pie Ulmaņa bieži ieradies kāds slaids vīrietis. Domājams, ka tas bijis ārlietu ministrs V. Munters. Abi stundām ilgi pastaigājušies gar jūrmalu. Krieviete, kas Ulmanim piegādājusi uzturu, stāstījusi, ka kādu dienu dzīvoklis pēkšņi kļuvis tukšs. Ulmanis tā arī vairs neatgriezies. Kāds krievs savkārt izteicies, ka tai pirms vācu vienību ienākšanas pilsētiņā (nosaukumu Stendera kundze neatceras) pie Ulmaņa dzīvokļa piebraucis auto un viņš aizvests. Ceļā Ulmanim uznākusi sirdslēkme un viņš it kā miris. Viens no šo ziņu sniedzējiem bijis Sv. Jēkaba baznīcas bij. virsmācītāja Grīnera dēls. Grīners rādījis Stendera kundzei kabatas lakatiņu ar K. U. iniciāļiem.

Bij. Saeimas deputāta Šēlera dzīves biedre raksta, ka viņas dēls, dienot Brandenburgas pulkā, kara laikā nokļuvis Ziemeļkaukazā. Cik viņa atceroties, pilsēta saukusies Staļino. Šī viņas dēls nejauši kādā istabiņā atradis kasti ar prezidenta K. Ulmaņa mantām. Kā atmiņu dēls paņēmis kādu latviešu romānu. Diemžēl, grāmata kara darbībā gājusi zudumā. Ulmaņi pašu dēls neesot redzējis, bet no neveiditām mantām secinājis, ka prezidents bijis spiests dzīvokli atstāt pēkšņi. Līdzīgi Šēlera kundzei zino arī E. fon Zommers un kāds E. D. Viņi Kaukazā uzgājuši Ulmanim piederošās mantas, kas bijušas noslēptas kādā pagrabā.

H. Neimans, kas tagad dzīvo Bidingenā, 1942. g. no sava kara biedra uzzinājis, ka tas Kaukazā kādā izdegušā limuzīnā atradis Kārļa Ulmaņa dienasgrāmatu un pildāmspalvu. Apkārtējie iedzīvotāji stāstījuši, ka Ulmanis dzīvojis kādā mazā būdiņā un vēlāk it kā miris. Tuvāku vietu vai pilsētu rakstītājs nenorāda.

V. Rozenbergs, Braunlāgē, atstāsta gadījumu, ko viņam atstāstījis kāds vācu armijas tulks, kas kara laikā bijis Rostovā. Tulkojot dažus dokumentus no latviešu valodas, viņš konstatējis, ka tie piederējuši prezidentam Ulmanim. Izrādījies, ka vēl neilgi pirms vācu ienākšanas, Rostovā lielinieku uzraudzībā dzīvojis K. Ulmanis. Vāciešiem ienākot, boļševiki viņu aizveduši austrumu virzienā. Tuvākas ziņas par prezidenta likteni tulks nav varējis iegūt.

Ervīns Dulkeits savā vēstulē atstāsta sarunu ar kādu vācu leitnantu, kas Ķirģizu stepē atradis kasti ar Ulmaņa mantām. Tanī bijušas grāmatas ar Ulmaņa vārdu un pildāmspalva. Kas vēl atradies kastē, to leitnants nav atcerējies.

Dipl. inž. V. Hanzens 1942. g. sākumā ieradies ar karaspēka vienībām Armavirā, Kubaņā. Pēc vietējo iedzīvotāju ziņām, vēl pirms neilga laika, stacijā stāvējuši slēgti preču vagoni, kur bijuši ieslodzītie un tālāk deportējamie no Baltijas jūras piekrastes. Hanzenam stāstīts, ka deportējamo vidū bijis arī K. Ulmanis. Tā kā aiztransportēt gūstekņus vairs nav bijis iespējams, aizrautie komjaunieši aplējuši vagonus ar petroleju un aizdedzinājuši, daļa gūstekņu arī nošauti. Vai starp šiem upuriem bijis arī Kārlis Ulmanis, to H. nezina. Viņš tomēr pieņem, ka Ulmani komūnisti aizveduši jau agrāk. — Vēlāk no kāda atbrīvota vācu kara gūstekņa H. dzirdējis, ka Ulmanis kopā ar V. Munteru strādājis spaidu darbus Rietumsibirijā.

Tobias Rutenbergs pastāsta sarunu ar diviem vācu virsniekiem Licmanštatē, kas kādā dzīvoklītī Vorošilovskā redzējuši latviskas gleznas. To piederību neizdevies noskaidrot.

Bij. vācu karavīrs L. raksta: „Piedalījos 1942. g. ofensīvā kā toreizējais Brandenburgas pulka karavīrs. Kādā augusta mēneša vakarā, izpildot uzdevumu, ieradāmies Vorošilovskā. Pārmeklējot NKVD namu, pilsētas nomalē, mani biedri kādā telpā atraduši nelielu koferi. Tanī bijušas rīta kurpes, pidžama, Rīgas universitātes aptiekas izrakstīta recepte Dr. K. Ulmanim (sirds zāles), prezidenta vēstules, privātsekretāra J. Cimmermaņa kalendārs, balts pulovers un Rīgas optiķa Prinduļa gatavota briļļu aptvere.

Mūsu līdzstrādniekam bijusi saruna ar diviem baltvācu karavīriem — Kurtu Dēringu, Lībekā, un Eduardu Remi, Neištatē. Tie stāstījuši, ka 1942. g. jūlija beigās vācu armijas Brandenburgas pulks straujā triecienā ieņēmis Vorošilovskas pilsētu. Šīs pilsētas NKVD namā, kādā nelielā telpā ar vienu galdu un dažiem krēsliem, viņi atraduši dažas prezidenta atstātas mantas. To vidū bijuši prezidenta veļa un kabatas lakatiņi ar monogrammu „K. U.", Zviedrijas karaļa dāvātā sudraba etvija ar ierakstu „Dr. K. Ulmanim", un vairākas latviešu grāmatas, starp tām R. Blaumaņa darbi — arī ar ierakstu. Sudraba etviju paņēmis kāds vācu karavīrs, kas vēlāk frontē kritis.

NKVD nams bijis tukšs, un atstātās mantas liecinājušas, ka viņš steigā evakuēts. Jūlija beigās — dažas dienas vēlāk — ieņemta arī 100 km attālās Pjatigorskas dzelzceļstacijas apkaime: Apm. 500 m no stacijas karavīri kādas viesnīcas otrā stāva nelielā istabā atkal atraduši dažas K. Ulmaņa mantas: apaļu sarkanbrūnas ādas somu ar apakšveļu, dvieļiem, apkaklītēm un zeķēm, kas visa bijis iezīmēts monogrammām, pelēkas krāsas žokejcepuri ar firmas zīmi „Rīgas Žokejklubs" un zeltā iespiestu monogrammu, kā arī zelta pildāmspalvu ar monogrammu „K. U." Visas mantas, izņemot pildāmspalvu, karavīri atstājuši viesnīcā. Tā bijusi tukša un steigā atstāta. Pēc ievāktās informācijas, prezidents un vēl vairāki citi gūstekņi viesnīcā ievesti tikai dažas dienas pirms pilsētas krišanas, bet dažas stundas pirms vācu ienākšanas aizvesti nezināmā virzienā.

(Turpinājums 6. lpp.)

Kas ir Daugavas Vanagi

III. DV DARBĪBA TRIMDAS PĀRSTĀVĪBĀS

Kad Vācijā pēc lieliem strīdiem dzima trimdas latviešu centrālā pārstāvība, Daugavas Vanagi atradās gūstā. Pēc atbrīvošanas no gūsta, lielākā daļa apmetās britu joslā, bet pamazām arī amerikāņu joslā saradās diezgan daudz bijušo karavīru. Protams, uz vietām atradās arī daudzi Beļģijā gūstā nebijuši karavīri, kas bija atbrīvoti no slimnīcām un tml. Šī masa centrālajās iestādēs nebija pārstāvēta, un tādēļ pamatoti pacēlās jautājums par šī lielā trimdas dalībnieku skaita reprezentāciju. Beļģijā gūstā bijušie bija nodibinājuši DV biedrību, izvēlējuši valdi, un šis karavīru daļas skaits bija eksakti zināms. Šai grupai 1946. g. piešķīra 3 vietas Latviešu Centrālajā Padomē, un šo pārstāvību pildīja 3 DV biedrības valdes locekļi. Vēlāk, bij. karavīriem ieplūstot bēgļu nometnēs, DV kā tādiem pārstāvības vairs nebija, bet vispārējo vēlēšanu ceļā bij. karavīru pārstāvju skaits LCP kļuva vēl lielāks.

Vajadzība saistīties trimdas pārstāvībā bija acīmredzama, jo kopš 1946. g. līdz pat mūsu dienām bij. karavīru statuss bija ar īpatnēju nokrāsu, un ne vienmēr citas grupas būtu varējušas pareizi izprast un aizstāvēt karavīru specifiskās intereses. Protams, jāizsaka pateicība visām tām personām un grupām, kas no karavīriem nekomplektēdamās, pirmajos grūtajos gados aizstāvējušas karavīru intereses. Bijušo karavīru grupa saistījās LCP un arī vēlāk LNP darbā bez sevišķām politiskām ambīcijām, lai gan daži šādas politiskas tieksmes nepamatoti centušies tai pierakstīt. DV nolūks nekad nav bijis politizēt politizēšanas dēļ, bet gan strādāt lietišķu darbu. Ar to arī izskaidrojams, ka DV pārstāvji vienmēr spēlējuši stabilu vidutāja lomu starp trimdas pārstāvības prečējiem spārniem. Ar šo pašu lietišķības momentu izskaidrojams arī, ka DV iegāja LNP ar redzami mazāku delegātu skaitu, nekā tas būtu pienācies pēc reprezentējamās cilvēku masas. Tas notika nolūkā sekmēt grūto LNP dzimšanu, kur notika daudz cīņu dēļ vietām no dažādiem trimdas nogrupējumu spārniem. Līdz ar to tika dota iespēja iegūt pārstāvību LNP Cīnītāju Apvienības iestāros arī mazākām, bet tradīciju bagātām grupām — Kalpakiešiem. Ziemeļniekiem, Strēlniekiem, Lāčplēšiem un Virsnieku apvienībai.

DV noraida jebkādus pārmetumus, ka tie būtu kādi „valdonības" nolūki, kādi vārdi parādījušies kādas atsevišķas politiskas grupas izdevumos; iespaids ir, ka šai grupai ne Vācijas apstākļi, ne DV izcelšanās un mērķi nav pazīstami. Kam DV rašanās un darbība pazīstama, šādas domas var likties tikai smieklīgas, jo demokrātiskāku organizāciju šī vārda vislabākajā izpratnē būtu grūti atrast kā izcelšanās, tā pārvaldes un darbības ziņā. Kam nācies darboties ar DV kopā, tas to atzīs. Atsevišķi asumi no DV pārstāvju puses izskanējuši tikai tad, kad netaktiski skarta šis grupas sāpīgā stīga: nesto upuru necienīšana. Kas ir tik daudz nepamatoti pajāts, tas arī aizskāruma brīžos nemeklēs diplomātiskus vārdus, un nemēģinās noslēpt savu atklāto stāju. Un kam nācies būt klāt DV delegātu sanāksmes, tas būs manījis, ar kādu atklātību, godīgumu un lietišķību DV darbība tiek virzīta, novēršot intriģēšanu, korupciju, demagoģiju un citas sabiedriskās dzīves negātīvās parādības. Tā tas bija jau tapšanas stādijā Cedelghemā, un tā tas ir vēl šodien. Toreiz pieņemtie statūti vēl arvien ir spēkā, tādā pat negrozītā veidā DV biedrība ir reģistrēta Rietumvācijas iestādēs, un tādā pat skaidrā virzienā DV darbojas citās zemēs.

Neuzticības pret darba darītājiem nav, un līdzekļi Daugavas Vanagiem ienāk bez bažām, ka tie varētu aiziet neparedzētiem mērķiem. Un ja šāda skaidrība ir viens no pamata balstiem, tad neapšaubāmi arī vispārējā trimdas dzīves kārtošanā un Latvijas nākotnes cīņā savtīgumu Daugavas Vanagiem neviens nevarēs pārmest. Cilvēki, kas politiku uzskata par arodu, dažkārt skeptiski jautā: vai tiešām karavīriem vajadzētu piedalīties politiskā dzīvē, kaut tā būtu arī tikai trimdas politika? DV uzskats šinī ziņā ir citāds — pirmkārt, politika pašreiz ir cīņa par dzimtenes atbrīvošanu, kaut arī cīņa bez ieročiem, un dzimtenes atbrīvošana ir viens no DV pamatmērķiem; otrkārt — DV pašreiz nav karavīri, bet gan cilvēku grupa, kas ilgāku laiku bijuši karavīri, izjutuši vissmagāk, nepareizības, kas notikušas gan valsts vadības, gan apgādes lietās, un grib nākotnē to novērst ar savu līdzdalību tautas un valsts pārvaldes darbā. Un tā kā lielākā DV masa nāk no paaudzes, kurai savas pārstāvības valsts dzīvē nav bijis, tad viņi, nepazīdami vecās autoritātes, izraudzījuši paši savus pārstāvjus, lai runātu līdzi tik svarīgajā demokrātiskās valsts atjaunošanas darbā. Kas gribēs atstumt šo kopīgam darbam pasniegto roku?

G. O.

Liels darbs bez lielām ilūzijām

Saruna ar prof. A. Švābi par LE pirmo gadu

Decembra vidū iznāca Latvju Enciklopēdijas 4. grāmata (8?8 lapp., 455 ilustrācijas tekstā un 16 uz krīta pielikumiem) no vārda Abava līdz Dzimtbūšana. Līdz ar to noslēdzies šī lielā pasākuma pirmais darba gads. Sniedzam mūsu Stokholmas līdzstrādnieka sarunu ar Enciklopēdijas redaktoru prof. A. Švābi.

Jautāts par LE sākotnējo ieceri, prof. Švābe pastāsta:

„Darbu sākot, man nebija nekādu ilūziju, — es zināju, kas ir trimda. Lielās līnijās vērtējot, arī tagad neko nav izdevies paliekami atrisināt. Ja salīdzinot ar citām pilsētām, Stokholmai kā LE izdošanas vietai ir zināmas priekšrocības pieejamo materiālu un līdzstrādnieku ziņā, tad, diemžēl, atklājās arī grūtības, par kurām man agrāk nebij ne jausmas. Piem., zviedru metieris, aplausis pus loksnes, piepeši noliek savus amata rīkus, paceļ cepuri un uz trīs nedēļām dodas atvaļinājumā, pametot šai laikā Dieva ziņā visu salikto LE burtnīcu.

Bet metieris ir tikai viens no daudzajiem faktoriem, kas nosaka LE iznākšanu un saņemšanu laikā," — turpina profesors. „Tās likteņi atkarīgi no burtliča, cinkografa, sējēja, spiestuves, papīra fabrikām, kam LE veidošana ir tikai gadījuma blakus darbs. Pat tāds apstāklis kā kuģu atiešanas laiks izšķir, cik drīz aizokeānu abonenti saņem savu eksemplāru.

„Vai ir kāds pamats laikrakstos izteiktiem spriedumiem, ka LE ir tikai saīsināts Latv. konversācijas vārdnīcas izdevums? No kurienes LE redakcija ņem savus materiālus?"

„Jā, manā rīcībā ir arī LKV, bet kas apgalvo, ka LE tiek taisīta, vienkārši pārrakstot attiecīgu rakstu no LKV (tā iznāca 20 gadus atpakaļ), tas šķiet pazīst A. Gulbja Konversācijas vārdnīcu tikai no vākiem. Lai, piemēra dēļ, kāds salīdzina pagastu aprakstus šais abos izdevumos, un tas pārliecināsies, ka tiem ir tikpat daudz līdzības, cik olai ar vistu.

Jā, materiālu trūkums brīžiem dzen mani pilnīgi izmisumā. Mūsu pēdējie oficiālie ziņu avoti parasti beidzas ar 1939. gadu, bet daudzi ļoti svarīgi jau ar 1935. gadu. Arī tie paši bieži ir ļoti kļūdaini un nepilnīgi. Vispār pagastu un apriņķu vietu vārdu nosaukumos un rakstībā līdzšinējos avotos ir pilnīgs chaoss. Redakcija to varēs novērst tikai tad, ja trimdās tautieši izpildīs mūsu lūgumu un piesūtīs redakcijai sīkus sava novada aprakstus. Bez tam vairāki mūsu valdības resori neatkarības laikā nebij publicējuši nekādus pārskatus par savu darbību un atbildīgiem darbiniekiem, kāpēc pat tāds „sīkums" kā ārlietu vai finanču ministru saraksts 10—20 rindās prasīja no redakcijas daudz darba. Diemžēl, Stokholmā nav neviena latv. avīžu komplekta (1920.—40. g.), nemaz nerunājot par archīviem un latv. bibliotēkām. Tādu vispār nav ārzemēs."

„Vai nav iespējams novērst faktiskas kļūdas, sevišķi biogrāfijās, ko jums pārmet kritika?"

„Pat vislabākās cittautu enciklopēdijās, kas iznāk normālos apstākļos, praktiski nav iespējams no kļūdām izvairīties. Pēdējos desmit gados dabiskā vai varmācīgā nāvē miruši daudzi desmit tūkstoši latviešu, par kuru likteņiem nav nekādu vai tikai nedrošas ziņas. Tas pats sakāms par deportētiem. Lai gan redakcijai ir pieejami 1941. g. deportēto saraksti, tie nebūt nav drošs un pilnīgs avots. Lai kaut aptuveni noskaidrotu kāda cilvēka miršanas gadu, bieži nākas sarakstīties ar daudziem kontinentiem — un rezultātā: vai nu pienāk kāds aizlējums pēc atmiņas, vai atbilde tiek saņemta par vēlu. Ja pēc attiecīgas LE grāmatas iznākšanas redakcijai tiks piesūtīti pareizāki dati, kļūda tiks labota LE ?. grāmatas papildinājumos, ar ko noslēgsies pirmais sējums. Gadās arī tīri tehniskas kļūdas ilustrāciju parakstos un aplausumā, jo techniskais personāls neprot ne vārda latviski."

„Vai jums netrūkst līdzstrādnieku?"

„Latv. konversācijas vārdnīcai bij pāri par 200 līdzstrādnieku, LE — pašreiz vairāk par 70. Emigrācijā gan atrodas ievērojami speciālisti, bet vai nu tie izklīdināti pa visu pasauli un saistīti smagā maizes darbā, vai arī viņu rīcībā — izņemot atmiņu — nav nekādu materiālu. Pat to literātūru, kas ir redakcijas rīcībā, mēs līdzekļu trūkuma dēļ nevaram viņiem piesūtīt ne izrakstu, ne fotokopiju veidā. Tāpēc bij nepieciešami līdzstrādnieku kadru veidot no Zviedrijā dzīvojošiem lietpratējiem. Enciklopēdija nav laikraksts vai žurnāls, kur par vēlu saņemtu rakstu var ievietot nākamā n-rā. Un ja trimdā, runājot par mūsu akadēmisko inteliģenci, bieži lieto frazi „zivs sāk pūt no galvas", tad taisni LE līdzstrādnieki pierāda pretējo. Nemaz nerunājot par tik izciliem gadījumiem, kad kāds speciālists LE vajadzībām aparātos un materiālos ieguldījis vairāk simts kronu savas personīgās naudas, arī visi pārējie praktiski strādā bez honorāra un nakts stundās vai svētdienās raksta LE aiz ideālisma un pienākuma. Ievērojot ārkārtīgo satura un stila koncentrāciju, šis darbs prasa sevišķu piepūli un precizitāti, savienotu ar ilgu iepriekšēju materiālu vākšanu, sijāšanu un pat pētnieciskiem priekšdarbiem."

„Pēc kādiem principiem jūs izvēlaties ilustrācijas, piem., kāpēc dažām biogrāfijām ir ģīmetnes, dažām to nav?"

„Šai ziņā redakcijai ir tikai viens princips: pēc iespējas labi ilustrēt visus rakstus, lai sevišķi jaunai un vidējai paaudzei vienmēr paliktu mīļa latviešu zeme un tauta. Ilustrāciju skaitu un izvēli nosaka tīri techniski un finansiāli apstākļi. Vienas LE grāmatas 96 lappusēs var ielauzt tikai aprobežotu klišeju skaitu, un to dārguma dēļ tas ir viens no vislielākiem izdevumu posteņiem. Bet lai pagatavotu klišeju, vajadzīgas vai nu fotografijas, vai labas reprodukcijas. Ārzemēs nekāda Latvijas foto archīva nav. Redakcijas rīcībā ir gan vairāki agrākie reprezentācijas izdevumi, bet tie parasti ir maz noderīgi. Piem., jubilejas grāmata Latvija 20 gados ir gan labi ilustrēta, bet neprecīzo vai pat ēnojisko parakstu dēļ, uzņēmumi neder zinātniskām vajadzībām. Kas attiecas uz ģīmetnēm, tad tās sameklēt bieži ir pilnīgi neiespējami. Ja par spīti tam, LE grafiskā ziņā trimdā izdevies iespiest daudz labāk nekā LKV dzimtenē, tad pateicība pienākas tiem nedaudziem ideālistiem, kas redakcijas rīcībā nodevuši uzņēmumus. Ar atzinību šai sakarā jāpiemin arī dažas mūsu sūtniecības."

„Vai atļauts zināt, kas finansē enciklopēdiju?"

„To finansē abonenti, kāpēc arī šī lielā darba pabeigšana vai pamešana pusceļā būs mūsu trimdas saimes gatavības apliecība — varbūt tā būs laba, varbūt „nožēlojama", tas noskaidrosies pēc tam, kad būs galā „kauja par latvisku dvēseli". Pareizāk — LE iznākšanu finansē tikai tie abonenti, kas laikā kārto savus maksājumus, kamēr pārējos nekārtīgos un kūtres kredītā apgāds, iespiežot viņiem uz parāda nesamaksātos eksemplārus un viņu vietā maksājot rēķinus spiestuvei, salikējai, cinkografijai un t. t."

„Vai apgāds saņem kādus pabalstus?"

„Nekādus."

„Kāda ir sabiedrības atsaucība?"

„Gulbja Konversācijas vārdnīcai bij 1 abonents uz 100 latviešiem, tagad LE relatīvi drusku vairāk — apmēram 1 uz 80, lai gan spriežot pēc augstā inteliģences procenta trimdā varēja gaidīt lielāku atsaucību. No lielajām zemēm vismazāk abonentu ir Kanādā (110) un Austrālijā (180). Pašlaik manā priekšā ir LE abonentu kartotēka, un tā patiesi ir ļoti interesanta lasāmviela. Tā tomēr, šķiet, ir zīmīga parādība, ka abonentu sarakstā neredzu ļoti daudzas personas, kas dzimtenē vai trimdā uzskatīja sevi par prominencēm."

„Ko jūs domājat par dažkārt dzirdētiem pārmetumiem, it kā LE rakstiem būtu zināma politiska tendence?"

„Jā, esmu dzirdējis, ka dažām aprindām LE izliekas par meļnu, dažām par sarkanu; citi to atzīst par pārāk katolisku, citi luterisku. Esmu vēsturnieks, bez tam jau kopš 1927. g. labi pazīstu enciklopēdiju principus un pie tiem arī tagad turos. Protams, ka LE nav jubilejas grāmata par godu kādai partijai, režīmam vai konfesijai, bet tās uzdevums ir sniegt objektīvi izvērtētus faktus, cik vispār spriedumi var būt objektīvi par personām, kas vēl ir dzīvas un vēstures posmiem, kurus paši esam taisījuši līdz. Ja kāds LE rakstos meklē un atrod kādu gribētu tendenci, tad tas tikai pierāda, ka viņš pats vēl nav atbrīvojies no zināmām tendencēm."

„Kā jūs skatāties uz kritiku?"

„Līdz šim esmu lasījis tikai vienu, augstākais divas speciālistu atsauksmes. Man pie tām nav ko iebilst. Lietišķa kritika ir ļoti apsveicama, gar pārējo man nav daļas."

„Bez jau agrāk deklarētiem mērķiem — ko jūs uzskatat par enciklopēdijas galveno uzdevumu?"

„Uzcelt trimdā pieminekli nomocītai Latvijai un tās neskaitāmiem mocekļiem."

A.

JAUNI CEĻI GRĀMATNIECĪBĀ

REPORTĀŽA PAR JAUNDIBINĀTĀ RAKSTNIEKU, ŽURNĀLISTU UN GRĀMATRŪPNIECĪBAS DARBINIEKU APGĀDA LITERA DARBĪBU

Grāmata, kuras čaukstošās loksnes ap Ziemsvētkiem ātrspiede zibošiem metalla pirkstiem vēl steidzīgi lika citu uz citas, tagad jau nonākusi visā zemē, kur mīt latvieši. Runa ir par Hugo Puriņa noveļu krājumu Ekselences piezīmes, kas tapis vairāku gadu darbā, un par apgādu Litera, kas nodibinājās pagājušā gada decembrī.

Jau ar pirmo grāmatu apgāds īstenoja vienu no svarīgākajiem savas programmas mērķiem — dot vārdu jaunajiem autoriem. Bet H. Puriņa noveļu iznākšana un dzīvais pieprasījums ir gandarījums arī citā nozīmē: izdot Vācijā grāmatu ārkārtīgi dārgā un grūti dabūjamā papīra, kā arī darba algu celšanās dēļ ir nesalīdzināmi grūtāk nekā vēl pirms pus gada.

Sarežģījušies arī cilvēku personīgie likteņi vairāk nekā agrāk — Vācijas dzīve tos mētā kā skaidas jūrā. Kad Ekselences piezīmes jau bija iespiešanā un grāmatas beigās trūka vienīgi titulnoveles, bet autors pēkšņi bija nozudis. Strādājot vāji atalgotu maizes darbu IRO dienestā, H. Puriņš bija saņēmis steidzīgu komandējuma uzdevumu, un kad atgriezās, atrada nometni likvidētu un pats ar ģimeni bija burtiski uz ielas. Kā šādos apstākļos vēl izraut noveles pēdējo rindkopu no tintes pudeles? Bet Hugo Puriņš — viens no aktīvākiem sportistiem rakstnieku vidū — ir Latvijā pazīstams basketbolists ar rūdītu gribu un izturību, viņš bijis arī karavīrs, kas iemācījies pārvarēt grūtības. Taču viens šķērslis bijis pārāk augsts — emigrācija viņam pagaidām atlikta... Kamēr pienāca manuskripts, apgāda dalībnieki pēc dienas darba naktīs lasīja korrektūras, burtlīči, būdami ilgas stundas aizņemti pie salikamām mašīnām, nežēloja miegam atrautas stundas, lai saliktu pirmo grāmatu, bet citi pa to laiku jau aplauza gatavās lappuses. Erna Geistaute, kas no Vācijā pavadītiem sešiem gadiem trīs pavadījusi slimības gultā, zīmēja jaunajai grāmatai vāku un iniciāļus, veikdama darbu slimnīcas istabiņā, un viņas veidots būs arī apgāda prospekts, kas šinīs dienās izies tautās. Tā, roku rokā sastrādājot un ieguldot pasākumā personīgos līdzekļus, Literas pirmā grāmata ieraudzīja dienas gaismu jau pirms Ziemsvētkiem.

Pasaulē to izplatīt palīdz pārstāvji, kuru vidū ir paši rakstnieki, dzejnieki un žurnālisti — lai minam Veltu Tomu, Ilonu Leimani, Ritu Liepu, Ingrīdu Vīksnu, Arno Rasu, Arturu Plaudi, Arnoldu Šmitu, Fridr. Igalu, Art. Strautmani, Arv. Bolšteinu. V. Skultānu, teātra administrātoru J. Kājiņu uc. Viņu aktīvā interese kopējā pasākuma veicināšanai līdz šim jau devusi jūtamus rezultātus.

Taču pašu dalībnieku entuziasms vēl nav viss, ar ko Litera atšķiras no citiem apgādiem. Litera mēģinājusi iet arī jaunus ceļus grāmatu izplatīšanā, kurā līdz šim gluži neievērots bija palicis pats lasītājs. Ja atzīstam, ka mūsu nacionālā eksistence atkarīga no mūsu kultūras, tad arī grāmata īsteni jāuzlūko par tādu dzīvu ķermeni, kas šo eksistenci veido. Tādēļ tā nav degradējama līdz vienkāršai tirgus precei, kas ražojama un guldama plauktos līdzīgi baltmaizes kukuļiem. Un ja H. Puriņš ir pirmais autors Literas darbā, tad apgādam ir arī sava pirmā dāma grāmatu abonentu pulkā. Tā ir Ilze Šķipsna, Dentonas koledžas studente Teksasā. Kādu laiku viņa bija korrektrise Ņujorkas Laikā, bet tagad cītīgi nodevusies studijām, īpaši interesēdamās tieši par bibliotēkām un grāmatniecību vispār. Viņa bija pirmā, kas jau labi pirms Ekselences piezīmju iznākšanas iemaksāja abonementa naudu, tā pāri okeanam pasniegdama roku pēc latviešu grāmatas un novēlēdama labas sekmes tiem, kas viņu veido. No šī brīža Ilze Šķipsna ir aktīva apgāda dalībniece, un viņas morāliskā aizgādībā ir visi Literas abonenti un lasītāji Amerikas kontinentā. Tiem dažreiz ir kāda īpaša interese par apgāda darbību, par atsevišķām grāmatām un to autoriem, tie grib sīkāk zināt abonēšanas noteikumus vai iepazīties ar apgāda turpmākās darbības plānu — tās ir lietas, kurām ne vienmēr iespējams izsekot pēc sludinājumiem laikrakstos, un Ilze Šķipsna šais jautājumos labprāt sniedz padomus un informācijas. Viņas adrese Denton North Texas State College, Box 5922, Denton, Texas, USA.

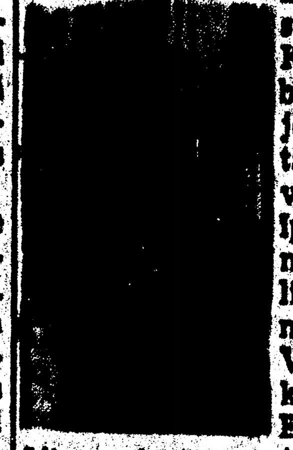

Literas pirmā abonente Ilze Šķipsna pie ASV karoga savā koledžā

Bez tam katrai Literas grāmatai ir arī savs tiešs sakarnieks starp lasītājiem un apgādu. Tas nāk no pašu lasītāju vidus un, uzņemdamies gādību par grāmatas turpmākajiem ceļiem tautā, kļūst par tās krustmāti vai krusttēvu. Literas pirmās grāmatas — Ekselences piezīmju krustmāte ir Aina Purlice, kas nule kārto savas emigrācijas formālitātes un drīz pamās ardievas Eiropai. Divus gadus viņa pavadījusi Holandē, mācoties par žēlsirdīgo māsu, un daudzi viņu vēl atcerēsies no Mittenvaldes, Memingenas vai Eslingenas laikiem. Viņa skaisti runā holandiski un mīlēt latviešu grāmatu īpaši iemācījusies svešuma nošķirtībā, kur nacionālo preteškību dēļ nav bijis iespējams sarunāties pat vāciski. Šķērsodama okeanu, viņa paņems līdzi Literas pirmās grāmatas eksemplāru un personīgi nodos tos mūsu organizācijām un draudzēm, kā arī dažām Jaunās pasaules bibliotēkām, kurās, kā zināms, latviešu grāmatas vairs nav ienākušas kopš 1940. gada. Arī Literas nākošai grāmatai — Augusta Gailīta jaunajam romānam Pāri bangainiem ūdeņiem — krustmāte jau zināma, un apgāds cer, ka šī gada beigās tā labvēļu skaits no pašu lasītāju vidus šādā veidā pieaugs vismaz uz divpadsmit. Visi kopā — ieskaitot apgāda kodolu un pārstāvjus, tie tad veidos saimi, uz kuras pleciem gulsies kāda daļa no atbildības par mūsu gara dzīves nākotni.

Ekselences piezīmju krustmāte Aina Purlice savus pienākumus uzņemas ar smaidu. Vai jūs atteiktos iegādāties grāmatu, kas viņas aizgādībā?

Lasītāji visā pasaulē aicināti piedalīties šai darbā — grāmatas gaida.

Apgāda kopas sekretārs rakstnieks Vilis Lesiņš, saņēmis pirmo Ekselences piezīmju eksemplāru no spiestuves, nodod to grāmatas krustmātei Ainai Purlicei.

Zinaīda Lazda kopj slimniekus un turpina rakstīt

VĒSTULE NO SAVIENOTĀM VALSTĪM

Ko dara Zinaīda Lazda? Protams, strādā! Un, šķiet, vairāk nekā jebkad. Bet viņa ir apmierināta. Sevišķi tagad ieguvusi māsas vietu kādā lielā Portlendas slimnīcā. Kad iecienītā latviešu dzejniece un paidagoge ieradās ASV Klusā okeana piekrastē, Oregonas štata tīkamajā pilsētā Sēlemā, viņa tāpat kā daudz mūsu tautiešu vispirms mēģināja „veidot savu nākotni" ar darbu saimniecībā. Bet šī nozare nav nebūt piemērota cilvēkiem, kam liktenis piešķīris spēju un dotības veikt pavisam ko citu. „Mani nebiedē nekāds darbs," saka dzejniece, „bet bija jāmeklē kādas iespējas, lai pati varētu noteikt par savu brīvo laiku un turpināt rakstniecībā iecerēto." Un kaut arī bija jāpamet Sēlemā daudz draugu un paziņu, viņa ar dzīves apstākļiem Portlendā ir apmierināta. Jo, lūk, diennaktij ir 24 stundas, no kurām vienīgi 8 jāvelti maizes darbam. Atlikušo laiku Z. Lazda var tagad izmantot pēc patikas — mūzai vai sabiedriskam darbam.

„Amerika ir plaša, jauna zeme, kuras iedzīvotāji ir reālistiskais normāltips — izlīdzināts, prātīgs, laipns, viss iesaistīts materiālajā pasaulē," vaicāta, dzejniece formulē savus iespaidus par šo visu iespējamību zemi. „Kultūrālā un mākslas ziņā caurmēra amerikānim nav lielu prasību. Viņš nespēj garīgi koncentrēties ilgāku laiku, kādēļ prasa ātri tveŗamas lietas un izklaidēšanos. Ame[...] kānis ļoti nelabprāt iedziļinās." T[...] protams, ir vienīgi pirmie subjek[...]vie iespaidi un nemaz nepreten[...] būt par neapgāžamu patiesību. To[...] ties pavisam patiess ir Latvie[...] biedrības Oregonas štatā priekšs[...] Dr. T. Stapriņa stāsts par šīs or[...]nizācijas valdes locekles un kult[...] daļas vadītājas paveikto. Tikko n[...]kratījusi tālā ceļa putekļus, L[...] tūliņ ķērusies pie latvisku m[...] organizēšanas bērniem Sēlemā, [...] turpinājušās 2 mēnešus. 11 [...] las vecuma bērni 2 reizes ne[...] mācīti latviešu valodā, vēstur[...] latviskā mājas dzīvē. Telpas [...] svētīgajam pasākumam laipni [...] lējusi Saulīšu ģimene, bet par [...] tājiem, protams, bez atlīdzības, [...] dājušas Šēfere, Ūdre un pati L[...]

„Jauniebraucējiem ir garīgo d[...] šeit visumā nebūs iespēju no[...] nāt sev dzīves iztiku. Un tā ir [...] lielākā traģēdija, jo spēki tā[...] ir fiziskajam, ir garīgajam da[...] Bet galā mēs tomēr tiksim!" — [...] interviju beidz enerģiskā dzej[...] Un tas nozīmē, ka mēs par Z[...] Lazdu vēl dzirdēsim. Par to p[...] sies ne tikai labas dzejas draug[...] ikviens latvietis.

No Krimas . . .

(Turpinājums no 5. lpp.)

Arī Gunārs B. stāsta, ka grupa bij. rīdzinieku (baltvāciešu) 1943. g. dzīvojuši Pjatigorskā kādā mājiņā, kur agrāk kā gūsteknis bijis novietots K. Ulmanis. Atrasta angļu parauga cepure ar K. Ulmaņa monogrammu un 10 grāmatas. Tāpat kaimiņi zinājuši stāstīt, ka še dzīvojis Ulmanis.

Nikolajs fon Vinklers, būdams Pjatigorskā, kādā mājiņā atradis Ulmaņa mantas — karotes, dakšiņas, uzvalku un rītamēteli. Visas mantas bijušas apzīmētas ar Rīgas firmu nosaukumiem. Tāpat tur bijušas vēl dažas latviešu grāmatas un pildāmspalva, kas Ulmanim pasniegta, parakstot Latvijas — Lietuvas savstarpējās palīdzības paktu. Tanī bijuši iegravēti abu valstu prezidentu vārdi un datums.

Zigvards Kellers raksta: „Ieņemot Pjatigorsku un pārmeklējot kādu NKVD mītni, mani biedri atraduši prezidentam Dr. K. Ulmanim piederošas mantas — peldmēteli un pildāmspalvu. Visas mantas bijušas apzīmētas ar pilnu prezidenta vārdu."

H. Eichhorns raksta, ka slimnīcā, Diseldorfā, kāds bij. vācu armijas karavīrs, kas tikai 1950. g. martā atgriezies no gūsta Pad. savienībā, apgalvojis, ka strādājis kopā ar Ulmani un Munteru kādā lielā fabrikā Sibirijā.

Beidzot ziņa, ko par prezidenta Ulmaņa liktenī vēsta Dr. iur. Valters Lange, Vupertālē: „Varu Jums ziņot, ka š. g. martā (1950. g. Red.) [...] kā (Donbasā) sastapu kādu [...] jaunekli, kas strādāja būvju [...] un ar kuru ilgāk sarunājos. [...] man teica, ka 1949./50. g. [...] Ulmanis dzīvojis Sibirijā. 1950. g. [...] vai 15. aprīlī Brestļitovskā [...] transports ar gūstekņiem no [...] jas. Taujājot pēc savas tautas [...] ļiem, sastapu kādu latvieti, kas [...] tīja, ka Ulmani redzējis 1949. g. [...] tobrī netālu no Irkutskas."

Ja nu vēl atceramies pag. g. [...] laikrakstā ievietoto vācu inž. Klauzena stāstu par tikšanos ar [...] zidentu K. Ulmani 1944. g. pava[...] pie Baikala, tad pretī divām no [...] vu mutēm nākušām liecībām [...] prezidenta nāvi ir vairāk tādu, [...] liek ticēt pretējai varbūtībai.

Nododami šīs rindas [...] lasītājiem, izsakām sirsnīgu pateicību [...] siem atsaucīgajiem ziņotājiem, [...] izvadījuši mūs pa prezidenta K[...] Ulmaņa pēdām. Cerēsim, ka [...] laika vējī tās neaizputinās, bet, [...] būt, atklās arī šodien vēl nezinām[...]

KULTŪRAS CHRONIKA

Prof. [...] Hamiltonas latviešu [...] rībā nolasīja referātu par [...] tūru, [...] no Hesioda poēmas Darbi [...] dienas.

Dziedātāja Emma Egīte [...] Austrālijā, un līdz šim [...] piecas reizes turienes raidītājā, [...] niece nodomājusi nākamās sezonas [...] kumā rīkot patstāvīgu koncertu [...] reds pārcelties uz Melburnu.

Ingrīda Vīksna

Mums jābrien jūrā

ROMĀNS

(44. turpinājums)

„Bet ja nu tiešām iznāk tā, ka jums vēl kādreiz jāuzmeklē šī slēptuve, vai tad nav bīstami, ja to zina arī vēl kāds cits? Cits — kas tur reiz mitinājies, un kur sagaidījis savu reizi atelpot brīvībā?"

Saimnieks paraustīja plecus: „Cilvēki nav nemaz tik ļauni, jaunkundzīt. Un kas otram reiz ir palīdzējis nelaimē, tam arī pašam nestundā gadās glābējs. Nekas jau nepazūd!"

„Vai otrs bunkurs ir tālu?" Dagnija iejautājās, bažīgi vērojot, cik ātri rudens saule meta loku pāri koku galotnēm.

„Būs kādas minūtes divdesmit ko iet. Bet lūkosim, vai vecā Goldmaniete nav tepat kur tuvumā," — un saimnieks sāka svilpot kādu melodiju, virzīdamies uzmanīgi uz priekšu starp eglēm.

Pāris iztrūcinātu putnu nošvirstināja spārnus, starp kokiem aizdipināja kādas stirnas ātrie soļi, bet tās arī bija vienīgās dzīvības zīmes, ko abi klaiņotāji sastapa savā apgaitā.

Uzgājis vēl otru bunkuru, un arī to atradis tukšu, Celmenieku saimnieks domīgs pakratīja galvu un neziņā paraudzījās Dagnijā.

„Nevarēšu laikam neko jums palīdzēt — nez' kur vecene palikusi. Jāiet vien būs mājās, saule jau pāri pusdienas laikam."

Dagnija klusēdama pagriezās līdzi saimniekam uz māju pusi, ko viņa viena varēja iesākt šai biezoknī? Pat ceļa viņa vairs viena nezinātu atrast ārā no meža dziļuma. Steidzoties saimnieka pēdās, Dagnijai atkal ienāca prātā drēgnā zemnīca, kas oda pēc pelējuma un zemes, apņemdama ar kapličas dzestrumu. Un pēkšņi viņa redzēja Jura gaišo galvu, noliekušos miegā uz egļu zariem apklātās lāvas. Bet vēl nesen šī galva bija dusējusi viņai uz pleca, un Dagnija sajuta gandrīz fiziskas sāpes, iedomājoties Juri nosalušu un vajātu meža biezoknī.

Ļaudamās savām domām, Dagnija tīri nemanot bija izbridusi atpakaļ uz šaurās taciņas, un drīz cauri retajiem kokiem varēja atkal saskatīt laukus un māju puduŗus.

„Nekā, par veltī!" saimnieks noteica īgni, iziedams no meža, un devās pa lielceļu uz māju pusi. „Vēl jums tomēr ir viena iespēja. Jūs varat mēģināt aiziet līdz Rumbu ciemam, tas būs kilometrus trīs no šejienes, kur es zinu mājas, kas šad tad uzņem un pabaro „melnos". Mēģiniet kaut ko tur uzzināt — bet tieši kuŗās mājās jums būtu jāiet — to es nezinu. Pats gan vairs nevarēšu jums līdzi izstaigāt."

Dagnija paraudzījās uz debesīm, kur saule bija noliekusies aiz koku galotnēm, un uz tālumā jaužamo Rumbu ciema siluetu, un īsu mirkli izjuta smagu gurdenumu visos locekļos. Bet tad viņa iedomājās Kapteiņa mierīgās, zinīgās acis, kas viņus ar Fredi tik nopietni bija izvadījušas ceļā, un apņēmīgi pacēla galvu.

„Labi. Es došos turp. Bet sakiet Fredim, lai viņš pabrauc man pretī līdz šīm meža stūrim — ja tas nav bīstami šai apvidū."

„Nē, žandarmi šeit nemēdz klejot. Un pievakarē jau nekad. Es pateikšu."

Pamājis Dagnijai, Celmenieks devās uz mājām, bet Dagnija viena tālāk uz Rumbu ciemu.

Nu tā bija došanās miglā, jo viņai nebija vairs neviena droša punkta, uz kā balstīties, kur īsti taujāt pēc meklējamā, un bija arī vājas cerības, ka svešie ļaudis viņai tik akli uzticēsies un parādīs kāda žida slēptuvi. Tomēr bija jāmēģina.

Naski soļodama, Dagnija ātri aizsniedza ciema pirmās mājas, bet debesis ar laukiem šai laikā sāka jau saplūst vienā pelēkā klājienā un ēnas sakrita pāri ceļam biezās, neskaidrās pikās.

Strauji slīps un līkumains ceļš, kam vienā pusē cieši pieķļāvās mežs, otrā kaili rugāji, nogriezās lejā, tieši līdz Rumbu ciema pirmajām ēkām, un, pasoļojusi garām dūmainai pirtij, Dagnija ieraudzīja pie akas pļāpājam sievu baru, un devās tieši tām klāt.

Garbiksainās svešinieces izniršana no tumsas sievas stipri satrūcināja, tās apklusa un atkāpās pāris soļus, bet kad Dagnija padeva labvakaru un mēģināja uzsākt sarunu, sievas negribīgi un skopi atmeta pa vārdam, ziņkārīgi durstīdamas skatiem Dagnijas seju un augumu.

Dagnija tām īsumā pastāstīja savu vajadzību, bet sievas paraudzījās viena otrā un tad vienā mutē novilka garu „Nēē..." — Kādas jocīgas iedomas! Žīdu? Dzīvu žīdu meklē jaunkundze? Nē, žīdus viņas nebija redzējušas kur tās dienas, gadiem! Nē, nē, te gan jaunkundze nākusi velti — te pat žīdu smaka neesot manīta!

Tad, paķērušas savus ūdens nēšus, sievas veicīgi manījās prom no Dagnijas, vēl pār plecu uzmezdamas tai pabailīgu skatu.

Palikusi viena pie pirts stūra, Dagnija domīgi noraudzījās pakaļ aizgājējām, bet kaut kas sievu dedzīgajā valodā un karstajā noliegšanā viņai šķita šaubīgs — lielā neziņa likās vairāk kā bailes, un Dagnija nolēma rūpīgāki papētīt ciemu. Tomēr vajadzēja steigties, ja gribēja vēl šovakar kaut ko paveikt, kaut arī Dagnijai vairs nebija īstas ticības, ka šai klusajā un izmirušajā krēslā atradīs meklēto.

Ciems šķita kā izmiris — uguņi logos vēl nedega, — jo [...] tieši tas brīdis, kad aizejošā dienas gaisma mainās ar [...] augošo vakara tumsu, un ļaudis pēc dienas darbiem sa[...] jau istabās.

Gudrodama, ko tagad darīt un uz kuŗu pusi doties, D[...]nija vēroja tukšo ceļu, kad pēkšņi kalna galā no meža pu[...] iznira kāda ēna un raudzījās lejā uz ciemu.

Dagnija bija pārāk pārsteigta par negaidīto parādību, [...] pirmā mirklī nedomādama pieplaka pie pirts durvīm, bet [...] uzmanīgi sāka vērot nedrošo nācēju.

Turēdamies tuvu koku ēnām, nācējs kliboja uz leju, [...] ne no gaitas, ne no baigajām skrandām, kas sedza tā ķerm[...] nevarēja noteikt, vai nācējs bija vīrietis vai sieviete. [...] parādība pienāca tuvāk, Dagnija pēkšņas iedomas dzīta iz[...] uz ceļa un steidzās ātrā gaitā tai pretī.

Nācējs mirkli apstājās, gribēja it kā griezties atpakaļ, [...] attālums bija tik niecīgs, ka aizbēgt nekur vairs nevarē[...] Varbūt arī nespēja. Skrandainais kliboja lēni uz priekšu, [...] Dagnija tam pretī.

Kādā ciema logā iespīdējās sīka gaismas svītra, un [...] atkal nodzisa. Saule bija pazudusi, un zeme, debesis, koki [...] mājas saplūda vienā pelēkā vilnī, vienīgi mežs izslējās [...] un tumši draudīgs aizmugurē.

Klibā ēna ceļa vidū kustējās kā ķeburains krūms, bet [...] tā bija vairs tikai pāris soļu attālumā, Dagnija saskatīja [...] vēlušās bārdas pinkas, kas virs ausīm savienojās ar [...] pašas krāsas matiem, un divas šaubīgas, iekaisušas acis [...] cieši pierei uzmauktas saplēstas cepures.

Žīds! Tas taču ir žīds!" pēkšņi iedzirkstījās Dagnijas [...] ziņā, un viņa nedomādama pastiepa tumsā nācējam pr[...] roku.

„Nebēdziet!" viņa teica pirmos vārdus, kas tai šai mi[...] ienāca prātā. „Es esmu jūsu draugs. Uzklausiet mani!"

Nācējs mirkli sastinga, tad panāca pāris soļus tuvāk, [...] Dagnija ar izbailēm vēroja vīrieša skrandainos, pus[...] locekļus. Vienā kājā tam bija noplīsis zābaks, otru sarg[...] ar striķiem zem lupatainā auta pasiets dēlis, bet bikšu n[...] plīsušos stilbus aizstāja lieliem apvīstīti maisi.

„Ko jūs gribat no manis?" — atskanēja aizsmakusi bal[...] Kauninādama sevi par slepenajām bailēm, Dagnija sap[...] skraindaini zem elkoņa un teica īsi:

„Uzticaties man un sekojiet, kur es iešu. Es jūs gribu n[...] gādāt uz Zviedriju."

Atbildes vietā atskanēja griezīgi, pus ārprātīgi smiekli.

„Nesmejaties! Mēģiniet man ticēt un nāciet ātri."

Jauns, vēl griezīgāks smieklu rēciens pāršķēla aizvien v[...]rāk sabiezējušo tumsu, bet Dagnija sakoda zobus un ne[...] laida smējēja elkoni.

„Iesim ātrāk!"

(Turpinājums sekos)

Pagājušā vieglatletikas sezona statistikas attēlojumā

ATSLĀBUMS DESMITCIŅĀ — SACENSĪBĀS SIEVIETĒM AIZVIEN VAIRĀK IZCEĻAS JAUNĀ PAAUDZE

(5. turpinājums)

Desmitcīņa

PR: 7900 p. Moriss (ASV), 1936.
PLS: 8042 p. Matiass (ASV), 7370 Lips (Ig. PSR).
ER: 7834,5 Ziverts (Vāc.), 1934.
ELS: 7370 Lips, 7364 Heinrichs (Fr.), 7297 Klausens (Isl.).
LR: 6661,5 J. Dimza, 1931.
TR un 1949. LS: 5637 J. Plisis.

1. A. Mackars (A) 3929
2. Voskans (A) 3827
3. Šmits (A) 3731

Caurmērs: 3829; 1949. — 5425

Salīdzinot ar Plīša un Mežaraupa 1949. g. rezultātiem, 1950. g. varējumi ir gaužam bēdīgi; vienīgais varam priecāties, ka trīs puišiem Anglijā nav trūcis izturības noturēt grūto sacensību. Samērā labu rezultātu — 5191 p. gan sasniedzis Teteris, bet tā kā lietus dēļ 2. dienas disciplinas atceltas pēc vairāku dienu pārtraukuma, tad rezultātu statistikā nevar ierindot. Tetera personīgais rekords ir 5310 p. (1949. g.).

Pieccīņa

LR: 3312 p. A. Bērziņš, 1938.
TR un 1949. LS: 2574 I. Mežaraups.

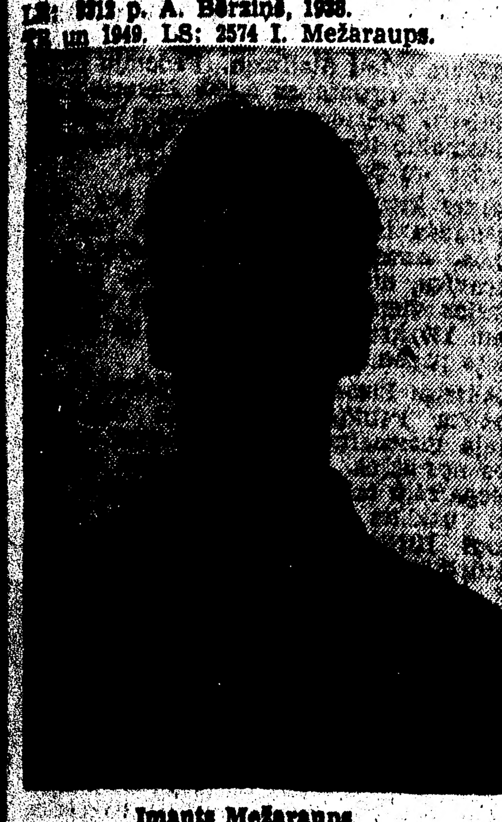

Imants Mežaraups,
labākais šīgada trīssoļlēcējs un otrs veseru mešanā, ASV bija spiests treniēties un pārbaudīt sevi bez konkurentiem.

1. H. Brencītis (A) 2334
2. R. Miķelsons (A) 2323
3. A. Štrāls (A) 2224
4. A. Bergvalds (A) 2200

Caurmērs: 2268; 1949. — 2369

Vienādais caurmērs maldina, jo 1949. g. sacīņā bija „pilns komplekts" — 10 rezultāti, pēdējie gan visai vāji, taču 5. bija dzenējs vairāk punktu nekā 1950. g. labākais. Varētu vēlēties, lai nākotnē mums vismaz būtu pāris sportistu, kas spētu pārsniegt 3000 p.

3000 m soļošana

LR: 13:38,9 P. Zeikats, 1937.
TR: 14:16,5 J. Daliņš, 1947.
1949. LS: 14:50,1 Auziņš.

1. A. Gaujers (V) 15:08,6

10.000 m soļošana

1949. LS: 51:49,0 V. Skujiņš.

1. V. Skujiņš (A) 53:22,0

Vāja atblāzma trimdā atlikusi no mūsu kādreizējā „speciālnumura". Liekas, ka šajos apstākļos soļošanai nav nākotnes, un tikai pa retam parādīsies kāds „pēdējais mohikānis". Atskaitot Angliju, Zviedriju un pa daļai Vāciju, citās mūsu emigrācijas zemēs šis sporta veids ir pavisam nepopulārs. Bet varbūt Daliņam līdz 1956. g. olimpiskajām spēlēm izdosies radīt interesi Austrālijā...

SIEVIEŠU SACENSĪBAS

60 metri

LR: 7,7 A. Niklase, 1940.
TR: 8,0 A. Buka, 1948.
1949. LS: 8,4 N. Ozoliņa.

1. M. Migle (V) 8,7
2. A. Izande (V) 8,8
B. Šmite (V) 8,8
4. V. Ādmine (A) 9,2
5. Dz. Kimerale (V) 9,4
6. S. Graudiņa (Z) 9,6
7. E. Birne (A) 9,8
8. H. Rudzīte (V) 9,9
J. Ozoliņa (V) 9,9
10. I. Lācīte (V) 10,1
V. Barbāne (V) 10,1

Caurmērs: 9,08; 1949. — 8,84

80 metri

LR: 10,5 A. Niklase, 1939.
TR un 1949. LS: 11,2 N. Ozoliņa.

1. V. Bebre (F) 11,8

Caurmērs 1949.: 11,97.

100 metri

PR: 11,5 Stefense (ASV), 1936, Blankere-Kēna (Hol.), 1948.
PLS: 11,7 Bl.-Kēna, 11,8 Džeksone (Austrāl.), 11,9 de Jonga (Hol.), Malčina (PSRS).
ER: 11,5 Bl.-Kēna, 1948.
ELS: sk. PLS bez Džeksones.
LR: 12,4 L. Galle, 1942.
TR: 12,9 M. Timma, 1947.
1949. LS: 13,5 N. Ozoliņa.

1. V. Ādmine (A) 15,3
2. Z. Šifare (V) 15,6
3. V. Bangerska (V) 15,8
H. Rudzīte (V) 15,8
5. L. Brante (V) 16,3
6. Kupše (A) 16,8
7. Saulīte (A) 17,6
8. E. Balode (V) 18,4

Caurmērs: 15,4; 1949. — 14,06

1950. g. pret 1949. g. sieviešu sprintā ir kā nakts pret dienu. Nav arī brīnums, jo pagājušā vasarā ne reizes nav startējusi N. Ozoliņa, Roga, Kārkliņa, Vimba, Pasteniece un citas jaunās meičas, kas likās būt nākotnes cerības. Ticēsim, ka pirmās pāris sezonas viņām tomēr nepaliks pēdējās. Pagājušās vasaras sprinteres, ar maz izņēmumiem, gan vēl ir ļoti jaunas un īstenībā būtu ieskaitāmas jaunatnes, ne pieaugušo grupā. Īpaši Lībekas sporta vadītāju nopelns ir šo 12—16 g. v. meiču ieinteresēšana par sportu. Bebre tikai pašā pavasarī startēja 80 m, un viņas rezultāts liecina, ka sportiste zem 14 sek. būtu skrējusi arī 100 m.

Lībekas, Eitinas un Neištates 8—14 g. v. meitenes skrējušas arī 4X60 m stafeti, bet dažādo vecuma grupu dēļ rezultāti statistikā nav izvērtējami. Lībekas sastādītā vienība 4X100 m veikusi 57,6 sek.

80 m barjērskrējiens

PR un ER: 11,0 Bl.-Kēna (Hol.), 1948.
PLS: 11,1 Bl.-Kēna, Disone (Angl.), 11,3 Strikiende (Austrāl.), Maskella (D.-Āfr.), Čudina (PSRS), Šeocha (J.-Zel.), Valtere (ASV).
ELS: sk. eiropietes PLS.
LR: 12,5 L. Galle, 1942.
TR: 14,6 M. Iesaliņa, 1948.
1949. LS: 14,7 M. Iesaliņa.

1. V. Bebre (F) 13,5

Bebres labotais trimdas rekords ir vienīgais gaismas stars mūsu sieviešu sasniegumos, bet žēl, ka viņa vienīgā skrējusi šo ārzemju sieviešu sportā populāro distanci. Ja viņa arī turpmāk paliks aktīva, varam gaidīt vēl dažu krietnu rezultātu.

(Turpinājums sekos)

Mazāk pašnāvību nekā pirms 50 gadiem

DĪVAINA STATISTIKA, KO ZINĀTNIEKIEM GRŪTI IZSKAIDROT

Ja mums kādam vaicātu, kad biežākas bijušas pašnāvības — tagad vai pirms 50 gadiem, liekas, katrs mēs bez lielas apdomāšanās izteiktu pārliecību, ka šais samaitātajos modernajos laikos, it īpaši sajukušajā pēckara laikmetā, pašnāvības ir daudz parastāka parādība nekā „vecajos labajos laikos". Tas tomēr ir tikai šķitums. Vismaz attiecībā uz Rietumvāciju statistikas skaitļi rāda gluži pretējo. Piemēram, 1949. g. Rietumvācijā pašnāvībā dzīvi beigušas 8446 personas. Tas gan ir par 1136 pašnāvībām vairāk nekā iepriekšējā un par 2019 vairāk nekā 1947. g., bet tomēr daudz mazāk nekā 19. g. s. pēdējos gadu desmitos un laikā pirms un pēc pirmā pasaules kaŗa. 1900. g. Vācijā notika 21 pašnāvība uz 100 000 iedzīvotājiem, 1913. g. — 23 pašnāvības, turpretim pieminētajos pēckaŗa gados tikai 14 līdz 16 gadījumu. Hitlera valdīšanas laikā šie skaitļi bijuši ievērojami lielāki. Piemēram, 1938. g. Vācijā uz 100 000 iedzīvotājiem bija 28 pašnāvnieki, pavisam kopā ap 200 000 cilvēku. Iespējams, ka „valstspolitisku" iemeslu dēļ šī statistika vēl nebija pilnīga.

Kopš 19. g. s. sākuma gan pašnāvību skaits visumā pastāvīgi audzis (1821. g. bija 8 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem), pie kam raksturīgi ir tas, ka kaŗi allaž pārtraukuši pieaugošo pašnāvību līkni. Tas novērots 1870.—71. g. karā, bet sevišķi pirmā pasaules kaŗa laikā, pēc kam līkne atkal kāpusi līdz nacistiskā režīma rekordiem. Tas pats vērojams otrā pasaules karā. Kamēr pašnāvību koeficients Anglijā 1932. g. bija 14, 1941. g. tas noslīdēja uz 8,2 un 1944. g. pat uz 6. Rietumvācijā dīvainā kārtā pašnāvību līkne pēc 1945. g. nav atkal sākusi strauji kāpt, bet turējusies uz 18, apmēram kā 1877. g.

Šai parādībai diezgan grūti rast izskaidrojumu. Kaut gan morāles līmenis pēc kaŗa pazeminājies, arī reliģiozitāte mazinājusies, kaŗa rezultātā tik daudz sievu un bērnu zaudējuši apgādniekus un vecāki bērnus, kas tiem nodrošinātu vecumā dienas, kaut Vāciju pilda tik daudz bēgļu, karā cietušo, izbumboto, mantu zaudējušo u. t. t., — par spīti tam cilvēku griba dzīvot vairojusies. Raksturīgi vēl tas, ka pašnāvību mazināšanās vērojama ne tikai karotājās, bet arī neitrālajās valstīs, sevišķi spilgti pirmā pasaules karā. Zviedrijā pašnāvības toreiz samazinājās par 43 proc., Norvēģijā par 40 proc., Vācijā šī samazināšanās sasniedza 34, Francijā 39, Šveicē 25 un ASV 9 proc. Atzīmējams arī tas, ka sieviešu pašnāvības šī statistika neietekmē: to skaits ne vien nav samazinājies, bet pat mazliet pieaudzis.

Dzirdēti dažādi izskaidrojumi šai pretrunīgajai parādībai, piemēram izteiktas šādas tezes: politiski un militāri saspīlējumi modina ziņkāri par nākotni; kaŗa nāves draudi atmodina dzīves alkas. u. c. Bet neviena no tām īsti nepārliecina. Citi pētnieki norāda, ka pašnāvība allaž saistīta ar cilvēka vientulību un pamestību, bet kritiski laiki individuālos liktenus nobīda aiz kollektīvā pārdzīvojuma, ar savu ikdienas smago nastu un spriegumu tura atsevišķo indivīdu pastāvīgā kustībā, neļauj atjēgties, saasista ar momenta prasībām un vajadzībām, liedz iespēju un laiku nodarboties pašam ar sevi, ielaisties pamatīgākos pārspriedumos un beidzot nonākt uz pašnāvības domām. Kopsavilkumā to varētu pateikt banālajā frazē: cilvēkam nav atlicis laika pašnāvībai. M. R.

Tenisa kurpēs un palagos

GAIDA UZ PASAULES BOJĀEJU

Keremeosas sādžā, Venkuvēras tuvumā Kanadā jau ilgāku laiku pastāv t. s. „Gaismas bērnu" sekte, kuras vadone ir 60 gadus vecā zemniece Agnese Karlsone.

Enerģiskā sektante bija pārliecinājusi savas sektes locekļus par to, ka ir izredzēta būt par starpnieci starp Dievu un viņiem un ka, pēc visām zīmēm spriežot, pasaulei drīz būs jāiet bojā.

Kādu dienu īsi pirms Ziemsvētkiem vecā zemniece pasludinājusi šā gada 9. janvārī par „galīgo pasaules bojāejas terminu" un likusi visiem tam savlaicīgi sagatavoties, likvidējot visu laicīgo mantību.

Lai viņu nesarūgtinātu un reizē „nesabotētu" pasaules bojāeju noliktajā terminā, sektes biedri arī izpildījuši K. pavēles un 26. decembra rītā pilnā sastāvā ieradušies kādā pamestā mājā ciema nomalē.

Tur sākusies aizlūgšana par savu dvēseļu glābšanu pasaulei bojā aizejot, kas ilgusi nepārtraukti 16 dienas. Pati sektes vadītāja visu laiku nepārtraukti sēdējusi uz estrādes galvenajā zālē un pie sveces gaismas lasījusi lūgšanas. Ap viņu lokā sastājušies stāvējuši visi 34 pārējie sektanti. Tā kā pēc sektes ticējumiem melnā krāsa simbolizē visu ļauno, bet vienīgi baltā skaidrību un tīrību, sektes locekļiem kājās bija teniskurpes, bet pašī tie apģērbu vietā bija tērpušies no gultas palagiem provizoriski darinātās togās.

Kad kņada un skatītāju ziņkāre ap namu kļuvusi pārāk liela, „Gaismas bērni" rūpīgi aizsegusi visus logus ar vilnas segām un atlikušās dienas līdz noteiktajam terminam, naktīs joprojām guļot uz kailas grīdas, pavadījuši vislielākajā noslēpumainībā. Ik pārdienas pienākuši vienīgi lieli pārtikas sūtījumi.

Liels bija sektantu pārsteigums un sašutums, kad viņu gaidītajā pasaules bojāejas dienā nekas nenotika — tā gluži ar neko neatšķirās no citām līdzīgām dienām.

Visnepatīkamākā atmošanās laikam tomēr bija tiem pievīltajiem, kas bija nolikvidējuši ne tikai savas laicīgās drēbes, bet arī visus īpašumus, — kāds no „Gaismas bērniem" bija pārdevis savu fermu vērtu pāri par 20 000 dol., par 500 dolariem, bet kāds cits tikpat kā atdāvinājis savu tikko nopirkto auto.

Laime bija tik tuvu — saka Ērika

Gandrīz vienā laikā ar ziemassporta nedēļu Garmišā-Partenkirchenā galīgi pretējā Vācijas daļā — Hamburgā notika šīgada meistarsacīkstes daiļslidošanā. Lai gan ziemeļu „ledus palasts" populārajā dārzā Planten und Blomen nebija lietusdrošāks par Garmišas ledus stadionu, vācu meistarklase uzrādīja lielisku sniegumu.

Meistartitulu kungiem jau 11. (!) reizi izcīnīja minchenietis Horsts Fābers. Toties jo grūtāk uzvaru dāmu klasē no jauna nācās izcīnīt Helgai Dudzinskai, kuras konkurente, 19 g. v. Ērika Krafte (SC Riessersee) negāi pirms beigām atradās vēl pārsvarā.

Beigās tomēr Kraftes grācijai nācās liekties Dudzinskas tehniskā pārākuma un rutīnas priekšā. Ērika par zaudēto leduskaralienes titulu slaucīja asarām acīs, taču viņai vēl ir tikai 19 gadu un visas iespējas vēl priekšā.

Pāru slidojumā uzvarēja Rija Baräne un Pauls Falks (Dortmunda), kas īpaši lieliski izpildītos, visai grūtos un dažādos lēcienos šķita pārspiedzam pat Maksijas un Ernsta Baieru sniegumu agrākajos gados, un izpelnījās nerimstošas skatītāju ovācijas.

Seps Bradls atkal triumfē

Zviedru sabiedrībā plašas pārrunas izraisījusi nesenā starptautiskā Ziemas sporta nedēļa, kas noslēgusies ar lielu deficītu. Pēc galīgajiem norēķiniem deficīts no DM 100.000 noslīdējis uz 45.000, ko cer izlīdzināt ar Bavārijas un Rietumvācijas valdības atbalstu.

Zviedru sportistiem, sakarā ar līdzekļu trūkumu, rīkotāji nebija gribējuši segt ts. dienas maksas, par ko zviedri pieteica streiku, atsakoties piedalīties kombinētajā slēpojumā. Pēc trīs stundu streika, rīkotāji tomēr bija spiesti piekāpties.

Deficītam par cēloni ir niecīgais skatītāju skaits, kaut arī tas reizumis, piem. lēkšanā ar slēpēm lietū un tumsā, sniedzās līdz 30.000. Laika apstākļi nepalika bez ietekmes arī uz rezultātiem.

Lēkšanā ar slēpēm, favorītam Vācijas meistaram Sepam Veileram ierindojoties tikai 7. vietā, uzvaru izcīnīja bij. pasaules meistars austrietis Seps Bradls, kura tālākais lēciens uz pārbūvētās Olimpiskās skatuves bija 77 m. Par sīvāko konkurentu Bradlam negaidīti izvērtās dienvidslāvs Languss, kas tālākajā lēcienā sasniedza 74 m un arī kopnovērtējumā ierindojās kā otrs, atstājot aiz sevis zviedru Holstromu, un somus Kuronenu un Pietikainenu.

Tradicionālajā 4X10 km stafetē uz slēpēm uzvaru izcīnīja Somija, atstājot savu vienīgo bīstamo konkurentu zviedru vienību otrā vietā.

Slalomā vīriešiem austrietis Pravda arī otrā nobraucienā sasniedza mērķi vairāk nekā sekundi ātrāk par pārējiem, taču bija izlaidis vienus vārtus un tādēļ tika diskvalificēts. Uzvaru kopnovērtējumā guva pasaules meistars itālietis Kolo, kuram ar simtdaļu punkta starpību otrā vietā sekoja tagad pasaules klasi sasniegušais pazemais, druknais austrietis Haiders, trešajā Kutā (Franc.) un ceturtajā zviedrs Solanders.

Slalomā sievietēm jau ceturto uzvaru izcīnīja vāciete Mirla Buchnere, atstājot oficiālo Vācijas meistari Gertneri otrā vietā. Otro nobraucienu Buchnere veica 58,6 sek. Nebija gan pārstāvētas labākās speciālistes šai disciplīnā no Šveices un Zviedrijas.

TĀ VIŅI IZTEICĀS

Maldīties ir ne vien cilvēcīgi, bet arī patīkami. — Meja Vesta

Lielākā daļa ļaužu atzīstas, ka nevar diriģēt simfonisko orķestri, izoperēt aklo zarnu vai vadīt automobiļu fabriku, bet gandrīz katrs domā, ka var būt ministru prezidents. — Pols Reno

Kā es definēju laimi? Laimīgs ir cilvēks, kas svētdienas vakarā priecājas par to, ka pirmdien varēs iet darbā uz biroju. — Fords jun.

Jūs jautājat, kāda ir panākumu atslēga jauniem autoriem? Lūk, šāda: sāciet ar pieccēlienu traģēdiju, un, kad tā gatava, noguldiet manuskriptu atvilktnē. Pēc 3 vai 4 mēnešiem izņemiet to ārā un pārveidojiet trīscēlienu komēdijā. Pēc tam, kad tā atkal kādu laiku nogulējusies atvilktnē, samaziniet to vēlreiz — par viencēlienu. Un kad tas jums izdevies, tad apprēciet bagātu amerikānieti... — Somersets Moms

Višinska kungs lūkojas Amerikā pēc lietām, ko paņemt līdzi uz māju, lai tās tur tiktu izgudrotas. — Als Džonsons

Katram cilvēkam vajadzētu būt kapsētas īpašniekam, kurā viņš aprok savu draugu kļūdas. — Alberts Einšteins

Pirmais runātājs runāja mazliet par skaļu, lai viņam būtu taisnība, otrs, turpretim, runāja drusku par klusu, lai taisnību iegūtu. — Hans Kasperss

Pret masas zobiem atkožas pat tērauds. — Korejiešu tautas gudrība

Lapas čaukstēšana naksnīgā dārzā slikta sirdsapziņai šķiet kā pērkons. — Korejiešu tautas gudrība

Veltas pūles rīsu putrā mēģināt iedzīt naglu. — Korejiešu tautas gudrība

Krāsns nav noslēdzama, un pat manu bērnu piedzimšana notika necaurredzamos dūmos. — No kāda iesnieguma dzīvokļu valdei

Pieredzes trūkums jaunatnei ļauj piepildīt to, ko vecums atzīst par neiespējamu. — Tristans Bernārs

Nauda ir kaut kas tāds, kas cilvēku nedara laimīgu, Bet tas arī ir vienīgais negatīvais, kas par to būtu sakāms. — Nezināms autors

V. Vizla Francijā

Latvijas futbola valstsvienības un RFK kādreizējais vārtsargs Viktors Vizla tagad dzīvo Francijā, pelnīdams iztiku artista darbā.

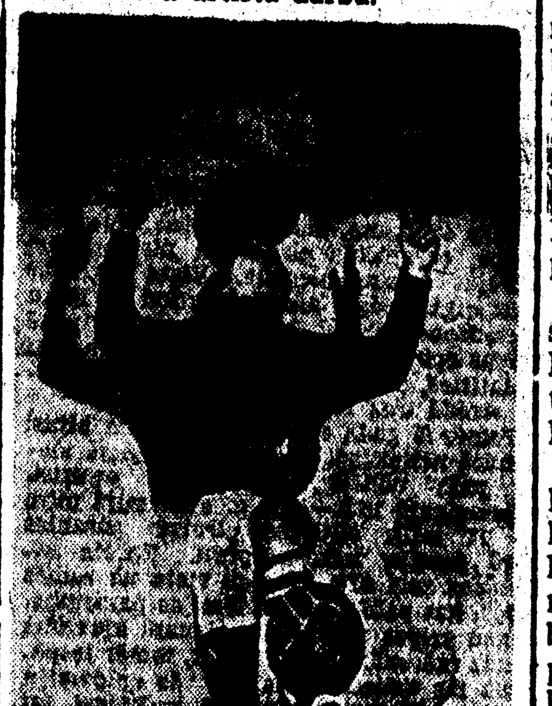

Akrobatikā ar bumbām, ko V. V. šodien rāda skatītājiem, redzam to pašu izsmalcināto veiklību, kādu viņš kādreiz nodemonstrēja Latvijas futbola laukumos, kaut arī bija augumā vismazākais mūsu izlases vārtsargs.

Savas artista gaitas svešniecībā Vizla sāka Šveicē. Tagad viņš tās turpina Francijā, nopietni interesējoties par tālāku izceļošanu uz Austrāliju. Vizlas pašreizējā adresi ir: 6 rue Vict. Massé, Paris 9e, France. Šm.

Mūsu Koņeckis — neapšaubāms vācu hokeja izlases aizsargs

EV Krefeld, kuras sastāvā joprojām spēlē arī mūsu Koņeckis, ar neseno 6:6 neizšķirtu pret pasaulslaveno kanādiešu vienību Maple Leaves pierādījusi savu pašreiz izcilo formu pasaules mērogā, kā arī neatņemamo Vācijas šīgada meistara nosaukumu hokejā. Visu pēdējo trešdaļu spēles iniciatīva atradās Krefeldes rokās.

Pirms tam samērā labi ar viesiem bija nospēlējuši arī fisenieši, kuru sastāvā sevišķi izcēlās jaunais Küns.

Kā pazīstamais vācu sporta laikraksts Deutsche Sport Illustrierte norāda, Küns neapšaubāmi esot vācu hokeja izlases vienības aizsargpāra sastāvdaļa — kopā ar pašlaik Krefeldes krāsas aizstāvošo latvieti Koņecki.

Koņecka vienība ar neseno 6:1 uzvaru pār Bad-Nauheimu (1:0, 5:1, 0:0) pašlaik virslīgas meistarībā izvirzījusies pārliecinošā 1. vietā, kuru tai grūti vairs būs atņemt, īpaši, ja Krefeldei izdotos tuvākajās dienās uzvarēt arī Fiseni, vai zaudēt ar ļoti niecīgu vārtu starpību.

Rob. Krūklītis
Latviešu grāmatnīca
1301 E. Grand River Ave East Lansing, Mich., U. S. A.
Piedāvā tautiešiem ASV, Kanadā un Dienvidamerikā jaunās un agrāk iznākušās latviešu grāmatas.
Pieņem laikraksta LATVIJA pasūtījumus parastā un gaisa pasta abonementiem.
LCK apgāda un laikraksta LATVIJA pārstāvis. (968)

Londonas Avīze
iznāk piektdienās
Politika, literātūra, latviešu dzīve visā pasaulē. Latviešu sadzīve, darba, uzņēmības un izglītības iespējas Anglijā.
Ar 1. janvāri LONDONAS AVĪZE iznāk paplašinātā apjomā.
Abonementa maksa: 3/6 par mēnesi, vai 10/— par 3 mēnešiem, 1 mārc. par 6 mēn., 2 mārc. par gadu. Izsūtot pa gaisa pastu, attiecīga gaisa pasta likmes piemaksa.
Visa sarakste adresējama:
LONDONAS AVĪZE
37, Earls Court Rd.,
London, W. 8.

Drīzumā iznāks
Aleksandra Grīna
TOBAGO
Vēsturiski-avantūristiskais romāns.
Glītos audekla sējumos dažādās krāsās.
Pasūtinājumi nododami (latviešu valodā) Buchdruckerei Ad. Isensee, Harenstr. 20, Oldenburg i. Oldb.
Ievērībai!
Pasūtinājumi tiks izpildīti pieteikšanās kārtībā

ANGLIJĀ DZĪVOJOŠIEM LATVIEŠIEM
LCK apgāda LATVIJA
esošās un turpmāk iznākošās grāmatas vienmēr dabūjamas LFK grāmatnīcā.
Lūdzam aizrakstīt
N. Dolčevam,
YMCA, Hostel, Hallmuir, Lockerbie, Dumfrisshire, Scotland. (965)

Uzmanību, uzmanību!
Lūdzu atsaukties savus kaujas draugus no latviešu policijas virsnieku skolas un paziņot man tās pašas vienības veterinārā feldšera dižkareivja
Oskara JAUNZEMA
adresi jeb viņa likteni.
Rakstīt šīs avīzes kantorim „Mežašalkam". (967)

Izlietojiet iespējas
pasūtināt sev un saviem tuviniekiem laikrakstu
LATVIJA
PA GAISA PASTU
uz sekojošām zemēm:
uz Amerikas Savienotām Valstīm un Kanadu — DM 8,50 mēnesī, saņemot avīzi 4—5 resp. 5—7 dienu laikā no iznākšanas dienas Vācijā; uz Austrāliju un Jaunzēlandi — DM 11,— mēnesī.
LATVIJAS ātrais abonements pa gaisa pastu darīs prieku saņēmējiem un palīdzēs vienot izkaisītos latviešus trimdā.
Gaisa pasta abonements pasūtināms pie visiem mūsu pārstāvjiem Vācijā un tieši apgādā.
LCK apgāds LATVIJA,
(14a) Schw. Gmünd, Artillerie-Kaserne, US Zone, Germany.

LATVIJA
Nr. 9 (453) 1951. g. 31. janvārī
Neizlietotos manuskriptus uzglabā un sūta atpakaļ vienīgi, ja tiem pievienota apmaksāta un autoram adresēta aploksne. Redakcija patur tiesības manuskriptus vajadzības gadījumā īsināt. Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas.
ABONEMENTS VĀCIJĀ,
pasūtinot individuāli (līdz 3 eks. uz vienu adresi), maksā ar piesūtīšanu DM 4,— par eks. mēnesī, pasūtinot kollektīvi (vairāk par 3 eks.) DM 3,50 mēn., uz ārzemēm DM 4,50 mēn., atsevišķa numura cena DM 0,50; uz ASV un Kanadu pa gaisa pastu DM 8,50 mēn., uz Austrāliju un Jaunzēlandi pa gaisa pastu DM 11,—.
SLUDINĀJUMI VĀCIJĀ
maksā DM 0,90 par vienslejas nonparelle iespiedumrindas aizņemamo telpu; vienreizīgs 10 iespiedumrindu sludinājums DM 5,—; vienreiz. 5 iespiedumr. slud. DM 3,—. Grāmatu apgādu un tirgotāju sludinājumiem, piesūtot tos tieši apgādam, aprēķinām 50% atlaidi.
Abonementu pieteikumus, sludinājumus un iemaksas Vācijā pieņem mūsu pārstāvji nometnēs, kā arī apgāds tieši.
Abonementa un sludinājumu maksu ārzemēs un turienes pārstāvju sarakstu izziņojam vairākas reizes mēnesī īpašā sludinājumā.
LCK apgāds LATVIJA,
(14a) Schwäbisch Gmünd, Artillerie Kaserne, US Zone, Germany (tālr. Schw. Gmünd 2150)

Vai Pad. savienība spēj piekāpties

Šajās dienās rietumvalstis atbildējušas uz Pad. savienības 30. dec. notu par ierosinātām ārlietu ministru sarunām. Diplomātiskās aprindās Lielbritanijā un Francijā pasvītro, ka rietumvalstu atbildes atstājot plaši atvērtas durvis četru valstu ārlietu ministru sanāksmei. Taču kamēr nav notikusi vienošanās par konferences darba kārtību, resp. kamēr Pad. savienība nav atkāpusies no prasības, ka sarunām jānotiek uz Austrumeiropas ārlietu ministru tā dēvētās Prāgas deklarācijas pamata, nevar paredzēt, vai ierosinātā konference vispār notiks.

Ja arī Pad. savienība atkāptos no augšminētās prasības, tad pēdējās dienās saņemta informācija no Maskavas, ko sniedz New York Times korespondents, ka Kremlis it kā vēloties konferences darba kārtību paplašināt ar Austrumāzijas resp. ar Ķīnas un Korejas jautājumiem, kas saistāmi ar Mao pieaicināšanu apspriedēs. Šīs zīmes liecina, ka konferences sagatavošanas sarunās abas puses liek lietā novilcināšanas taktiku, lai izdibinātu pretinieka īstos nodomus, kā arī tā stiprās un vājās puses.

Protams, vilcināšanās posms agri vai vēlu beigsies, un abām pusēm būs jāpasaka jā vai nē, kas savukārt atkarīgs no austrumu vai rietumu gatavības piekāpties. Ievērojot to, ka rietumu valstis jau Jaltā un Potsdamā tik tālu piekāpušās, ka tām vairs nepaliek Eiropā vietas kompromisa manevriem, grūti iedomāties, ko Anglija un ASV varētu Pad. savienībai Eiropā solīt, lai pēdējā sēstos pie konferences galda. Diktātori pie tukšiem galdiem nesēžas. Varētu runāt par Somiju, Grieķiju, Turciju, Irānu, bet šīs zemes upurējot, top upurētas rietumu dzīvības intereses. Newsweek min Baltijas valstis. Tas gan nozīmē kaķim solīt kanārijas putniņu, ko tas jau tura nagos. Nopietni apsverot, šīs priekšlikumi vairs nevar būt politiskas tirgošanās objekts. Paliek pāri tikai Pad. savienības, tās labā griba uzturēt Eiropā mieru, vai arī jaunā vēlēšanās turpināt auksto kaŗu ar lielām izredzēm pārvērst to ieroču cīņā. Šis jautājums daudzkārt iztirzāts ārzemju presē. Optimisti apgalvo, ka Pad. savienība varētu mierīgi atvilkties no Vācijas un Austrijas, nekā nezaudējot no savas drošības, turklāt iegūstot mieru mīļotājas valsts [illegible].

Vispusīgi raugoties viss būtu kārtībā, tomēr jāiegaumē, ka mieru Eiropā var panākt parakstot miera līgumu ar Austriju un apvienojot rietumu un austrumu Vāciju. Vai Pad. savienība ir spējīga miera labā maksāt šo cenu, kas nekādā ziņā nav sena? Lai gūtu skaidrību — palūkosimies, kas notiek, ja Pad. savienība atvelk kaŗaspēku no Austrijas un Austrumvācijas.

Austrija ir Eiropas sirds un stratēģiskais krustceļš. No Vīnes paveras ceļš uz slavu, maģāru, romāņu un ģermāņu zemēm. Austrija jāuzskata arī par tiltu starp Reinas—Donavas ūdensceļa sistēmām, kas pārvalda visu Eiropas saimniecību. Turklāt Pad. savienība ieguldījusi māsu līdzekļus Cisterdorfas naftas laukos, kā arī pārņēmusi savā okupācijas joslā Austrijas smago rūpniecību.

Ja Pad. savienība pamet šo saimnieciski un stratēģiski svarīgo posteni? Balkānu katlam, — kas nemitīgi vāras, top nocelts vāks. Ne Ungārijā, ne Čechoslovakijā komūnistu partijas nav laidušas tik dziļas saknes, lai Maskavas ielikteņi varētu bez bailēm sēdēt ministru posteņos. Šodien viņus sargā krievu divizijas Austrijā. Ja šo diviziju tur nebūs, un ja noslēdz mieru, tās vairs tur nedrīkst būt, pagrides darbība čechu un maģāru tautās pieņems nepieredzētus apmērus. Vienīgais satelīts Balkānos, ko „nesargāja" krievu divizijas, bija Dienvidslavija: diemžēl, sekas izrādījās pārāk „nepatīkamas". Riskēt ar otru Tito Balkānos Pad. savienība vairs nedrīkst.

Saimnieciski savukārt Austrija ir tik svarīgs ceļu un ūdensceļu mezgls, kā, turot to savā iespaidā, Pad. savienība var viegli iejaukties Rietumeiropas dzīvē. Ja visu to atstāj par labu un draudzīga kaimiņa vārdu, tad Pad. savienība ir desmitkārt vairāk zaudējusi nekā ieguvusi. Jāšaubās, vai Kremļa politiķi būs tādi altruisti. Krievu divizijas taču tamdēļ lauzās 1945. g. pavasarī uz priekšu, ciešot smagus upurus, lai paliktu Eiropā, nevis lai no Eiropas atvilktos un atstātu aiz sevis pievīltus domu biedrus un ārkārtīgā naidā sakurinātus ienaidniekus. Šādu soli atļauties Staļins nevar. Arī viņam slava allaž jāatjauno.

Atstājot Vāciju resp. ļaujot abām Vācijas valstīm atkal apvienoties, Pad. sav. praktiski jāatvelkas uz 1941. g. robežām. Atklātu okupāciju Polijā nevar pielaut, bet Rokosovskis vēl arvien nav ticis galā ar poļu ģenerāļiem, kur vēl ar poļu partizāniem. Tas nozīmē, ka, pametot Austrumvāciju, krievu divizijām jānostājas aiz Kersona līnijas, paturot rietumos no tās sev kā vienīgo priekšposteni Austrumprūsiju. Ar to būtu pārvilkta svītra Austrumvācijas tautas republikai, tās armijai un flotei. Būtu jālikvidē vācu piekrastes ostās uzceltās krievu zemūdeņu bazes, jāpamet Penemindē raķešu ieroču izmēģināšanas lauki u. t. t., u. t. t. Atklātos arī noziegumi, kas komūnisma vārdā pastrādāti pret cilvēcību. Un ko teiktu komūnistiskā Polija, ja pie tās rietumu robežas nostātos stipra Vācija, kas nevarētu aizmirst ar varu un viltu atrautās austrumu provinces. Ja šodien jau poļu kolonisti Pomerānijā un Oderas-Neisas zemēs praktiski savu dzīvi „ceļ uz riteņiem", tad pēc Vācijas apvienošanas morāliskais spiediens uz šiem cilvēkiem var kļūt par traģēdiju visai Polijai.

Katrā ziņā, stipras un pilsoniskas Vācijas atrašanās Eiropas sirdī Pad. savienībai kļūtu par vislielāko šķērsli turpmākai agresijai. Tas nozīmētu, ka pūles un asinis, ko padomju tautas upurējušas Eiropas komūnistizēšanai, bijušas veltīgas. Kremļa ekspansijai Eiropā pēc Vācijas apvienošanas pietrūktu dzinējspēka, padomju politikai vairs nebūtu brīva lidojuma, lai dominētu par rietumu civilizāciju.

Tā pagaidām nav saskatāmas nekādas pazīmes, ka Pad. savienība būtu spiesta grozīt savu politiku, vai arī vēlētos darīt to labprātīgi. Bet ja Pad. savienība negroza savu nostāju un ekspansijas tieksmes, tad nepaliek pāri nekādas cerības, ka četru valstu ārlietu ministru konferences sekmēsies. Dzelzs priekškars, kas nolaists pār padomju satelītiem, nav skatuves priekškars, kuru var pacelt un nolaist. Tas drīzāk salīdzināms ar katla vāku. Bet vāku nevar nocelt, lai neizkūpētu garaiņi. P. A.

Pirmais trieciens kaŗa gadījumā — pret Angliju un Spāniju

KĀ NOSARGĀT EIROPAS DIENVIDUS, JA UZBRUCĒJS PĀRRAUTU REINAS LĪNIJU — JAUNI MINĒJUMI PAR PADOMJU UN RIETUMU PLĀNIEM BRUŅOTA KONFLIKTA GADĪJUMĀ — SLEPENA KOMINFORMA AĢENTU APSPRIEDE FRANCIJĀ

Parīze (mr). — Kā konservātīvais Le Figaro, atsaucoties uz „sevišķiem informācijas avotiem", ziņo, nesen notikusi franču komūnistu un kominforma aģentu konference, kurā apspriesti padomju plāni kaŗa gadījumam, un proti, nodoms ar visiem rīcībā esošiem līdzekļiem, ieskaitot atombumbu un izpletņu lēcēju vienības, vispirms uzbrukt Anglijai un Spānijai, uzskatot tās par galvenajiem amerikāņu pretestības centriem.

Tādēļ Padomju savienības pašlaik svarīgākais politiskais mērķis esot aizkavēt aizsprosta radīšanu ceļā uz Angliju un Spāniju. Franciju Maskava vēloties neitrālizēt, lai drīz pēc tās okupācijas varētu ar to parakstīt pamiera līgumu. Franču komūnistu īpašais uzdevums esot noskaņot franču tautu pret Rietumvācijas apbruņošanu, kas būtu nopietnākais šķērslis padomju plānam — nobeidz Le Figaro.

Eiropas aizsardzības plāniem daļēji veltīts arī Cīriches Weltwoche raksts, kurā, sakarā ar Eizenhauera braucienu pa Eiropu, komentēts amerikāņu projekts izveidot Tiroli par aizstāvēšanās cietokšņi sabiedrotajām Eiropas armijām. Tā kā šis plāns vienlaicīgi parādījies vairākos amerikāņu laikrakstos un žurnālos, Die Weltwoche komentātors secina, ka to varbūt ierosinājusi pati aizsardzības ministrija Vašingtonā. Pēc šī plāna gadījumā, ja pēc kaŗa izcelšanās padomju armijām izdotos izlauzties cauri Elbas un Reinas aizstāvēšanās līnijām, sabiedroto kaŗaspēkam būtu jāatkāpjas uz dienvidiem un jāizveido gadiem ilgi noturāmas aizstāvēšanās pozicijas Alpos un Pirenejos. Plāna autori tā cerot arī visļaunākajā gadījumā uz gadiem noturēt Turciju, Grieķiju, Jugoslaviju, Itāliju un Spāniju, lai tad no turienes sāktu sekmīgu pretofensīvu.

Blakus stratēģiskiem apsvērumiem šī plāna izstrādāšanā varētu būt bijusi loma arī politiskiem apsvērumiem, jo tādā kārtā visai Eiropas aizstāvības problēmai radīta vismaz psicholoģiski gluži jauna baze. Franči un vācieši ar to pēkšņi kā militāri, tā politiski nostādīti gluži vienādu problēmu priekšā. Faktiski tad vairs nevar runāt par Elbas vai Reinas, bet gan tikai par Eiropas aizstāvēšanu vispār.

Šai sakarībā zīmīga UP sniegtā Frankfurtes kompetentu aprindu informācija par gaidāmā Eizenhauera jauno deklarāciju vāciešiem, proti, ka bez vācu piedalīšanās Rietumeiropas aizsardzībā rietumnieku pozicijas varbūt nemaz nebūšot iespējams iekārtot pie Elbas, bet gan tikai pie Reinas.

Šveices politiskās aprindās toties pauž nomierinošo uzskatu, ka patlaban Eiropai vēl pārāk lielas briesmas nedraud, jo vismaz vēl kādu laiku tās aizsardzībai gatavībā stāv atombumba, ko ASV austrumos ne var, ne grib izmantot — tas tomēr nav tik vitāli svarīgs kaŗalauks, kur jau drīkstētu izspēlēt pēdējās trumpas. Galvenokārt ar šo apstākli arī izskaidro faktu, ka krievi, nevērojot rietumnieku neveiksmes Tālajos austrumos, līdz šim vēl nav darījuši nekā tāda, ko varētu uzskatīt par jaunu apdraudējumu Eiropai.

Beidzot atbrīvojušies no nelaimes kuģa

Kā pēdējās ziņas vēsti, DP transportkuģis Liguria sagaidījis palīdzību no angļu preču kuģa Chandpara, kas bojāto tvaikoni paņēmis tauvā un ievilcis Frīmantles ostā. Liguria pasažieri tur pārkāpuši citā transportkuģī un devušies tālāk uz viņiem paredzētajām ostām.

Mekloja sarakstās ar vācu jaunieti

Frankfurte (s). — Kāds jaunietis speciālā vēstulē amerikāņu augstajam komisāram Meklojam raksta, ka vācu jaunatne tikai tad būtu ar mieru piedalīties rietumu pasaules aizstāvēšanā, ja tai garantē līdzīgas tiesības ar citu tautu kaŗaviriem, un ja tai nav jācīnās kā otrās šķiras cilvēkiem. Mekloja atbildes vēstulē paskaidro, ka neviens nekad nav domājis vāciešus piespiest piedalīties rietumu pasaules aizsardzībā, un ja Vācija negribēs to darīt labprātīgi, tad tā patiesi arī paliks ārpusē. Turpretim pozitīvā gadījumā Rietumvācijai piekritīs tādas pašas tiesības kā jebkurai rietumu varai.

Vācieši atkal pērk zābakus

Frankfurte (fm). — Vācijas apavu tirdzniecība gadu sākusi ar lieliem apgrozījumiem, kaut gan apavu cenas janvārī ir par 15—25 proc. augstākas nekā pagājušā gada vidū. Raksturīgi, ka pieprasa galvenokārt dārgākus, labākas kvalitātes apavus, bet lēto apavu pieprasījumi mazi. Šogad atkal sāk pieprasīt arī zābakus.

Piektā kolonna Zviedrijā strādā

Stokholma (vv). — Piektā kolonna Zviedrijā devusi savu pirmo triecienu. — Pirms pāris dienām Gēteborgā, kādā kaŗa materiālu noliktavā tika ļoti veiklā kārtā aturbtas iebūvētās durvju atslēgas, atlauztas smagas priekškaramās atslēgas un telpu iekšējās sienās izzāģētas starpas, kurās brīvi var kustēties pieaudzis cilvēks. No noliktavām nozudušas mašīnpistoles, karabīnes, municija un citi sabotāžām noderīgi materiāli.

Zviedru drošības dienests konstatēja, ka noliktavas atvēršana notikusi tik veiklā kārtā, ka par parastu ielaušanos nevar būt runas, kaut gan maskēšanas nolūkos līdzi paņemts arī zobārstniecības kabineta komplekts un daži tālskati. Izmeklēšanas komisija ir vienisprātis, ka še darīšana ar piekto kolonnu un apzīmē gadījumu par ļoti nopietnu, jo vairāk tādēļ, ka nozagts arī zināms skaits zviedru armijas uniformas. Šis fakts izsauca nemieru militārās aprindās.

Vairāki Gēteborgas komūnisti jau apcietināti un bijuši pakļauti sīkai nopratināšanai. Gaidāmas jaunas apcietināšanas.

Ka šāda sensācionāla ieroču zādzība notikusi Gēteborgā, preses aprindās neuzskata par brīnumu. — Jau sen zināms, ka Gēteborga ir Zviedrijas sarkanā citadele, jo lielajās kuģu būvētavās nodarbināto strādnieku starpā komūnistu skaits ir procentuāli lielākais kā jebkurā vietā Zviedrijā.

Ielaušanās varējusi notikt arī nepietiekamas apsardzības dēļ. Kaŗa materiāli atradušies koka barakās un to apsardzībai ticis algots sargs, kuŗa uzdevums bija noliktavas katru dienu pārraudzīt. Zagļi bijuši labi apstākļu pazinēji, jo kad ielaušanās notikusi, sargs bijis aizbraucis un savu uzdevumu uzticējis sievai.

Eiropu piemeklē gripa

Kā tā ceļas, kā izplatās un kā ārstējama — 40 miljonu gripas virusu uz knipadatas galviņas — Epidēmija, kas prasīja vairāk upuŗu nekā pasaules kaŗš

Gadskārtējā lielā gripas epidēmija, kas ik ziemu skaŗ ap 40 miljonu cilvēku, šoziem sākās Zviedrijā, tad pārsviedās uz Dāniju, Beļģiju un kopš gada sākuma sevišķi izplatās Francijā un Anglijā. Rankornā, kuŗai ir 22.000 iedzīvotāju, ir 5000 slimo, bet Vidnesā no 42.000 iedzīvotājiem uz gripu slimo ceturtā daļa. Liverpulē [illegible] šoferu saslimšanas dēļ bija jāierobežo autobusu satiksme, dokos iztrūkst 3000 strādnieku, ceturtdaļa pastnieku tāpat, kādēļ kavējas pasta piegāde. Visas agrākās žēlsirdīgās māsas aicinātas atkal uz laiku pieteikties darbā. Janvāra pirmajā pusē gripas epidēmija Anglijā vēl turpinājusi izplatīties, un ārsti, kas paši nav saslimuši, strādā līdz 16 stundu dienā.

Tomēr šī gada epidēmija līdz šim bijusi samērā nekaitīga. 1947. g. tā Anglijā vienā pašā nedēļā prasīja 1148 upuŗus. Briesmīgajā 1918.—1919. g. epidēmijā mira ap 15 milj. cilvēku; pirmais pasaules kaŗš prasīja mazāk upuŗu. Toreiz Sv. Helenas sala bija vienīgā vieta uz zemes lodes, kas palika no epidēmijas pasargāta. Tagad gripas epidēmijas visumā kļuvušas daudz mērenāka nekā toreiz, tomēr iespējama tās uzliesmošana, jo šo epidēmiju zinātne vēl nav pietiekami izpētījusi, lai sekmīgi spētu pret to cīnīties.

Pag. gadā Hempstedā, Londonas tuvumā, radīts starptautisks studiju centrs gripas apkaŗošanai. To vada Dr. Endrjūss, tagadnes lielākais speciālists šai nozarē un gripas virusa atklājējs. Šis viruss pieder pie vismazākajiem pazīstamiem virusiem un saskatāms tikai ultrāmikroskopā. 40 miljoni virusu tiktu apklātu knipadatas galviņu. Pazīstami A un B grupas gripas virusi, bez tam daudzas kombinācijas. Epidēmijas parasti rada A grupas viruss. Gripas virusi saposta sarkanos asinsķermenīšus.

Slimības pirmie simptomi ir viegli drebuļi un vispārējs nogurums. Tad temperātūra sakāpj līdz 39 gradiem, parasti jau pēc dažām stundām. Seko locekļu sāpes, un slimnieks jūtas kā salauzts. Nākošajās dienās slimība skaŗ galvas nervus, kuņģi, radot vemšanu, vai arī plaušas, pārejot plaušu karsonī. Visbīstamākā gripa ir novājējušam organismam, it sevišķi pēc stingrām ziemām, kad patērētas ķermeņa enerģijas rezerves. Pašas smagākās epidēmijas tomēr līdz šim parādījušās pēc mērenām ziemām, kas parasti mitras. Tādēļ, piemēram, londonieši ļoti baidās no meteoroloģiskiem pareģojumiem, ka gaidāms silts, mitrs un miglains laiks. Gripas izplatīšanos veicina publiskās sanāksmes un [illegible] vietas, [illegible] gripu iegūst ar [illegible] kati, roku [illegible] u.t.t.), [illegible] gadījumos vainīga klepošana. Slimība parādās ap 24—48 stundu pēc [illegible] iekļūšanas organismā.

Gripas viruss pretojas visiem līdz šim pazīstamiem farmaceitiskiem līdzekļiem, ieskaitot penicilinu un sulfamidus. Labākā aizsardzība: pedantiska ķermeņa higiēna, silts apģērbs, sevišķi rokām un kājām. Labas ir kurpes ar biezām zolēm, kas pasargā kājas no mitruma. Neteikti jāsargās no siltiem kaklautiem, kas aizsedz muti un degunu, jo tie viegli var kļūt par īstiem mikrobu perēkļiem. Nepareizi ir pirms laukā iešanas lietot alkoholu; daudz labāka tēja vai ļoti karsta kafija. Tikai pēc atgriešanās mājās var lietot drusku alkohola. Bīstama ir pārmērīga smēķēšana. Dzīvojamām telpām jābūt labi vēdinātām, bet jāizsargās no caurvēja. Gulamās telpās der pusatvērts logs, jo [illegible] telpās ātri bojājas un veicina saslimšanu.

Gripas virusi ķermenī vienmēr iekļūst pa degunu vai muti, kādēļ labs aizsardzības līdzeklis ir kakla skalošana un desinficējošu tvaiku ieelpošana caur degunu. Britu gaisa satiksmes sabiedrības lidmašīnu pasažieriem liek ieelpot desinfekcijas līdzekļus no mazām ampulām.

Ja slimība tomēr „saķerta", ieteicams pirms ārsta ierašanās nolikties gultā ar sildāmo pudeli, dzert daudz siltas augļu sulas un ik pēc četrām stundām iedzert divas aspirina tabletes. Bieži vien šādā veidā gripu izdodas apturēt 24 stundās. Pretējā gadījumā viruss gūvis virsroku, slimība pastiprinās, un var iestāties komplikācijas. Arī pēc īsas gripas slimības organisms vēl ilgāku laiku ir vājināts, kādēļ nedēļu pēc tam vēl jāievēro miers.

Gripa ir viena no pēdējām lielām epidēmiskām slimībām, pret kuŗām zinātne vēl ir nespēcīga. Pētījumi tomēr nav bez panākumiem. Dr. Ledlo (Laidlow) ASV un Dr. Endrjūss (Andrews) Anglijā nonākuši pie vienādiem rezultātiem, atklājot pretvielas, kuŗu izmantošanai galīgā veidā tomēr vēl ir daudzi šķēršļi. Šos vakcinus iegūst no vistu olām, inficējot tās iepriekš ar gripas virusu. Bet pots pret A virusu ir neiedarbīgs pret B virusu, tāpat pret dažādām abu grupu kombinācijām. Daži vakcīni, ko Amerikā lieto kopš 1943. g., tomēr devuši apmierinošus rezultātus, dažās pilsētās samazinot saslimšanas gadījumus līdz vienai ceturtdaļai no agrākā. Turpretim 1947. g. epidēmijas laikā potes palika gluži neiedarbīgas. Hempstedas studiju centrā potvielas rūpīgi pētī, kā arī reģistrē un izsūta visām gripas epidēmijām pasaulē un krāj visus virusu paveidus.

Šobrīd pusliīdz noskaidrots, ka taisnība tiem zinātniekiem, kas uzskatīja, ka gripa izplatās pieliekamas ceļā. 1949. g. gripas epidēmija iesākās Sardinijā un pāri Sicilijai, visai Itālijai, Šveicei, Austrijai, Vācijai un citām valstīm izplatījās līdz pat Anglijai un Īrijai. Visās skartajās zemēs virusi bija tie paši — A grupas. Pašā Sardinijā gripa iesākās reizē vairākos ciemos, pat vientuļās mājās. Ar vakcīnu, ko Hempstedas centrā iegūst no vistu olām, Anglijā potēti jau tūkstošiem cilvēku. Ja tie tuvākos divos mēnešos laikā paliks imūni, mēģinājumu varēs uzskatīt par sekmīgu. Vakcīns lietojams kā ārstēšanai, tā arī aizsardzībai.

Zinātnieki visumā domā, ka tik baigas epidēmijas atkārtošanās, kā 1918.—1919. g. nebūtu gaidāma. Bīstamākā stāvoklī var būt zemes, kas ilgu laiku nav bijušas kontaktā ar citām zemēm izplatītiem virusiem un tādēļ pret tiem ļoti uzņēmīgas. Civilizācijas un satiksmes attīstība tomēr šādu [illegible] izslēgusi. Vēl nav noskaidrots, kur paslēpjas virusi vasarā un laikā starp epidēmijām. Iespējams, ka tie konservējas cūku plaušās, kā tas konstatēts ar cūku gripas virusiem.

RIRDĀNA PADOMJU ANEKDOTI

(18)

VISVARENAIS STAĻINS

Partijas šķelšanās laikā Ļeņina atraitne Krupskaja simpatizēja trockistiem. Baidīdamies viņas iespaida uz masām, Staļins iesauc to pie sevis un liek priekšā:

„Ja klausīsi partijai — būsi Ļeņina atraitne. Ja neklausīsi — iecelšu Artjuchinu par Ļeņina atraitni!"

(Artjuchina — toreizējā Staļina favorīte.)

DAŽOS VĀRDOS

Feldmaršals Mannerheims, Lozanā, pārcietis nopietnu vēža operāciju. Kaut gan operācija no ārstu viedokļa izdevusies labi, pastāv tomēr bažas par 84 g. v. Somijas bij. prezidenta dzīvību.

Gaisa transporta vienības Austrumvācijā uzdots organizēt iekšlietu ministram komūnistam Šteinhofam. Padomju kontrolkomisija Grotevola valdībai darījusi zināmu, ka nodos vācu rīcībā lielāku skaitu transporta lidmašīnu.

Austrumvācijā valsts drošības dienests iebūvē telefona centrālēs sevišķas magnetofona ierīces, kurām varēs noklausīties jebkuŗa abonenta sarunas, lai konstatētu tā uzticamību. Leipcigas, Drēzdenes un Halles tālsatiksmes centrālēs jaunie aparāti jau laisti darbā.

Argentinas dzelzceļnieki streiko par spīti prezidenta Perona draudiem. Streika komiteja paziņojusi, ka ātrāk dzelzceļnieki nestāšies darbā, kamēr [illegible] prasības pēc augstākas algas. Īsi pirms tam prezidents bija piedraudējis streikotājus aizvietot ar kaŗaspēku.

Ģenerālis Žuī iecelts par Francijas bruņoto spēku virspavēlnieku un viņam [illegible] šķirts tituls ģenerālinspektors. Februāra sākumā, Francija sasauc konferenci Eiropas armijas radīšanai. Konferencē [illegible] redzēta vieta arī Rietumvācijas republikai.

Tīģera sakni Staļinam. Padomju diktatoram 71. dzimšanas dienā Ziemeļkorejas ministru prezidents Kimilsungs nosūtījis teiksmaino tīģera sakni, kas novēršot nelaimes un pasargājot no nāves.

46.000 krituši, ievainoti un bez vēsts pazuduši ir līdzšinējā Korejas kaŗa bilance. Amerikāņu armija zaudējusi [illegible] kaŗavīru, no tiem 7.400 kritušie. Lielbritānijas vienības zaudējušas 813 vīru, no tiem 139 krituši, 416 ievainoti un 258 bez vēsts pazuduši.

Aktrise Eleonora fon Mendelsons, komponista Feliksa Mendelsona Bartoldi brāļa mazmeita, Ņujorkā mirusi [illegible] nos apstākļos. Pie viņas gultas atrastas miega zāļu tabletes, bet mirušajai uz [illegible] tes uzklāta ētera piesūcināta drāna. Kopš Hitlera laikā Mendelsona [illegible] uzturējās Amerikā un bija ieguvusi Amerikas pavalstniecību.

Tīto pār Bastoru paredzējusi [illegible] cijas valdība. Tīto būšot 1,[illegible] un pēc iepriekšējiem aplēsumiem [illegible] dos listošanai 1953. g.

Dimanti kontrabanda 1,5 milj. [illegible] vērtībā atklāta Ņujorkas lidostā [illegible] meklējot pasažierus no Eiropas. Amerikāņu policija, liekas, nākusi uz pēdām aizdomās turētai dārgakmeņu kontrabandistu bandai, kas iemainīja Amerikā zeltu pret nelegāli ievestiem dimantiem.

Vācu marku spiestuvi atklājusi franču policija Gejonā. Kādā mēbeļu fabrikā atklāta neliela, bet techniski labi apgādāta spiestuve vācu marku viltošanai. Viltotās markas bija paredzēts izplatīt Vācijas franču okupācijas joslā.

Francija aizliedz komūnistu organizāciju. Francijas valdības oficiozs [illegible] nājis par aizliegtām Demokrātiskās jaunatnes pasaules apvienību un Starptautisko demokrātisko sieviešu apvienību, kas abas bija maskētas komūnistu organizācijas. Tāpat viena mēneša laikā Parīzē jāizbeidz darbība Pasaules arodbiedrību apvienībai, kuŗu arī pārvalda komūnisti.

Anglija [illegible] astoņās nedēļās tā jau [illegible] angļu valdība spiesta [illegible] dēļ iegādāties svaigu gaļu tikai [illegible] niņu vērtībā.

Katoļu pasaules apvienība ASV uzsāk ziedojumu vākšanas akciju, lai papildinātu palīdzības fondus, kaŗa upuŗiem no savām zemēm izdzītām personām. Ziedojumu vākšanas akcija sāksies [illegible] ruārī un turpināsies līdz 4. [illegible]. Šajā laikā jāsavāc 5 milj. dolaru.

Jaunu zviedru armijas virspavēlnieku iecēlis karalis Gustavs VI. Līdzšinējais armijas virspavēlnieks ģen. Helge Jungs ar 1. aprīli aiziet pensijā. Viņa vietā stāsies līdzšinējais Zviedrijas ģenerālštaba priekšnieks ģenerālmajors Nils Svedlunds.

67.000 t kviešu miltu Jugoslavijai piegādājusi Vācija. Lai papildinātu krājumus, Vācijai par 5 milj. dolariem atļauts pirkt kviešus Amerikā.

Bijušā Vācijas ārlietu ministra Neiraita atbrīvošanu no Špandavas cietumā lūgušas vairākas vācu organizācijas. 80 g. vecais Vācijas valstsvīrs cietumā zaudējis redzi. Nirnbergas tribunāls viņu sodīja kā kaŗa noziedznieku.

80 amerikāņu bazūkas tikko ieguvušas franču vienības Indoķīnā no Hošimina gūstekņiem. Kā tās nokļuvušas komūnistu rokās nevienam nav skaidrs. Apzinās redzot amerikāņu ieroču spekulanti arvien piegādā slepeni ķīniešiem kaŗa materiālus.

Krievi pastiprina garnizonu Sachalinā. Visā klusībā krievi nogādājuši uz Sachalinu diezgan ievērojamas kaŗaspēka vienības, lai pastiprinātu turienes garnizonus. Tie reizē ir draudi Amerikai un Japānai.

„Miera robežas" neesprausanu gar Oderas Neisas līniju, beigusi jaukta vācu-poļu robežkomisija.

Padomju savienība tīkoj uz Panamas kanālu. Padomju aģenti attīstījuši rosīgu darbību Vidusamerikā, lai pieklūtu Panamas kanāla. Šī svarīgā satiksmes un stratēģiskā centra, noslēpumiem. Panamas komūnisti ieguvuši noteikšanu arī arodbiedrībās. Iespiešanās kanāla joslā gan grūtināta tādā ziņā, ka tā skaitās ASV territorija.

Četras padomju divizijas Ķīnā konstatējis New York Times. Pēc laikraksta informācijas trīs tanku divizijas stacionētas Mandžūrijā gar Čančunas dzelzceļa līniju, bet ceturtā atrodoties Tsingatvā pie Dzeltenās jūras.

Ebreju pasaules kongresa pārstāvis Londonā A. L. Istmens apmeklējis ārlietu ministrijas valsts sekretāru lordu Hendersonu, izteikdams bažas, ka Vācijas apvienošanas gadījumā ebreji varētu zaudēt iespēju piedzīt no Vācijas reparācijas. Lords Hendersons norādīja, ka acumirklī nav iespējams pateikt, cik Vācija spējīga ebreju prasības apmierināt.

Sidnejas komūnisti, sarakstījuši dedzīgus uzsaukumus uz sētām, dzelzceļu pārbrauktuvju tiltiem uc.: Nāvi fašistiem! Būvējiet mājas, ne atomu bumbas! Nost ar Menziju! Pēdējā laikā kāda roka tos krietni pārlabojusi un uzraksti izskatās šādi — Nāvi sarkaniem fašistiem! Būvējiet mājas un atomu bumbas! Nost Menzija ienaidniekiem! Bumeranga trāpījis metēju!

Sidnejas tuvumā dzīvo austrāliešu Kirkmena ģimene — tēvs, māte, 11 meitas un 7 dēli. Tie ir gauži klusi un strādīgi ļaudis, taču apkārtnē tos pazīst ikviens. Nedēļā viņi apēd 48 klaipus maizes un gaļu 9 mārciņu vērtībā (vīriešu nedēļas peļņa). Maltītes tie ietur divās maiņās, jo pie galda vietas tikai 12 cilvēkiem. Kad atvēra jauno skolu, tad to apmeklēja 11 skolēni, no kuriem 9 nesa Kirkmena vārdu.